

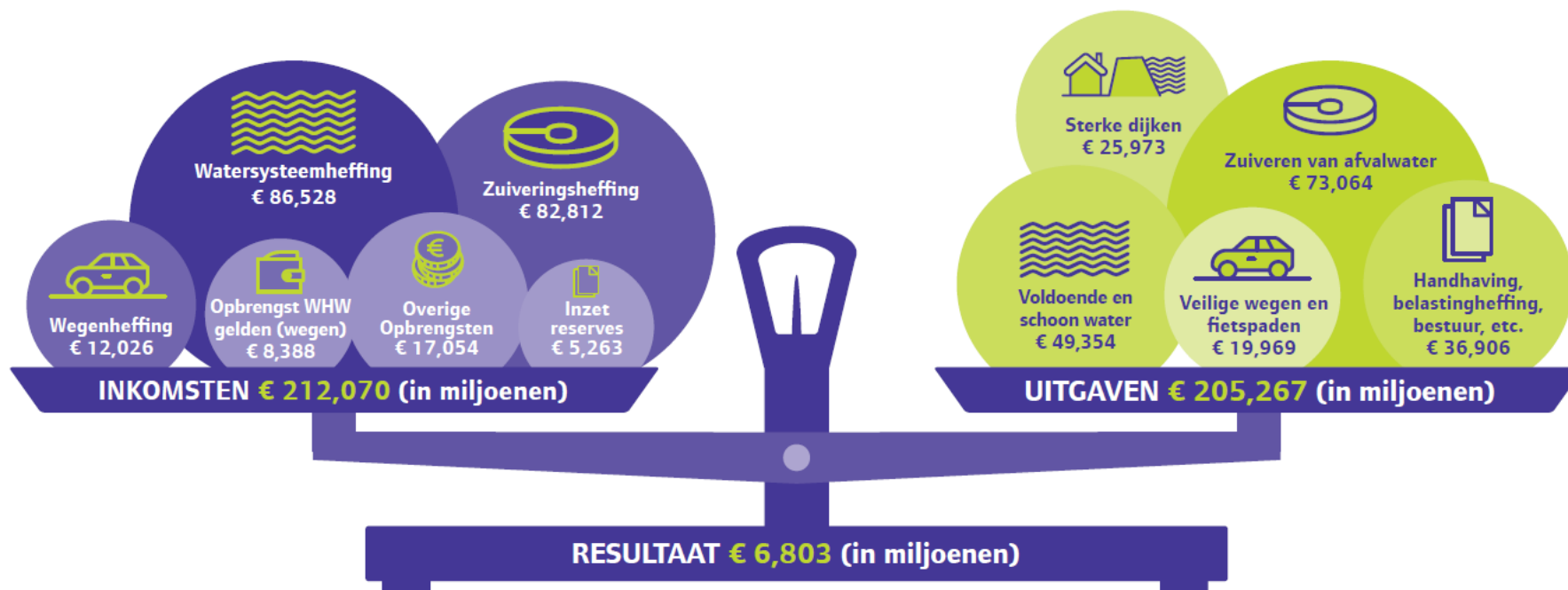
waterschap
**Hollandse
Delta**

waterschap Hollandse Delta

Jaarstukken 2021

Foto: Zicht op de Waal

Exploatierekening in één oogopslag

Voorwoord

Beste lezer,

Ze maakten veel indruk: de beelden van ondergelopen huizen in Valkenburg en weggevaagde dorpen in België en Duitsland afgelopen zomer. 2021 werd een nieuw jaartal op de tijdlijn van watersnoden. Na een korte maar heftige periode van extreem veel neerslag, was de Maas niet meer in toom te houden. De overstromingen die volgen, veroorzaakten enorme schade. In Duitsland en België vielen zelfs vele tientallen doden te betreuren. De Limburgers kropen wat dat betreft door het oog van de naald, al liet ook daar het water veel leed achter.

Als waterschappen stonden we ineens weer vol in de belangstelling. Meer dan ooit was onze relevantie duidelijk. De hoeveelheden water die de rivieren in Duitsland, België en Nederland in die dagen te verstouwen kregen waren ongekend. Maar tegelijkertijd was het een wake up-call: dit gaan we in de toekomst vaker zien. Het zesde rapport van het internationale klimaatpanel IPCC maakte enkele maanden later zonder omhaal duidelijk dat de mens een klimaatcrisis veroorzaakt. Actie is urgent nodig. In het Klimaatsignaal 21 kwam het KNMI kort daarna tot een zelfde conclusie. De zeespiegel stijgt nóg sneller dan al werd gedacht.

Beschermen tegen hoog water, zorg dragen voor voldoende en schoon water: bij de uitvoering van onze wettelijke taken merken we als waterschappen dagelijks de impact van de klimaatverandering. Onze doelen blijven het zelfde, maar om ze te realiseren moeten we met een andere blik gaan kijken naar het water om ons heen. Over hoe we dat binnen waterschap Hollandse Delta in het afgelopen jaar hebben gedaan, leggen we verantwoording af met deze jaarstukken. We laten zien waar we op koers liggen, maar ook waar er nog extra inspanning nodig is.

Niet altijd hebben we de oorzaak van een afwijking van een planning of begroting in de hand. Onverwachte weersomstandigheden, het voortduren van de coronapandemie en de wisselingen in het dagelijks bestuur hadden bijvoorbeeld invloed op ons werk. Tegelijkertijd worden we als waterschap Hollandse Delta steeds veerkrachtiger in het omgaan met onverwachte omstandigheden. De basis wordt steviger en we wortelen dieper.

Dat is ook onze inzet in het contact met onze omgeving. We raken steeds beter verbonden met elkaar: onze mede-overheden, de gedreven belangengroepen in ons gebied en onze vaste ketenpartners. Maar ook het gevarieerde bedrijfsleven, de vele hardwerkende ondernemers en natuurlijk onze inwoners. Op uiteenlopende momenten en onderwerpen dachten ze het afgelopen jaar met ons mee. En wij met hen. Essentieel, in deze tijd waarin we zo op een keerpunt staan. Ik hoop dan ook van harte dat we elkaar ook in 2022 weer vaak mogen ontmoeten.

Jan Bonjer

dijkgraaf

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting Jaarstukken 2021	5			
1.1	Inhoudelijke speerpunten	5			
1.2	Leeswijzer	16			
Jaarverslag		18			
2	Programma-overstijgende ambities	19			
3	Programmaverantwoording	23			
3.1	Programma Waterveiligheid	23			
3.2	Programma Voldoende en Schoon Water	28			
3.3	Programma Waterketen	34			
3.4	Programma Wegen	41			
3.5	Bestuur en Organisatie	47			
3.6	Algemene dekkingsmiddelen	62			
4	Paragrafen	64			
4.1	Ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar	64			
4.2	Incidentele baten en lasten	65			
4.3	Reserves en voorzieningen	69			
4.4	Waterschapsbelastingen	69			
4.5	Weerstandsvermogen	74			
4.6	Houdbare overheidsfinanciën	84			
4.7	Financiering	84			
4.8	Verbonden partijen	89			
4.9	Bedrijfsvoering	102			
4.10	EMU-saldo	106			
4.11	Rechtmatigheid	108			
Jaarrekening		112			
5	Balans	113			
5.1	Balans	113			
5.2	Toelichting op de balans	119			
6	Financiële overzichten	145			
6.1	Gecomprimeerde staat van lasten en baten per programma	145			
6.2	Overzicht van programma's naar taken	154			
6.3	Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten	155			
Overige gegevens		156			
7	Vaststelling Jaarstukken 2021	157			
8	Controleverklaring accountant	160			
9	Bijlagen	167			
9.1	Investeringen	168			
9.2	WSHD in kengetallen	186			
9.3	Lijst van begrippen en afkortingen	187			

1. Samenvatting Jaarstukken 2021

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2021 aan van waterschap Hollandse Delta. Met de jaarstukken legt het college van dijkgraaf en heemraden (D&H) verantwoording af aan de Verenigde Vergadering (VV) over de prestaties, activiteiten en werken van het afgelopen jaar met daaraan gekoppeld de verantwoording van de lasten en baten, alsmede de financiële positie van het waterschap. De jaarstukken zijn opgebouwd conform de verslaggevingsregels voor de waterschappen. De hoofdlijnen van deze voorschriften zijn vastgelegd in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en gedetailleerd uitgewerkt in de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (RBVW).

Parallel aan de jaarstukken wordt de Rapportage Waterwerken 2021 aan de VV aangeboden. In de rapportage Waterwerken 2021 wordt gerapporteerd over de voortgang op het behalen van de doelstellingen uit de belangrijkste beleidsplannen: het Waterbeheerprogramma 2016-2021, het Wegenbeheerprogramma 2016-2021 en Maat op Klimaat. De inspanningen en activiteiten om deze doelstellingen te behalen worden jaarlijks in de programmabegroting opgenomen. De Jaarstukken rapporteren over het resultaat van het betreffende begrotingsjaar, Waterwerken over de voortgang op de (lange termijn) doelstellingen.

1.1 Inhoudelijke speerpunten

In de Programmabegroting 2021 waren speerpunten per programma opgenomen. In de onderstaande tabel is de realisatie over 2021 vermeld.

Begroting 2021	Realisatie 2021
Waterveiligheid	
<p>Het doel van het programma Waterveiligheid is het beschermen van de Zuid-Hollandse eilanden tegen overstromingen. Via de meerlaagse veiligheidsbenadering (preventie, ruimtelijke inrichting en crisisbeheersing) wordt hieraan invulling gegeven.</p> <p>De speerpunten voor 2021 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het uitvoeren van de verkenning en planvorming van twee projecten uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP);• Het voorbereiden en uitvoeren van de verbetering van drie locaties afgekeurde regionale waterkeringen;• De beoordeling vaststellen van vier trajecten in het kader van de eerste beoordelingsronde voor de primaire waterkeringen;• Verdere implementatie van het Informatieplan waterveiligheid door een eerste prototype van de digitale tweeling;	<p>Realisatie over de speerpunten is als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het uitvoeren van de planvorming van het project ZV3T ligt op schema. De verkenning van de versterking van Normtraject 20-3 duurt langer dan gepland als gevolg van voortschrijdend inzicht over de opgave. Er wordt een aanzienlijke reductie van de scope verwacht en dat is zeer positief voor de waterveiligheid, de omgeving en de kosten.• Er bleek meer tijd nodig om de versterkingen voor de locaties Puttershoek en De Keen goed te ontwerpen. De uitvoering verschuift daardoor naar 2022.• De beoordeling is conform planning verlopen. Het waterschap ligt daarmee op schema van de landelijke afspraken hierover.• De ontwikkeling van het prototype is in gezamenlijkheid met publieke en private partijen opgezet en wordt in de komende jaren uitgevoerd.

Begroting 2021	Realisatie 2021
Waterveiligheid	
<ul style="list-style-type: none"> • Verdere professionalisering van de zorgplicht voor de waterkeringen conform de vastgestelde beheersmaatregelen uit de Rapportage Zorgplicht; • Het uitvoeren van de stap ‘areaal in beeld’ in het kader van de implementatie van het risicogestuurd onderhoud. 	<ul style="list-style-type: none"> • De verdere professionalisering van de zorgplicht is inmiddels een permanente activiteit, de uitvoering van de beheersmaatregelen uit de rapportage zorgplicht vraagt meer werk en tijd dan voorzien. • De stap areaal in beeld is gezet door het onderdeel te maken van het organisatie brede project om de statische assetinformatie te verbeteren.

Begroting 2021	Realisatie 2021
Voldoende en schoon water	
<p>Het doel van het programma Voldoende en Schoon Water is het realiseren en in stand houden van een regionaal watersysteem waarvan de inrichting op orde is, dat voldoende robuust is om de gevolgen van de klimaatverandering op te kunnen vangen en waarmee de verschillende gebruiksfuncties zo goed mogelijk bediend kunnen worden.</p> <p>Voor Voldoende Water zijn de speerpunten voor 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van maatregelen voor de invulling van de wateropgave in stedelijk gebied en in het landelijk gebied (Oudeland van Strijen), voortkomend uit de eerste toetsing en opgenomen in het Waterbeheerprogramma 2016 – 2021; • Uitwerking en voorbereiding van maatregelen op basis van nieuwe klimaatgegevens uit de tweede watersysteembeoordeling. Voor 10 bemalingsgebieden worden oplossingsrichtingen uitgewerkt, voor 5 bemalingsgebieden worden maatregelen voorbereid; • Voor tenminste 80% van het beheersgebied geldt een actueel peilbesluit; • Voldoen aan de zorgplicht voor het peilbeheer. Om dit te kunnen realiseren is ook in 2021 gepland onderhoud, zoals maaien, baggeren en onderhoud aan stuwen en gemalen nodig; 	<p>Voldoende Water:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In stedelijk gebied is het project Waalbos fase II afgerond, waarmee de wateropgave gereduceerd is met 21.666 m3. Voor het Oudeland van Strijen loopt een gebiedsproces en zijn een aantal maatregelen uitgewerkt. Verdere uitvoering vindt in de komende jaren plaats. • Het opstarten van het gebiedsgerichte werken is minder snel gegaan dan vooraf gepland. Dit hangt ook samen met de integrale benadering van de uitwerking. Dit doen we niet alleen voor de wateropgave, maar voor alle opgaven die het watersysteem raken (waterkwaliteit, onderhoudsopgaven, meekoppelen met opgaven derden). Eind 2021 hebben we voor 1 bemalingsgebied oplossingsrichtingen uitgewerkt. Voor de andere 9 gebieden wordt dit in kwartaal 1 2022 afgerond. Maatregelen moeten nog voorbereid worden. • In ruim 90% van het beheersgebied geldt eind 2021 een actueel peilbesluit en daarmee is ruimschoots voldaan aan de doelstelling. • Om te toetsen of we voldoen aan onze zorgplicht voor het peilbeheer hebben we de peilindicator ontwikkeld. De peilindicator geeft aan of het lukt om het peil conform het vastgestelde besluit te handhaven. In het overgrote deel van het beheergebied (93%) lukt dit.

Begroting 2021	Realisatie 2021
Voldoende en schoon water	
<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de zoetwatermaatregelen uit het Deltaprogramma (Brielse Meer/Bernisse) conform planning. <p>Voor Schoon Water zijn de speerpunten voor 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Via de bestuurlijke behandeling van een position paper een start maken met het opstellen van visbeleid (visrechten, verhuur, gebruik lood etc.); • Opstellen van een vismigratieplan; benodigde maatregelen worden opgenomen in het waterbeheerprogramma; • Deltaplan agrarisch waterbeheer: invulling geven aan de samenwerking met agrariërs in de vorm van akkerrandenbeheer, duurzaam bodembeheer en het terugdringen van gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater; • Verder vormgeven van het schouwbeleid en het onderhoudsbeleid t.a.v. de ecologie; • Uitwerken en voorbereiden maatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW) Stroomgebiedbeheersplannen (SGBP)-3 en doelen regulier water; • Verdere implementatie van de onderhoudsconcepten die in 2020 zijn uitgewerkt; • Uitvoeren van de geplande KRW maatregelen uit het SGBP-2. Niet uitgevoerde maatregelen uit het SGBP-2 zijn beoordeeld conform de watersysteemanalyse SGBP-3 en indien nodig opnieuw geprogrammeerd; • Starten van de planstudie voor het Zuiderdiep. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het Ontwikkelplan Bernisse is uitgevoerd conform planning en afgesloten. Het project Optimalisatie Brielse Meer heeft vertraging opgelopen in de voorbereidingsfase en vanwege langere levertijden materiaal. Realisatie verschuift hierdoor naar 2022. <p>Schoon Water:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk is een start gemaakt met het uitlijnen van het proces wat leidt tot een position paper vis / visbeleid. In 2022 wordt dit verder vormgegeven, de bestuurlijke afstemming op dit dossier heeft gewacht tot de portefeuille definitief bij de verantwoordelijke heemraad kwam te liggen. • Ambtelijk is een start gemaakt met het uitlijnen van het proces voor het opstellen van een vismigratieplan. In 2022 wordt dit verder vormgegeven, de bestuurlijke afstemming op dit dossier heeft gewacht tot de portefeuille definitief bij de verantwoordelijke heemraad kwam te liggen. • In het kader van Deltaplan agrarisch waterbeheer zijn net als andere jaren 550 km akkerranden aangelegd en is het project 'Bodem als basis' gericht op duurzaam bodembeheer van start gegaan. Het project gericht op wasplaatsen voor de veldspuit zal in 2022 worden opgepakt. • Verdere uitwerking en implementatie van ecologisch beheer en onderhoud heeft zich gefocust op onderhoud aan de waterbergingen. Krijgt in 2022 een vervolg. • In maart 2021 zijn de tussendoelen voor regulier water bestuurlijk vastgesteld. In november 2021 is het SGBP-3 met de bijbehorende maatregelen ook bestuurlijk vastgesteld door de VV. • Verdere uitwerking en implementatie van onderhoud heeft zich gefocust op onderhoud aan de waterbergingen. Krijgt in 2022 een vervolg. • Reeds geprogrammeerde maatregelen zijn uitgevoerd. SGPB-2 is geëvalueerd en resterende maatregelen zijn beoordeeld (intrekken of doorschuiven naar SGBP-3) • Ambtelijk is een start gemaakt met het uitlijnen van het planproces voor het Zuiderdiep. Dit krijgt in 2022 een vervolg.

Begroting 2021	Realisatie 2021
Waterketen	
<p>Het doel van het programma Waterketen is zorgen voor een doelmatige en duurzame bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken (transport, zuiveren van afvalwater en slibverwerking) binnen de wettelijke eisen en bepalingen, nu en in de toekomst. Hiervoor wordt effectief samen gewerkt met gemeenten, Huisvuilcentrale Noord Nederland (HVC) en drinkwaterbedrijven.</p> <p>De speerpunten voor 2021 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voortzetten van de acties om van correctief naar preventief onderhoud te gaan; • Het afronden van de variantenstudies voor de Asset Lifecycle Management (ALM)-studies Dokhaven, Dordrecht, Hellevoetsluis en Heenvliet; • Een programmering van ALM-maatregelen (o.a. potentiële investeringen) op basis van de in 2019 vastgestelde voorkeursvariant voor de 5 zuiveringskringen op Goeree-Overflakkee en de zuiveringskring Spijkenisse; • Gefaseerde implementatie van het Strategisch Onderhoudsplan (SOP). Concreet betekent dit het stapsgewijs actualiseren van de onderhoudsconcepten (OHC's) en de vertaling en uitwerking daarvan in Meerjaren Onderhouds Programma's (MOP); 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit Huis op Orde is in 2019 een trendbreuk ingezet met de wijze van werken t.o.v. de afgelopen jaren. Er is nadrukkelijker ingezet op het sturen op opgave en activiteiten. Door een hoger onderhoudsbudget is meer werk verzet dan voorgaande jaren. Veel vervolgwerk uit inspecties en het oplossen van storingen is hierdoor adequaat aangepakt. Met de invulling van de extra formatie en de doorontwikkeling van de organisatie is op termijn verdere verbetering van de realisatie van het onderhoud in gang gezet. Ook de inzet van de raamkredieten voor de vervangingsinvesteringen draagt bij aan de ombuiging van correctief naar preventief onderhoud, aangezien installatieonderdelen preventief vervangen worden in plaats van correctief gerepareerd worden. • Begin 2020 is gestart met de ALM-studies voor de 4 zuiveringskringen Dokhaven, Dordrecht, Hellevoetsluis en Heenvliet met een doorlooptijd van circa twee jaar. De afronding was voorzien eind 2021 maar de studies kennen een langer doorlooptijd. De oorzaak betreft een mix van factoren; een extra te onderzoeken variant op Dordrecht, het gelijktijdig uitvoeren van 4 omvangrijke studies in combinatie met de programma-brede opgave, maar ook een duidelijk ondervonden hinder in de samenwerking met de marktpartij als gevolg van de coronabeperkingen afgelopen jaar. Daarom is de afronding en besluitvorming doorgeschoven naar 2022. • Op basis van de door de VV vastgestelde ALM-voorkeursvariant voor de 5 zuiveringskringen op Goeree-Overflakkee en de zuiveringskring Spijkenisse (sept-2019) is de verdere financiële uitwerking hiervan opgenomen in de vastgestelde "Programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2026". In 2021 is een voorbereidingskrediet vrijgegeven en hebben de voorbereidingen plaatsgevonden, waaronder de marktbenadering met een uitvraag voor de adviesdiensten. • De vertaling van het SOP in geactualiseerde onderhoudsconcepten (OHC's) en meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) heeft vertraging ondervonden als gevolg van de Corona-maatregelen, personeelsverloop en prioritering van werkzaamheden. In 2021 is 1 OHC (Piershil) opgesteld met een (concept) MOP. In 2022 worden de laatste

Begroting 2021	Realisatie 2021
Waterketen	
<ul style="list-style-type: none"> Besluitvorming Slibstrategie Waterschap Hollandse Delta (WSHD) op basis van de in 2020/2021 uitgevoerde verkenningen en onderzoeken. 	<p>financiële gegevens in dit MOP verwerkt. Daarmee ligt er een voorbeeld voor de andere 19 MOP's, die in 2022 en 2023 volgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> De haalbaarheidsstudies voor een slibgisting op rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) Dordrecht en externe slibvergisting bij naburige waterschappen zijn uitgevoerd. Debesluitvorming is voorzien in 2022.

Begroting 2021	Realisatie 2021
Wegen	
<p>De speerpunten voor het programma Wegen zijn voor het jaar 2021 als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Conform het Bestuursprogramma 2019-2023 wordt in 2020 de wegentransitie bestuurlijk besproken. Op basis daarvan worden de speerpunten 2021 in de Programmabegroting 2021 ingevuld en het benodigd budget in 2021 zal dan met een begrotingswijziging aangevraagd worden. Vorbereiden van het nieuwe wegenbeleid als onderdeel van het Waterbeheerprogramma 2022-2027; Vorbereiden van WSHD op de inwerkingtreding van de Aanvullingswet Geluid (Omgevingswet); Opstellen van een programma van onderhoudsmaatregelen gebaseerd op de CROW methodiek in combinatie met een Multi Criteria Analyse; Opstellen van onderhoudsconcepten (OHC's) en de vertaling en uitwerking daarvan in Meerjaren Onderhoudsprogramma's (MOP); Duurzaam Veilige inrichting van wegen conform het Wegenbeheerprogramma, zowel via de trajectaanpak (wegen/weggedeelten) als de gebiedsgerichte aanpak (o.a. aanbrengen kruispuntplateaus, aanpassen voorrangregelingen); 	<ul style="list-style-type: none"> Na het principebesluit om het wegenbeheer over te willen dragen naar de gemeenten (maart 2018), ontstond er in 2019 bestuurlijke onduidelijkheid over de te volgen koers. In maart 2021 is het principebesluit herbevestigd en vervolgens zijn de bestuurlijke contacten met de gemeenten hernieuwd. In de komende tijd zal het college de nodige stappen ondernemen om het proces weer verder op gang te brengen. De wegentransitie is onderwerp geweest tijdens de beeldvormende vergadering van februari van dit jaar. Vanwege de wens om voor de wegentaak een apart beheerprogramma te hebben, is het wegenbeleid geen onderdeel van het Waterbeheerprogramma en is er een apart wegenbeheerprogramma opgesteld. De vaststelling daarvan volgt een eigen proces en liep daarom niet gelijktijdig met de vaststelling van het Waterbeheerprogramma Het Wegenbeheerprogramma 2022-2027 is vastgesteld in de VV van februari. Door het wederom uitstellen van de omgevingswet, zijn hiervoor geen voorbereiding getroffen. Voor het eerste halfjaar van 2022 is de programmering van het groot onderhoud afgerond en is de voorbereiding in gang gezet. In 2021 lag de focus op het opstellen van een Meerjaren Assetmanagement Plan. Dit plan, met daarin de belangrijkste tactische kaders, is eind 2021 ambtelijk afgerond. In 2022 krijgt dit een vervolg in beheerplannen (inclusief onderhoudsconcepten). Het aanpakken van trajecten is, vanwege een gebrek aan capaciteit, in 2021 niet gebeurd. Het, veelal in combinatie met groot onderhoud, duurzaam veilig inrichten van

Begroting 2021	Realisatie 2021
Wegen	
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren van het (groot) onderhoud aan de wegen, waardoor het aandeel wegen met de kwaliteit 'zeer slecht' onder het maximum van 15% per gemeente komt/blijft. 	<p>de wegen is verder opgepakt. Uiteindelijk heeft dit eind 2021 geresulteerd in 91% ingerichte wegen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is in 2021 110.000 m2 aan groot onderhoud uitgevoerd. Eind 2021 is het percentage met de kwaliteit 'zeer slecht' op 14% komen te liggen.

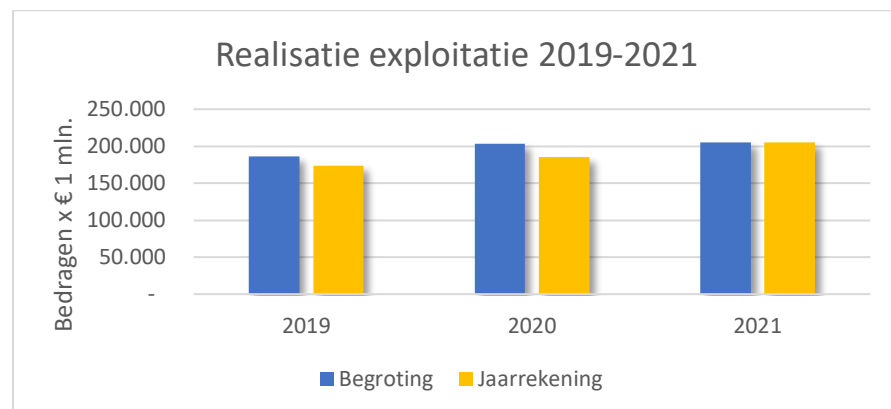
Begroting 2021	Realisatie 2021
Bestuur & Organisatie	
<p>De bestuurlijke speerpunten zijn vastgesteld in het Bestuursprogramma 2019-2023 en de organisatie is daarop afgestemd.</p> <p>Voor 2021 zijn de speerpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zorgen dat de basis op orde komt. Het versterken van de externe samenwerking. Het optimaliseren van de interne samenwerking. Het versterken van het bestuurlijke proces. <p>Het realiseren van bovengenoemde doelstellingen vraagt invulling van randvoorwaarden ten aanzien van diverse onderdelen als integrale dienstverlening, personeelsbeleid en -beheer, organisatieontwikkeling, informatiemanagement en Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)/ Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Het invullen van deze randvoorwaarden wordt organisatie breed georganiseerd. Daarom wordt dit vanuit het programma Bestuur en Organisatie gefaciliteerd en gecoördineerd. Naast het invullen van de randvoorwaarden omvat het programma Bestuur en Organisatie activiteiten waarmee WSHD als (uitvoerings-)organisatie op de kaart wordt gezet binnen het beheergebied, nationaal (waaronder binnen de Unie van Waterschappen) maar ook internationaal. Tevens vindt vanuit het programma Bestuur en Organisatie de toetsing op de geplande en lopende activiteiten van WSHD plaats. Het gaat hierbij om activiteiten op het gebied van communicatie en vergunningverlening, toezicht & handhaving, maar ook om activiteiten zoals veiligheid, organisatieontwikkeling, calamiteitenorganisatie, buitenlandbeleid, huisvesting juridische en financiële advisering zaken, personeel, financiën, huisvesting, datamanagement, ICT en facilitaire ondersteuning.</p>	<p>Het jaar 2021 wordt gekenmerkt door bestuurlijke wisselingen in het college. De bestuurlijke wisselingen hebben impact gehad op de bestuurlijke continuïteit en tevens invloed gehad op de organisatie. Eind 2021 heeft het college de Midterm Review ter kennis gebracht van de VV, waarin is aangegeven dat de vaststelling van de bedrijfswaardenmatrix een goede bijdrage heeft geleverd aan het inlopen van de achterstanden in het beheer en onderhoud. Ook heeft een externe audit aangetoond dat WSHD als eerste waterschap voldoet aan trede 2 van de NEN-veiligheidsladder.</p> <p>Daarnaast is in 2021 ervaring opgedaan met de nieuwe vergaderstructuur volgens het beeldvorming-oordeelsvorming-besluitvorming (BOB)-model op één waterschapsdag per maand. Door de veelal digitale vergader-omgeving (vanwege de Corona-maatregelen) en de extra vergaderingen (vanwege de bestuurlijke wisselingen) is eind 2021 besloten om het verschil in beeldvormende-oordeelsvormende- en besluitvormende VV's te handhaven, maar de oordeelsvorming en de besluitvorming niet op één dag te houden.</p>

Begroting 2021	Realisatie 2021
Bestuur & Organisatie	
	<p>In november is het Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld, waarin de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI) zijn vastgesteld. Deze KPI's moeten worden vertaald naar de indicatoren, die in 2022 ingepast worden in de verschillende P&C producten.</p>

Financiële analyse op hoofdlijnen

1.1.1 Exploitatie

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021 incl. wijzigingen	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Waterveiligheid	20,569	22,435	22,806	22,159	-0,647	V
Voldoende en Schoon Water	43,404	46,044	47,271	48,794	1,524	N
Waterketen	68,972	71,994	71,912	71,352	-0,560	V
Wegen	9,738	10,230	11,481	10,872	-0,609	V
Bestuur en Organisatie	17,487	23,551	24,597	23,589	-1,008	V
Dekkingsmiddelen	-167,434	-170,535	-176,245	-178,306	-2,061	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-7,264	3,718	1,821	-1,540	-3,361	V
Toevoeging aan reserves	33,172	6,380	9,133	8,088	-1,044	V
Ottrekking aan reserves	-43,923	-10,098	-13,365	-13,351	0,014	N
Saldo van baten en lasten na bestemming	-18,014	-	-2,411	-6,803	-4,392	V

Boekjaar (uitgaven, bedragen x € 1 mln.)	Begroting	Jaarrekening	Realisatiegraad
2019	186,356	173,566	93%
2020	203,684	185,075	91%
2021	204,755	205,267	100%

Het resultaat over 2021 is € 6,8 miljoen voordelig. Hiervan was € 2,4 miljoen voordelig reeds voorzien en verwerkt via tussentijdse begrotingswijzigingen/ bestuursrapportage. Het resultaat ten opzichte van de bestuursrapportage bestaat voornamelijk uit de volgende onderdelen:

- Een voordelig saldo van € 0,6 miljoen vanuit het programma Waterveiligheid als gevolg van hogere subsidieopbrengsten vanuit het HWBP (€ 0,7 miljoen).
- Het programma Voldoende en Schoon Water heeft een nadelig saldo van € 1,5 miljoen door een grote overloop aan baggerwerkzaamheden uit 2020 en hogere kosten voor de afvoer van pfas-houdende baggerspecie (€ 1,0 miljoen). Daarnaast zijn er hogere kosten voor storingsonderhoud en energiebelasting. De hogere kosten van baggeren leiden tot een lagere storting in de bestemmingsreserve Baggeren (€ 1,0 miljoen).
- Een voordeel van € 0,6 miljoen vanuit het programma Waterketen. Dit wordt veroorzaakt door lagere (onderhouds)kosten (€ 0,3 miljoen) en hogere bijdragen vanuit het Rijk en gemeenten (€ 0,3 miljoen).
- Een voordeel van € 0,6 miljoen voor het programma Wegen door lagere kosten op het onderdeel verkeersveiligheid (€ 0,1 miljoen) doordat onderzoeken ten behoeve van verhardingen en belijning zijn doorgeschoven naar 2022, lagere kosten van onderhoud aan bomen en hagen (€ 0,3 miljoen). Hogere baten door het uitvoeren van reparaties en herstelwerkzaamheden die zijn doorbast aan derden (€ 0,2 miljoen).
- Voor Bestuur en Organisatie is het voordeel € 1,0 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten op het onderdeel bedrijfsvoering (€ 0,5 miljoen) en hogere opbrengsten uit grondverkoop en leges (€ 0,3 miljoen).
- Een voordelig saldo van € 2,0 miljoen op Algemene Dekkingsmiddelen als gevolg van een lagere bijdrage aan SVHW (€ 0,3 miljoen) hogere (belasting)inkomsten van € 1,6 miljoen.

In 2021 was in de budgetten rekening gehouden met het uitvoeren van een aantal activiteiten. Door verschillende redenen is het niet gelukt de uitvoering van deze activiteiten af te ronden in 2021. In 2022 is voor deze activiteiten echter geen budget opgenomen in de begroting. Om de uitvoering van deze activiteiten in 2022 mogelijk te maken wordt de VV verzocht in te stemmen met het meenemen van € 0,9 miljoen naar 2022 vanuit het positief resultaat over 2021 (budgetoverheveling). Dit is het bedrag dat samenhangt met de uitvoering van deze werkzaamheden waarvoor in 2022 geen budget is opgenomen in de begroting.

Tabel aansluiting begroting en begroting na wijzigingen

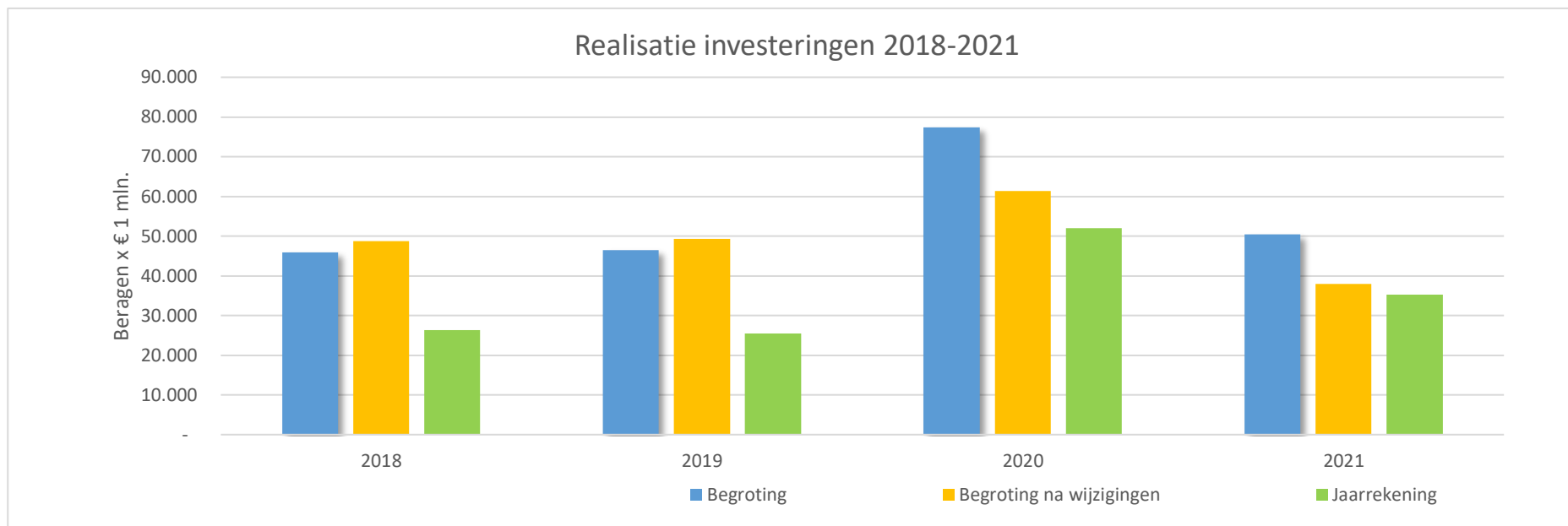
Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Primitieve begroting 2021	Personele capaciteit wegen	1e begrotings- wijziging 2021	Budget overhevelingen 2020	Vrijmaken CMK bestemmings- reserve	Burap 2021	2e begrotings- wijziging 2021	Begroting (incl. wijzigingen)
Waterveiligheid	22,435	-	-0,136	0,600	-	0,139	-0,232	22,806
Voldoende en Schoon Water	46,044	-	-0,189	0,241	0,223	0,643	0,308	47,271
Waterketen	71,994	-	-0,031	-	-	0,168	-0,219	71,912
Wegen	10,230	-	0,773	-	-	0,723	-0,245	11,481
Bestuur en Organisatie	23,551	1,125	0,136	0,680	-	-0,185	-0,709	24,597
Algemene dekkingsmiddelen	-170,535	-	-0,020	-	-	-5,896	0,206	-176,245
Saldo van baten en lasten voor bestemming	3,718	1,125	0,532	1,521	0,223	-4,407	-0,891	1,821
Toevoeging aan reserves	6,380	-	-	-	-	3,228	-0,475	9,133
Ottrekking aan reserves	-10,098	-1,125	-0,500	-1,521	-0,223	-0,253	0,355	-13,365
Saldo van baten en lasten na bestemming	-	-	0,032	-	-	-1,432	-1,011	-2,411

Tabel belastingopbrengsten

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021 incl. wijzigingen	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Watersysteemheffing	80,368	82,592	84,988	86,208	1,220	V
Wegenheffing	11,927	11,665	12,012	12,026	0,014	V
Zuiveringsheffing	77,857	80,448	83,032	82,812	-0,220	N
Verontreinigingsheffing	0,281	0,262	0,262	0,319	0,057	V
Netto-belastingopbrengst	170,432	174,967	180,294	181,365	1,071	V
Inzet tariefsegalisatiereserve	1,395	-5,163	-5,163	-5,163		

1.1.2 Investerings

Onderstaand overzicht bevat het totaal aan gerealiseerde uitgaven in 2021 vanuit de investeringen per programma. In dit overzicht zijn eveneens de geraamde bruto uitgaven conform de primitieve begroting 2021 en de bijgestelde ramingen opgenomen. In onderstaande tabel is te zien dat de totale realisatiegraad ten opzichte van de bijgestelde bruto investeringen 93% bedraagt. De totale realisatiegraad ten opzichte van de primitieve begroting bedraagt 70%.

Boekjaar (bedragen x € 1 mln.)	Begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarrekening	Realisatie-grad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Realisatie-grad t.o.v. begroting na wijzigingen
2018	45,925	48,695	26,267	57%	54%
2019	46,457	49,333	25,450	55%	52%
2020	77,393	61,353	51,932	67%	85%
2021	50,477	37,905	35,251	70%	93%

1.2 Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens. Het besluit tot vaststelling door de VV en de controleverklaring van de accountant maken onderdeel uit van de “Overige gegevens”.

De opzet van de jaarstukken is conform het Waterschapsbesluit waarbij gebruik gemaakt wordt van een programmaplan met de volgende programma’s:

- Programma 1: Waterveiligheid
- Programma 2: Voldoende en Schoon Water
- Programma 3: Waterketen
- Programma 4: Wegen
- Programma 5: Bestuur en Organisatie

Het programmaplan wordt afgesloten met het overzicht Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

In hoofdstuk 2 worden de programma-overstijgende ambities toegelicht. De toelichtingen ten aanzien van de doelstellingen en de financiën van de speerpunten voor de programma’s Waterveiligheid, Voldoende en Schoon Water, Waterketen, Wegen en de doelstellingen voor Bestuur en Organisatie volgen in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 zijn de verplichte paragrafen opgenomen zoals waterschapsbelasting, toelichting op de reserves en voorzieningen en het weerstandsvermogen.

De hoofdstukken 5 en 6 bevatten de toelichting op de jaarrekening.

In het onderdeel Overige gegevens is het besluit tot vaststelling van de Jaarstukken 2021 door de VV opgenomen. Hierin stelt de VV het jaarverslag 2021, de jaarrekening, het te bestemmen resultaat over 2021 en de resultaatbestemming vast.

Een ander onderdeel van de Overige gegevens vormt de controleverklaring van de onafhankelijke accountant. In de verklaring geeft de accountant zijn oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Van het jaarverslag stelt de accountant vast dat het verenigbaar is met de jaarrekening. Het jaarverslag wordt dus niet inhoudelijk gecontroleerd.

De Jaarstukken 2021 worden afgesloten met een aantal bijlagen zoals de investeringsprojecten, WSHD in kengetallen en een lijst van afkortingen.

Jaarverslag

2 *Programma-overstijgende ambities*

2.1.1 *Ruimtelijke adaptatie*

In het kader van het Deltaplan Ruimtelijk adaptatie zijn in 2021 flinke stappen gezet: In 2019 hebben alle gemeenten in ons gebied een stresstest uitgevoerd. Deze brengt de kwetsbaarheden in beeld voor hitte, droogte, wateroverlast en gevolgen van overstroming. De volgende stap is de risicodialoog. Daarbij bespreken inwoners, overheden en bedrijven samen de uitkomsten van de **stresstest**. Deze zijn in 2020 in alle regio's' gevoerd. De uitkomsten van de risicodialoog zijn vertaald in een strategie en uitvoeringsagenda voor de komende jaren. In 2021 zijn voor 4 van de 6 werkregio's uitvoeringsagenda's opgesteld. De ambitie 'handelen bij calamiteiten' is een onderdeel van de uitvoeringsagenda's en zal de komende jaren verder worden uitgewerkt. De regio's die al een vastgestelde strategie en uitvoeringsagenda hebben, zijn Goeree-Overflakkee, Hoekse Waard, Rotterdam en Voorne Putten. Zo liggen we samen met de gemeenten goed op koers om deze ambitie uit het deltaplan te realiseren en maken we de stap van strategie naar uitvoering.

Vanuit de meekoppelkansen startten we nieuwe samenwerkingen voor projecten in een aantal wijken in het gebied. Voorbeelden hiervan zijn de ondertekening Samenwerkingsovereenkomst Fase 1 Waterkraan Dordrecht en Subsidieaanvraag Impulsregeling Project Reijeroord in de gemeente Rotterdam.

We werkten aan vergroten van draagvlak voor klimaatbestendige maatregelen door anderen, zoals via de stimuleringsregeling Ruimtelijke Adaptatie. Deze ambitie vertaald in de regeling is wederom succesvol gebleken met circa 260 subsidieaanvragen voor particulieren. Hierdoor heeft het algemeen bestuur in september een motie aangenomen om voor 2022 extra budget toe te zeggen. Door de grote belangstelling is een medewerker ingehuurd om de aanvragen volgens de procedures af te handelen. Naast het verlenen van subsidie hebben wij meegewerkt en bijgedragen aan verschillende (maatschappelijke) initiatieven die een bijdrage leveren aan een klimaatbestendige inrichting van het beheersgebied van WSHD.

Om het werk samen met anderen buiten goed te kunnen doen hebben we ook gewerkt aan interne planning en structuur: een herzien programmaplan, een communicatieplan en interne handreiking is opgesteld. In het waterbeheerprogramma is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie geborgd via het proces Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en door integratie in de kerntaken.

De uitvoering van de diverse onderdelen uit het Deltaplan Waterveiligheid en Zoetwater hebben via de programma's Waterveiligheid en Voldoende en Schoon Water plaats gevonden. Ze zijn integraal onderdeel van deze programma's. Voor de realisatie met betrekking tot de Waterveiligheid en Zoetwater wordt daarom naar deze hoofdstukken verwezen.

2.1.2 *Digitalisering*

Een professionaliseringsslag heeft plaatsgevonden met betrekking tot informatiemanagement, werken onder architectuur en datamanagement. Hiermee krijgen we nu beter zicht op de integraliteit van businessdoelstellingen in relatie tot de verandering die dit voor de organisatie meebrengt, zowel op het gebied van processen, informatie en techniek.

De migratie naar Sharepoint Online is afgerond. Dit is de nieuwe werkomgeving voor dossiervorming in aanloop naar een digitaal archief en maakt samenwerken en delen van documenten mogelijk. Rondom digitale dienstverlening zijn digitale formulieren beschikbaar gemaakt, tezamen met digitale inlogmogelijkheden. De toegankelijkheid

van de website is eveneens aangepakt. Om tijd en plaats onafhankelijk te kunnen werken is een nieuwe digitale werkomgeving uitgewerkt en uitgerold. Hierdoor kunnen kantoormedewerkers, zowel op kantoor alsook thuis, veilig (samen)werken met dezelfde middelen van het waterschap.

Een deel van onze serverruimte is ondergebracht in een commercieel datacenter, waardoor we minder kwetsbaar zijn bij uitval of storingen. Er is wereldwijd een forse groei waar te nemen in het aantal potentiële kwetsbaarheden in software, waardoor we flink hebben moeten inzetten op het oplossen van dit soort kwetsbaarheden. Dit vraagt om een toekomstbestendige aanpak naar de toekomst. Op het gebied van AVG en BIO zijn de nodige stappen gezet voor een blijvend veilige en beschermde informatievoorziening.

Met het project Nieuwe besturing watersysteem (NBWS) zijn randvoorwaarden gecreëerd om data-gedreven te kunnen werken. Het krediet voor een beslissing ondersteunend systeem is vrijgemaakt.

2.1.3 Energietransitie

In 2021 zijn de (besparings)doelstellingen uit de routekaart WSHD Energieneutraal 2030 doorvertaald in het nieuwe waterbeheerprogramma (WBP), het Huisvestingsplan en het wegenbeheerprogramma. De Verenigde Vergadering stelde de Regionale Energie Strategieën (RES) vast voor de vier RES-regio's binnen ons werkgebied (Drechtsteden, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Rotterdam-Den Haag). In het kader van de in 2021 (vernieuwde) samenwerkingsovereenkomst met HVC werden door HVC op de RWZI Barendrecht, Middelharnis, Goedereede, Oostvoorne, Numansdorp en Zwijndrecht bijna 19.000 zonnepanelen voor de opwek van groene stroom geplaatst. De verwachte opbrengst van alle panelen is 7,3 gigawatturen per jaar. Dit is bijna twee keer zo veel als de RWZI nodig hebben. Wat er overblijft, levert Hollandse Delta terug aan het elektriciteitsnet. Dat is voldoende om ruim 500 huishoudens een jaar lang van groene stroom te voorzien.

2.1.4 Circulair en duurzaam

In 2021 zijn de duurzaamheidsdoelstellingen uit Maat op Klimaat integraal doorvertaald in het nieuwe Waterbeheerprogramma, het nieuwe Wegenbeheerprogramma, het Groenbeleidsplan en het Huisvestingsplan. In dat verband is tevens een handelingskader voor duurzaam werken binnen onze organisatie opgesteld. Deze wordt in 2022 uitgerold binnen WSHD.

De aanpak duurzaam GWW is in 2021 toegepast in diverse grote projecten. Onder meer werd een start gemaakt met de integrale verduurzaming van gemaal Oudenhoorn, het ventilatiegebouw Sluisjesdijk en het peilbeheer. Via de werkgroep duurzaam GWW is opgedane kennis gedeeld en verspreid.

Om de implementatie van de aanpak duurzaam GWW te versterken is in het laatste kwartaal van 2021 een aanvang gemaakt met de ontwikkeling van een organisatiebreed duurzaamheidsweb. Hierin worden de verschillende duurzaamheidsthema's in samenhang, en op verschillende ambitieniveaus uitgewerkt, zodat binnen de projecten de benodigde informatie voorhanden is om integrale, gewogen afwegingen te kunnen maken. In 2022 wordt het duurzaamheidsweb ter besluitvorming voorgelegd aan uw bestuur. Na vaststelling wordt deze per assetlijn doorontwikkeld en gekoppeld aan de verschillende assetmanagementplannen.

Er is een nieuw programmaplan opgesteld voor de periode 2022-2023, waarbij onder meer wordt ingezet op het ontwikkelen van KPI's en het monitoren van de voortgang.

WSHD participeerde in 2021 in verschillende onderzoeken. Onder meer werden circulaire toepassingen onderzocht voor maaisel en met PFAS vervuilde bagger. Daarnaast nam WSHD deel aan de Regenwaterhackaton en de bronaanpak van medicijnresten. Ook deden we mee aan de landelijke footprintchallenge, waarbij medewerkers zich lieten uitdagen om hun persoonlijke milieuvoetafdruk te verkleinen.

2.1.5 Groenbeleidsplan

Op 8 september 2021 is het groenbeleidsplan 'Buitengewoon groen 2022-2027' vastgesteld. Ook de uitvoering is inmiddels voortvarend opgepakt. Dit uit zich onder meer in een ecologisch wegbermbeheer op 60% van het areaal (was 30% in 2020) en het gefaseerd maaien van waterkeringen en wegbermen. Tevens is WSHD inmiddels partner in het landelijke Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

2.1.6 Meer innoveren

WSHD werkte in 2021 op verschillende plekken in de organisatie aan innovatie. In het oog springende voorbeelden zijn:

- PHA2USE, een initiatief van de vijf waterschappen Brabantse Delta, De Dommel, Hollandse Delta, Scheldestromen en Wetterskip Fryslân, het Friese bedrijf Paques Biomaterials, HVC en kenniscentrum STOWA. Dit samenwerkingsverband resulteerde in 2021 de realisatie van een proeffabriek in Dordrecht waar bioplastisch wordt geproduceerd uit afvalwater.
- Natuurlijke duinaangroei Springertduinen. Als gevolg van zeespiegelstijging zou de duinenrij, zoals WSHD deze beheert op de kop van Goeree-Overflakkee, niet meer aan de gestelde veiligheidsnorm voldoen. Traditioneel ophogen en versterken is een kostbare aangelegenheid en stuit in dit Natura2000 gebied op ernstige bezwaren. WSHD maakte daarom in 2021 gebruik van de wind om de duinenrij hoger en breder te maken. We hebben in dit project voor het eerst onze doelstellingen rondom natuurherstel gekoppeld aan waterveiligheid. Bovendien beperken we met deze aanpak de stikstof- en CO₂-uitstoot en dragen we ook nog eens bij aan het herstel van specifieke duin-habitats. We doen dit in samenspraak met Natuurmonumenten.
- In 2021 voerde ons waterschap samen met Fugro en Deltares een innovatieve praktijkproef uit in de Hedwigepolder, waarbij de sterkte van dijken op getijdenzand in relatie tot piping wordt onderzocht. Wanneer het vermoeden juist is dat dijken op getijdenzand sterker zijn, hoeven dijken minder vaak of in beperktere mate versterkt te worden. Dit levert aanzienlijke kostenbesparingen op. Ook kan hierdoor een substantiële verlaging van de milieulasten (waaronder CO₂ uitstoot) worden gerealiseerd, doordat er minder ruimte en minder materiaal en materieel nodig is voor dijkversterkingen.
- Ecologisch verantwoord mollenvangen via een mobiele app. Bestrijding vindt uitsluitend plaats in geval van daadwerkelijk risico's via het speciaal daarvoor ontwikkelde dashboard mollenbestrijding. Deze digitale transformatie registreert, monitort en evalueert zowel de meldingen als de gehanteerde nieuwe werkwijze realtime.
- Samen met de gemeente, provincie en projectontwikkelaars bouwen we vanaf 2021 vanuit een klimaatbestendig gedachtegoed aan de Amstelwijk te Dordrecht. Het woongebied van Amstelwijk wordt voor 40% 'blauwgroen' ingericht. Dit betekent dat de wijk integraal wordt ingericht volgens de nieuwste inzichten rondom klimaatadaptatie, én met de nodige aandacht voor klimaatneutraliteit, circulariteit en biodiversiteit. Zo zorgt nieuwbouw voor een positieve impuls aan het leefklimaat in de nieuwe Amstelwijk zonder dat er een nieuwe claim wordt gelegd op het klimaat.

Ter versterking van het innovatief vermogen van WSHD is een programmaplan Innovatie opgesteld voor de periode 2022-2023.

Ter verbetering van het innovatiemanagement zijn vier focusthema's gedefinieerd waarop innovatie het verschil zal moeten gaan maken voor WSHD, te weten:

- Digitale transformatie
- Minimaliseren milieuoetadruk
- Klimaatbestendig handelen
- Stakeholder participatie

Deze thema's vormen de basis voor het innovatieafwegingskader, dat eveneens is opgesteld in 2021.

De rol van innovatieambassadeur (twee voor de gehele organisatie) wordt vanaf 2022 doorontwikkeld tot innovatieregisseur. We werken toe naar een netwerk van innovatieregisseurs, waarbij deze rol op iedere afdeling naar behoefte wordt ingevuld. De innovatieregisseurs zullen de komende periode worden toegerust om kansrijke projecten te herkennen, initiëren en aan te jagen. Om succesvol vorm en inhoud te geven aan deze rol is in 2021:

- Het innovatieproces voor WSHD uitgewerkt. Daarbij beogen we de balans te bewaren tussen meten en in control zijn enerzijds en de onzekerheid en creativiteit die per definitie gepaard gaat met innovatie anderzijds. Het proces bevat dan ook de nodige check momenten, waarbij telkens kan worden afgewogen of en welke volgende stap dient te worden gezet.
- De 'Survivalgids Innovatie' ontwikkeld. Dit is een toolbox met handleidingen, tips en werkvormen, bedoeld om de innovatieregisseurs en medewerkers die aan de slag gaan met innovatie concreet en op pragmatische wijze te ondersteunen.

2.1.7 Assetmanagement

Met de bedrijfswaardematrix, het strategisch assetmanagementplan (SAMP) de assetmanagementplannen per programma (AMP's), het visiedocument inrichting Maximo en de start van het traject "statische assetmanagementinformatie" is de streefwaarde ruimschoots behaald. Een externe toets op de status van onze ontwikkeling heeft aangetoond dat WSHD in vergelijking met collega waterschappen het assetmanagement goed heeft ingeregeld in de organisatie. We zijn er nog niet, de doorontwikkeling zal naar verwachting nog zeker 1 tot 2 jaar in beslag nemen. Maar meerdere bevindingen uit het onderzoek geven vertrouwen dat we op de goede weg zijn en onze inspanningen vruchten afwerpen.

2.1.8 Omgevingswet

De producten, diensten en processen die direct voortvloeien uit de Omgevingswet zijn in ver gevorderd stadium. Dit houdt op hoofdlijnen in dat waterschapsverordening ambtelijk gereed is voor bestuurlijke vaststelling. de lokale voorzieningen en systemen op de pre-productieomgeving van het digitale stelsel omgevingswet (DSO) zijn aangesloten en de benodigde kaders en processen in kaart zijn gebracht om vergunningen te verlenen en eigen werken te realiseren conform de eisen van de Omgevingswet. Om te werken vanuit de bedoeling van de Omgevingswet zijn er opleidingen en trainingen gerealiseerd, is er een communicatietraject ontwikkeld en uitgerold en is de watervisie (nu genaamd omgevingsvisie) ambtelijk gereed voor bestuurlijke vaststelling in 2022.

3 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk worden de programma's toegelicht, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2021, en wat we daarvoor gedaan hebben in 2021. Per programma zijn de doelboom uit de Programmabegroting 2021 opgenomen, en is vervolgens vermeld welke prestaties gerealiseerd zijn. Tot slot is een financiële toelichting opgenomen.

3.1 Programma Waterveiligheid

Met het programma Waterveiligheid zorgt het waterschap voor betrouwbare en toekomstbestendige primaire en regionale waterkeringen. Hiermee beschermt het waterschap de Zuid-Hollandse eilanden tegen overstromen. Zo zorgt het waterschap ervoor dat de dijken, duinen, meren en rivieren de verwachte klimaatverandering goed kunnen opvangen.

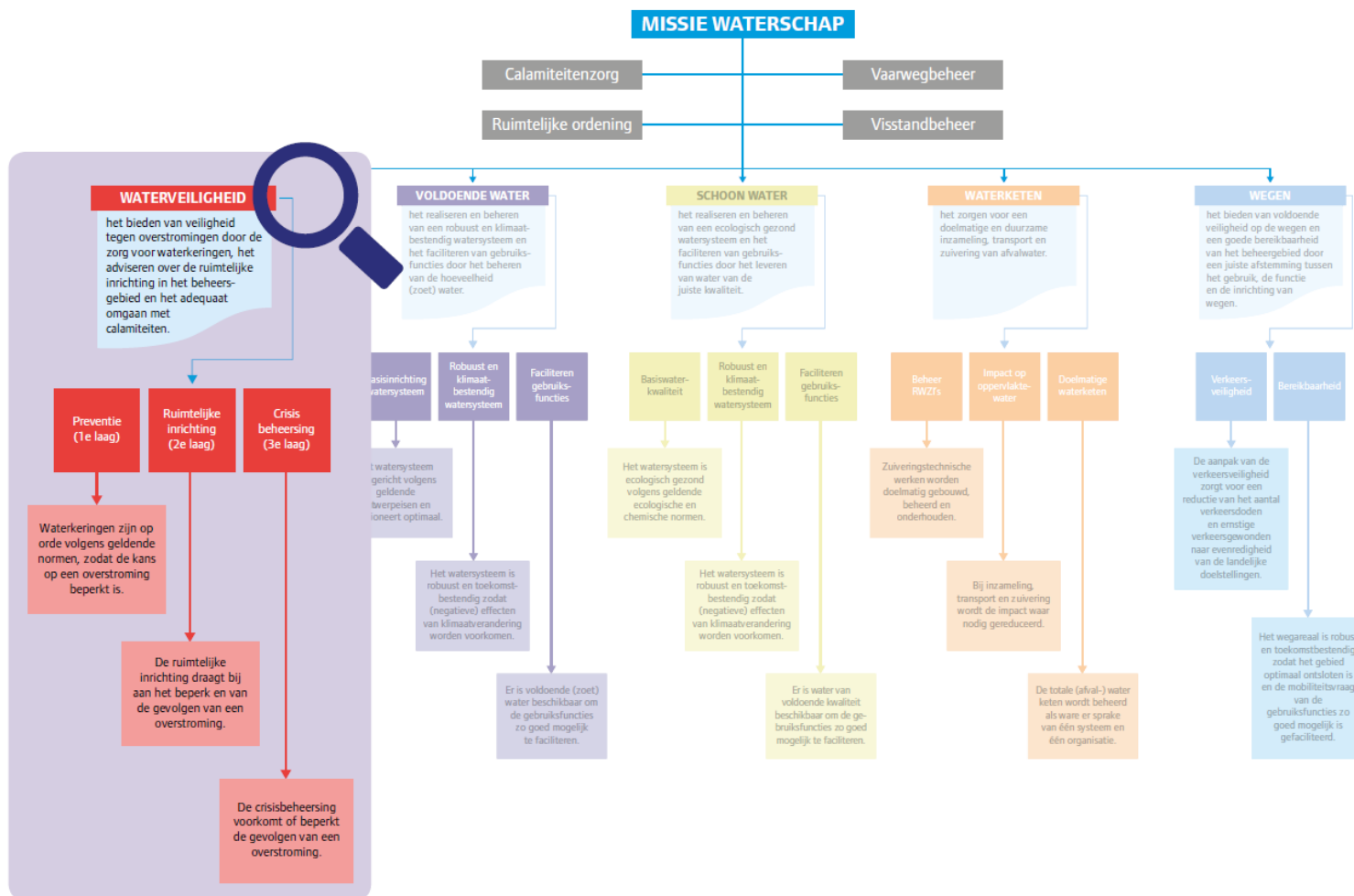
De activiteiten die het waterschap uitvoert, zijn het beheren, versterken en onderhouden van de keringen, maar ook het adviseren over de ruimtelijke inrichting van het gebied achter de dijken en het adequaat inspelen op (dreigende) calamiteiten. Dit zijn de drie lagen uit de meerlaagse veiligheidsbenadering (MLV):

- preventie (laag 1);
- ruimtelijke inrichting (laag 2);
- crisisbeheersing (laag 3).

Het werken aan de waterveiligheid is in 2021 redelijk voorspoedig verlopen, ondanks de aanhoudende beperkingen die de corona maatregelen met zich meebrachten. Al het noodzakelijke onderhoud van de waterkeringen is uitgevoerd. De beoordeling van de primaire waterkeringen is volgens planning uitgevoerd en de planvorming van het versterkingsproject ZV3T in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) ligt op schema. De verkenning voor een de versterking van Normtraject 20-3 verliep, door voortschrijdende inzichten die een positief effect hebben op de scope, anders dan voorzien. De uitwerking van de versterking van de regionale waterkeringen bij Puttershoek en De Keen kostte meer tijd. De uitvoering verschuift naar 2022 en blijft daarmee binnen de termijn die met de Provincie is afgesproken. De verbetering van de digitale registratie van onze waterkeringen is pas ingezet met organisatie brede inspanningen op dit gebied.

3.1.1 Wat wilden we bereiken?

Figuur 3.1.1 Doelenboom voor Waterveiligheid in het WBP

3.1.2 Wat hebben we gedaan in 2021?

Prestatie-indicatoren

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Beoordeling primaire waterkeringen	Vanaf 2023 begint de nieuwe beoordelingsronde.	90% (15)	90% (15)	De beoordeling is conform plan verlopen. Het waterschap ligt op koers om alle primaire keringen voor 2023 getoetst te hebben.
Toetsing aangewezen boezemwaterkeringen (163 km)		70%	60%	Uitvoering van benodigde grondonderzoeken verschuift, door een inkooptraject dat langer duurde, naar 2022. Totale toetsing ligt op koers om in 2024 afgerond te zijn.
Uitvoering HWBP-projecten (aantal trajecten)	Betreft alleen HWBP projecten (niet HWBP-2 projecten)	2 in planfase	2 in planfase	De HWBP projecten zijn in de planfase.
Versterking regionale keringen	Het betreft hier projecten op grond van vorige toetsronde. Eventuele nieuwe projecten uit de nu lopende toetsronde, moeten vóór 2030 zijn verbeterd. Op grond van de lopende toetsronde is nu nog geen deel afgekeurd.	1 km	0 km	De uitvoering van de versterkingen is verschoven naar 2022 en blijft daarmee binnen de termijn die met de Provincie is afgesproken. Dit is in de eerdere begrotingswijzigingen al verwerkt.
Zorgplicht primaire waterkeringen	Betreft percentage verbetermaatregelen uitgevoerd.	100%	80%	De coronamaatregelen bemoeilijkten hier de voortgang en een aantal verbeterpunten kosten meer moeite dan verwacht om ze door te voeren.
Onderhoud waterkeringen	Al het regulier onderhoud en het onderhoud op basis van inspectie na het stormseizoen wordt jaarlijks uitgevoerd.	100%	99%	Vrijwel al het onderhoud voor 2021 is uitgevoerd. Slechts een klein deel van de geplande steenbestortingen kon niet meer in 2021 worden uitgevoerd.

3.1.3 Wat heeft het gekost?

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	01.10 Preventie (1e laag)	22,740	27,519	24,878	25,007	0,129	N
	01.30 Crisisbeheersing (3e laag)	0,823	1,068	1,043	0,967	-0,076	V
Totaal Lasten		23,564	28,587	25,921	25,973	0,053	N
Baten	01.10 Preventie (1e laag)	-2,995	-6,152	-3,115	-3,814	-0,699	V
	Totaal Baten	-2,995	-6,152	-3,115	-3,814	-0,699	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		20,569	22,435	22,806	22,159	-0,647	V
Toevoeging aan reserves		4,583	1,230	1,357	1,357	-	
Onttrekking aan reserves		-8,022	-2,371	-2,971	-2,971	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming		17,131	21,294	21,192	20,545	-0,647	V

01.10 Preventie (1^e laag)

Binnen Preventie is het saldo van de lasten en baten voor bestemming positief (voordeel € 0,6 miljoen). De lasten laten een negatief saldo van is € 0,1 miljoen zien, dit wordt veroorzaakt door diverse over- en onderschrijdingen.

De eindafrekening op de Solidariteitsbijdrage ten behoeve van het Hoogwaterbeschermingsprogramma is € 0,4 miljoen hoger uitgevallen dan in het najaar vanuit het Rijk geprognosticeerd werd.

Kosten voor grondonderzoeken die ten laste van 2021 kwamen, zijn circa € 0,3 miljoen hoger dan verwacht. Daar tegenover staan voor in totaal € 0,3 miljoen lagere onderhoudskosten en nog circa € 0,1 miljoen aan overige meevallers.

Bij de lagere onderhoudskosten kon voor circa € 0,1 miljoen aan steenbestortingen niet meer in 2021 worden uitgevoerd door de aannemer. Dit werk wordt in 2022 alsnog voltooid.

Ook bleek voor het uitgevoerde onderhoud aan bomen uiteindelijk circa € 0,1 miljoen minder nodig te zijn. Bij de praktijkproef Hedwigepolder wordt voor € 0,2 miljoen doorgeschoven naar 2022. Omdat dit een 100% gesubsidieerde activiteit is, heeft dit per saldo geen effect op de jaarrekening. De overige meevallers in het onderhoud is de som van diverse kleine onderhoudsposten.

De baten laten een positief saldo van € 0,7 miljoen zien, vrijwel geheel veroorzaakt door het HWBP gesubsidieerde projecten. Er zijn meer kosten subsidiabel dan in de laatste prognose werd geprognosticeerd.

01.30 Crisisbeheersing (3e laag)

Het resultaat op de lasten van de crisisbeheersing wordt veroorzaakt door minder onderhoud aan dijkbewakingsposten en wegens coronamaatregelen uitgestelde activiteiten op het gebied van opleiding, training en oefening.

3.1.3.1 Investeringsuitgaven Waterveiligheid

<i>(Bedragen x € 1 mln.)</i>	Begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarrekening	Realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Realisatiegraad t.o.v. begroting na wijzigingen
Waterveiligheid	4,669	1,143	1,076	23%	94%

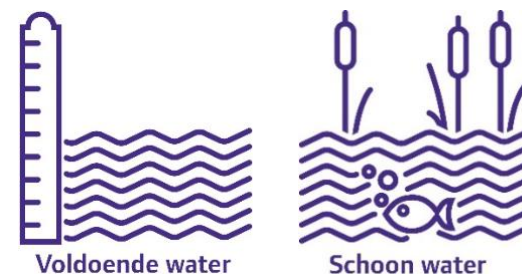
3.2 Programma Voldoende en Schoon Water

Het programma Voldoende en Schoon Water is gericht op het realiseren en in stand houden van een regionaal watersysteem waarvan de basis op orde is, dat voldoende robuust is om de gevolgen van de klimaatverandering op te kunnen vangen en waarmee de verschillende gebruiksfuncties zo goed mogelijk gefaciliteerd kunnen worden. Het gaat hierbij om integraal waterbeheer van zowel waterkwantiteit als -kwaliteit, oftewel voldoende en schoon water.

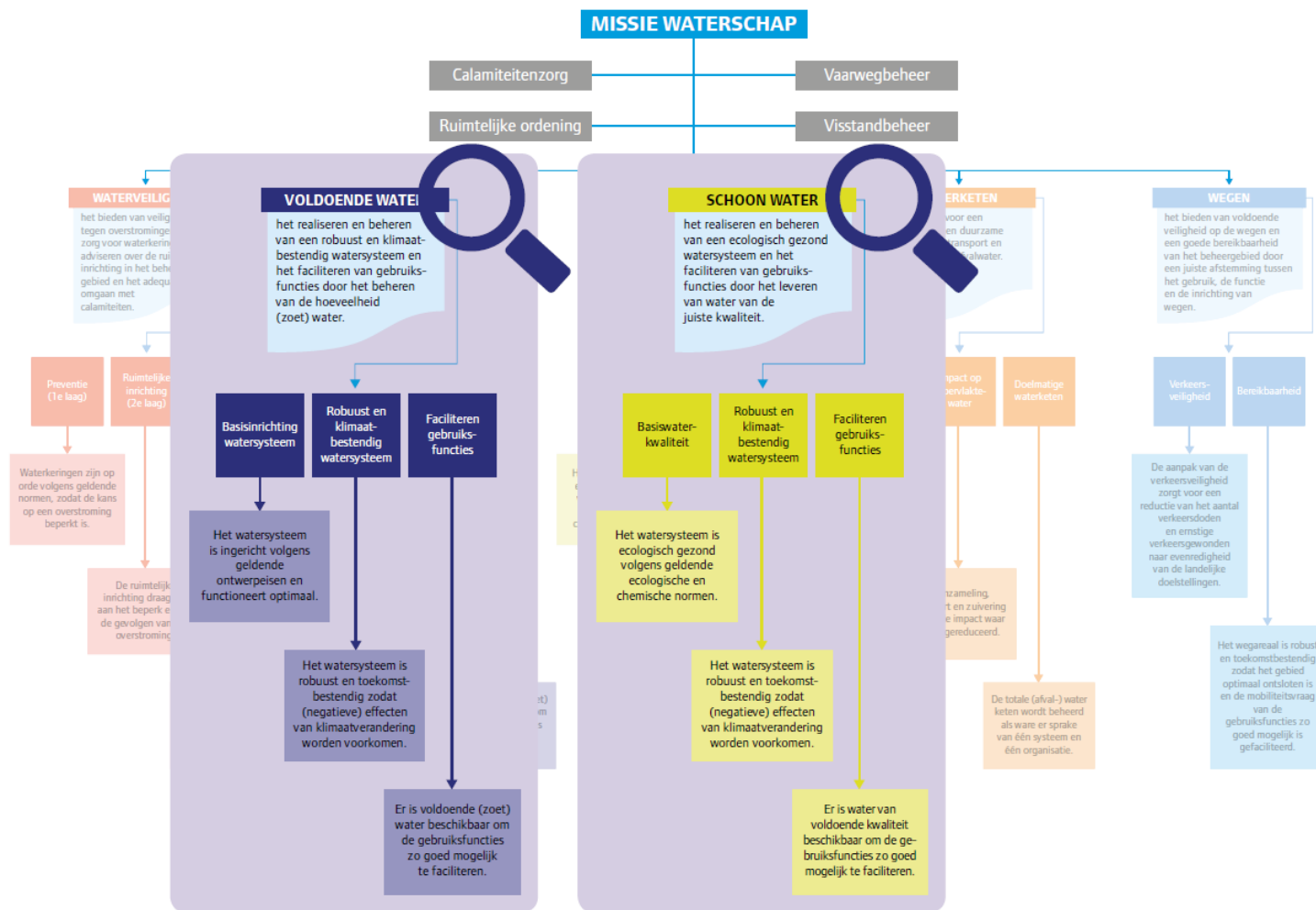
In het Waterbeheerprogramma 2016-2021 (WBP) zijn de doelen voor zowel voldoende water als schoon water uitgewerkt aan de hand van deze drie thema's:

- Basisinrichting watersysteem / Basiswaterkwaliteit
- Robuust en klimaatbestendig watersysteem
- Faciliteren gebruiksfuncties

Vanuit de instandhouding van het watersysteem is in 2021 het onderhoud van zowel de watergangen als de kunstwerken bijna volledig gerealiseerd. Slechts 2% van de baggerwerkzaamheden (op het totaal van overloop 2020, scope 2021 en de grote wateren) en 5% van het onderhoud aan de kunstwerken schuift door naar 2022, samen met de werkzaamheden voor het herprofilen van de watergangen. Maatregelen ter effectuering van een aantal peilbesluiten op Voorne-Putten zijn afgerond evenals het Ontwikkelplan Bernisse waarmee een impuls aan de biodiversiteit is gegeven. Samen met een aantal gemeenten zijn projecten afgerond waaronder de Nieuwe Dordtse Biesbosch en de Persleiding Immanuel Kantstraat. De planperiode 2016-2021 is afgesloten en daarmee is onder andere het Stroomgebied Beheersplan 2 voor de KRW afgesloten en geëvalueerd. Ter voorbereiding op de nieuwe planperiode is gestart met het opstellen van Watergebiedsplannen, waarin de diverse opgaven voor het watersysteem integraal beschouwd worden. Ook is een start gemaakt met de nieuw op te stellen beleidsstukken zoals opgenomen in het WBP.

3.2.1 Wat wilden we bereiken?

Figuur 3.2.1. Doelenboom voor Voldoende en Schoon Water in het WBP

3.2.2 Wat hebben we gedaan in 2021?

3.2.2.1 Basisinrichting watersysteem/Basiswaterkwaliteit

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
KRW-maatregelen uit het SGBP2 zijn volgens planning in uitvoering (stuks, cumulatief)	Een aantal opgaven bleek door diverse omstandigheden niet realiseerbaar en is vervallen, hierdoor is het einddoel 2021 bijgesteld. Maatregelen voor 2022 en verder worden opgenomen in het derde SGBP, dat eind 2021 ter besluitvorming wordt voorgelegd.	120	56	De evaluatie van het SGBP-2 is reeds bestuurlijk besproken en vastgesteld; inclusief de aanpak voor de resterende maatregelen (intrekken of doorschuiven)

3.2.2.2 Robuust en klimaatbestendig watersysteem

Korte omschrijving prestatie-indicator	Streefwaarde	Realisatie	Status
% peilgebieden dat getoetst is aan actuele klimaatscenario's ¹	100%	100%	Met de bestuurlijke vaststelling van de wateropgave is het volledige beheergebied getoetst aan de actuele klimaatscenario's. Het KNMI heeft aangegeven dat de nieuwe klimaatscenario's naar verwachting pas in 2023 beschikbaar komen.
Nog te realiseren wateropgave landelijk gebied in m ³ ²	0	0	De resterende opgave in het landelijk gebied betreft het Oudeland van Strijen. Momenteel loopt er een gebiedsproces waarbinnen de maximaal haalbare maatregelen worden onderzocht en gesproken wordt met de provincie om de normering voor dit gebied aan te passen. Hierdoor ligt er nu geen concrete opgave en is geen waarde opgenomen.
Nog te realiseren wateropgave stedelijk gebied in m ³ (1/3 van totaal tot 2027) ²	101.000	129.000	In 2021 is 21.666 m ³ wateropgave gerealiseerd via project Waalbos fase 2. De resterende wateropgave in stedelijk gebied bedraagt 129.000 m ³ . Hiermee is de doelstelling om de opgave te reduceren tot 101.000 m ³ niet gehaald.

1. Na 2023 komen er nieuwe klimaatscenario's beschikbaar.

2. In het waterbeheerprogramma 2022 – 2027 rapporteren we niet meer in te realiseren berging in m³, maar in het percentage van de bemalingsgebieden die voldoen aan de normeringen voor wateroverlast.

3.2.2.3 Faciliteren gebruiksfuncties

Korte omschrijving prestatie-indicator	Streefwaarde	Realisatie	Status
% van het gebied waarvan het voorzieningenniveau zoetwater is vastgelegd.	100%	0%	Om het voorzieningenniveau (waterbeschikbaarheid) vast te leggen, zal op bestuurlijk niveau het gesprek gevoerd moeten worden over de ambities en visie op dit thema van het waterschap. Vervolgens kan dit gebiedsgericht invulling krijgen in het vastleggen van de waterbeschikbaarheid. Deze doelstelling is in 2021 niet behaald en is opgenomen in het nieuwe waterbeheerplan. Begin 2022 heeft een eerste overleg hierover plaatsgevonden.
% oppervlakte van het beheersgebied waarvoor het peilbesluit actueel is	>80%	93%	
% peilgebieden waarin het peil binnen de marges van het peilbesluit beheerd wordt.	100%	93%	

3.2.3 Wat heeft het gekost?

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	02.10 Basisinricht watersysteem /Basiswaterkwal	28,566	31,974	31,771	32,210	0,439	N
	02.20 Robuust en klimaatbestendig watersysteem	12,157	12,670	12,481	13,104	0,623	N
	02.30 Faciliteren gebruiksfuncties	3,141	3,839	3,707	4,040	0,333	N
Totaal Lasten		43,864	48,483	47,959	49,354	1,395	N
Baten	02.10 Basisinricht watersysteem /Basiswaterkwal	-0,434	-2,415	-0,611	-0,456	0,155	N
	02.20 Robuust en klimaatbestendig watersysteem	-0,008	-	-0,054	-0,087	-0,033	V
	02.30 Faciliteren gebruiksfuncties	-0,017	-0,024	-0,024	-0,017	0,007	N
Totaal Baten		-0,460	-2,439	-0,689	-0,560	0,129	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		43,404	46,044	47,271	48,794	1,524	N
Toevoeging aan reserves		13,262	2,350	1,548	0,503	-1,044	V
Onttrekking aan reserves		-11,575	-2,739	-3,203	-3,189	0,014	N
Saldo van baten en lasten na bestemming		45,091	45,655	45,615	46,108	0,493	N

Binnen het programma Voldoende en Schoon Water is het saldo van de lasten en baten voor bestemming negatief (nadeel € 1,5 miljoen). De lasten laten een nadelig resultaat van € 1,4 miljoen zien. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting zijn het gevolg van een combinatie van externe invloeden en interne oorzaken:

- Niet kunnen uitvoeren deel pilot onderhoud NVO's (vanwege niet beschikbaar zijn benodigd aangrenzend perceel in geplande periode) en herprofilieren watergangen (vanwege ontbrekende asset data voor goede opdrachtverstrekking heeft voorbereiding langer geduurd en is uitvoering doorgeschoven) – € 0,2 miljoen voordelig
- Hogere kosten storingsonderhoud aan de kunstwerken (act. Waterbeheersing, incl. CMK objecten) o.a. vanwege twee grote storings – € 0,25 miljoen nadelig
- Hogere kosten voor energiebelasting - € 0,25 miljoen nadelig
- Hogere kosten door de grote overloop aan werkzaamheden uit 2020 (incl. extra kosten Aquon waterbodemonderzoeken) en voor de afvoer van pfas-houdende baggerspecie buiten het eigen gebied - € 1,0 miljoen nadelig. De extra kosten worden gedekt door een lagere toevoeging aan de bestemmingsreserve baggeren.

De batenkant laat een nadelig resultaat van € 0,1 miljoen zien. De belangrijkste afwijking aan de batenkant is:

- Passeren verkoop grond doorgeschoven naar 2022 vanwege drukte bij notarissen – € 0,1 miljoen nadelig.

3.2.3.1 Investeringsuitgaven Water

<i>(Bedragen x € 1 mln.)</i>	Begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarrekening	Realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Realisatiegraad t.o.v. begroting na wijzigingen
Water	15,239	9,697	8,431	55%	87%

De begrote investeringsuitgaven zijn slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Naast een aantal financiële voordelen wordt het grootste deel van de niet gerealiseerde uitgaven doorgeschoven naar 2022. Diverse projecten hebben vertraging opgelopen, onder meer door langere levertijden van materiaal, lastigere afstemming en samenwerking met partners vanwege de Corona-situatie en langere onderzoekstrajecten op last van bevoegd gezag. Daarnaast heeft een aantal projecten die door derden worden uitgevoerd en waaraan het waterschap een financiële bijdrage levert, vertraging opgelopen waardoor de financiële afwikkeling ook doorschuift.

3.3 Programma Waterketen

Het programma Waterketen zorgt voor een doelmatige en duurzame bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken, binnen de wettelijke eisen en bepalingen. Binnen de Waterketen gelden de volgende deelprocessen: transport van afvalwater, zuiveren van afvalwater en slibverwerking. Hiertoe werken we effectief samen met gemeenten, HVC en drinkwaterbedrijven. Alle rwzi's moeten voldoen aan de wettelijke eisen. Daarnaast krijgt veiligheid een prominente plek in de Waterketen, zodat stijging op de NEN Veiligheidsladder mogelijk wordt.

Het programma Waterketen omvat alle activiteiten van het waterschap die erop gericht zijn om het afvalwater doelmatig en duurzaam te transporteren en zuiveren tegen de laagste maatschappelijke kosten door:

- in nauwe samenwerking met gemeenten het afvalwater in te zamelen en te transporteren;
- bij de zuiveringsprocessen continu te streven naar verbetering en verduurzaming.

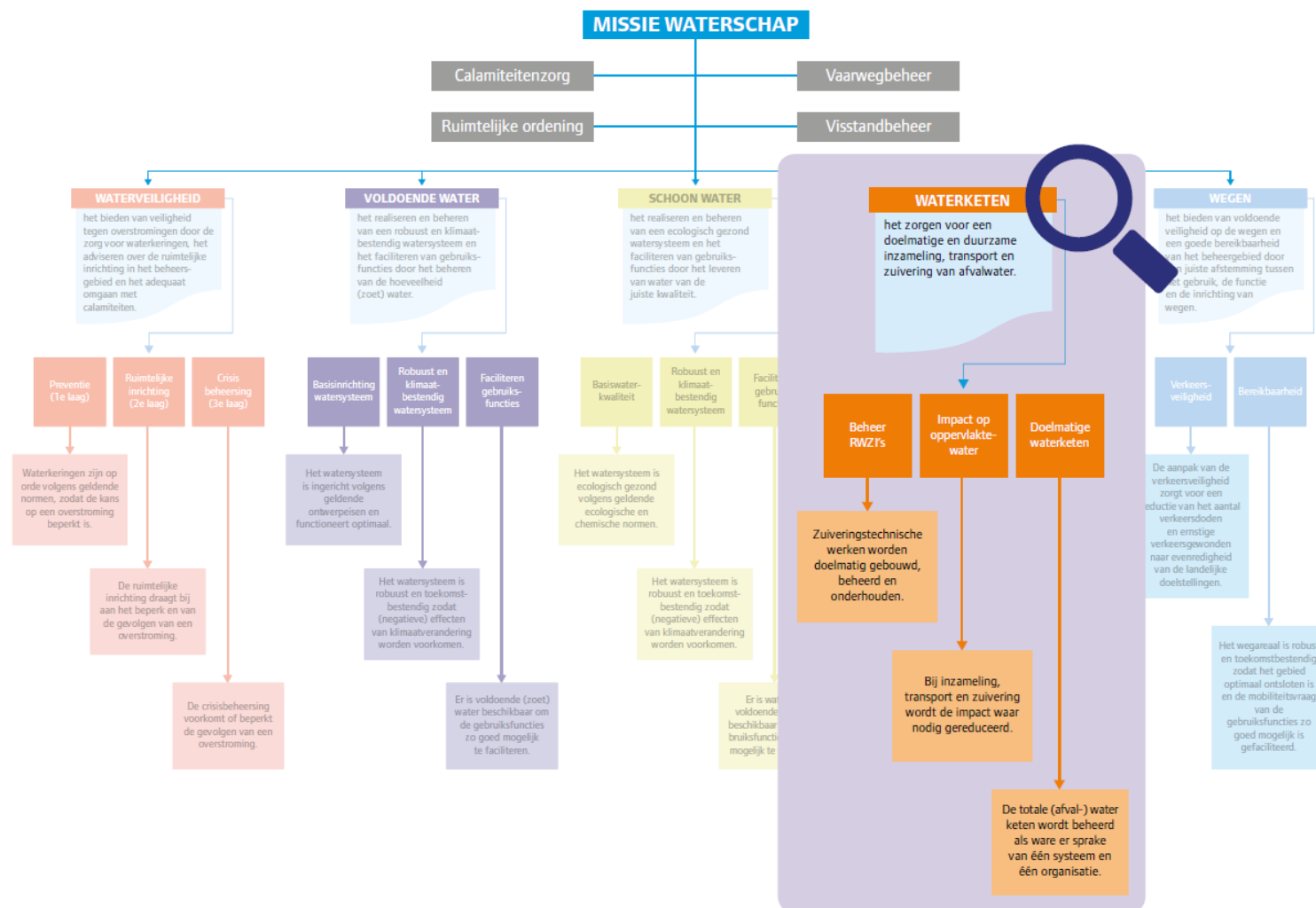
Het programma Waterketen omvat drie subthema's:

- het beheer van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's);
- de impact van de waterketen op het watersysteem;
- de doelmatige samenwerking met de partners in de (afval)waterketen.

Waterketen

3.3.1 Wat wilden we bereiken?

Figuur 3.3.1. Doelenboom voor Waterketen in het WBP

3.3.2 Wat hebben we gedaan in 2021?

3.3.2.1 Beheer RWZI's

Prestatie-indicatoren beheer rioolwaterzuiveringsinstallaties

Korte omschrijving prestatie-indicator	Streefwaarde 2021	Realisatie	Status
Afnameverplichting rioolgemalen	> 99	99,9%	Geen afwijking
Nalevingspercentage waterwetvergunning	> 98	100%	Geen afwijking
Stikstof verwijderingsrendement	> 77,5	77,9%	Geen afwijking
Fosfaat verwijderingsrendement	> 77,5	84,9%	Geen afwijking
Het aantal liter water per v.e. per dag	250	244	Geen afwijking
Slibafzet naar HVC (ton)	79.200	83.086	Er is een hogere slibproductie door een verhoogde binnenkomende vuillast en de ondermaatse slibontwateringsrendementen op een aantal zuiveringen
Restvervuiling effluentlozing op Rijkswater (i.e. op basis van afvalwatercoëfficiënt)	< 75.000	60.257	Geen afwijking
Niet-beschikbaarheid proces Transporteren (% en uren) ²	Inrichten ⁵	KPI bepalen	Na de ontwikkeling die in 2020 heeft plaatst gevonden, is in 2021 ingezet op het bepalen van deze KPI. De inrichting en het vervolg vindt plaats in 2022.
Niet-beschikbaarheid proces Zuiveren (% en uren) ²	Inrichten	KPI bepalen	Na de ontwikkeling die in 2020 heeft plaatst gevonden, is in 2021 ingezet op het bepalen van deze KPI. De inrichting en het vervolg vindt plaats in 2022.
Niet-beschikbaarheid proces Slibontwateren (% en uren) ²	Inrichten	KPI bepalen	Na de ontwikkeling die in 2020 heeft plaatst gevonden, is in 2021 ingezet op het bepalen van deze KPI. De inrichting en het vervolg vindt plaats in 2022.
Incidenten met kwalificatie 'Extreem' in de Bedrijfswaarden Matrix Waterketen (SOP 2019) ²	0	0	Geen afwijking
Kosteneffectiviteit van subthema Beheer RWZI's ²	Ontwikkelen + KPI bepalen	-	Als gevolg van capaciteitsproblemen heeft een prioritering plaatsgevonden binnen de Waterketen-brede opgave. Hierdoor is het niet gelukt om deze prestatie-indicator te ontwikkelen.
Aantal ALM-studies gereed ³	11	7	De afronding van 4 lopende studies Dokhaven, Dordrecht, Hellevoetsluis en Heenvliet was voorzien

Korte omschrijving prestatie-indicator	Streefwaarde 2021	Realisatie	Status
			eind 2021 waarmee er 11 gereed zouden zijn. Maar de 4 studies kennen een langer doorlooptijd door een mix van factoren; een extra te onderzoeken variant op Dordrecht, het gelijktijdig uitvoeren van 4 omvangrijke studies in combinatie met de programma-brede opgave maar ook een duidelijk ondervonden hinder in de samenwerking met de marktpartij als gevolg van de coronabeperkingen afgelopen jaar. Daarom is de afronding en besluitvorming doorgeschoven naar 2022.
Aantal Meerjarenonderhoudsprogramma's (MOP) gereed als input voor de P&C-cyclus ⁴	15	0	De vertaling van het SOP in geactualiseerde onderhoudsconcepten (OHC's) en meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) heeft vertraging ondervonden als gevolg van de Corona-maatregelen, personeelsverloop en prioritering van werkzaamheden. In Burap 2021 is gemeld dat 1 MOP in plaats van 15 opgesteld konden worden. In 2021 is 1 OHC (Piershil) opgesteld met een (concept) MOP. In 2022 worden de laatste financiële gegevens in dit MOP verwerkt. Daarmee ligt er een voorbeeld voor de andere 19 MOP's, die in 2022 en 2023 volgen.

1. Vanaf 2022 volgt er een nieuwe afvalwatercoëfficiënt vanuit Rijkswater die mogelijk leiden tot andere interne streefwaarden voor WSHD.

2. Conform het strategisch onderhoudsplan zijn voor onderhoud nieuwe KPI's ontwikkeld en worden deze geïmplementeerd. Deze nieuwe te ontwikkelen KPI's voor onderhoud zijn afgeleid van de KPI's in de Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer (UvW). Dit is een nieuwe KPI.

3. Gereed betekent VV-besluit voorkeursvariant. Vanaf 2022 is dit afhankelijk van de doelen in het nieuwe WBP.

4. Een MOP is de vertaling en uitwerking van een (geactualiseerd) Onderhoudsconcept in tijd en geld. Dit is een nieuwe KPI.

5. Met inrichten wordt bedoeld het technische mogelijk maken (applicaties) dat deze KPI kan worden gegenereerd en gerapporteerd en het organisatorisch inregelen dat met deze KPI ook daadwerkelijk gewerkt en gestuurd kan worden.

3.3.2.2 Impact op oppervlakte water

Prestatie-indicatoren oppervlaktewater

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Het % gemeenten waarmee bestuurlijk een afvalwaterakkoord is vastgesteld	Om dit te realiseren, wordt de afstemming tussen gemeentelijke en waterschapsplannen voortgezet en zo nodig worden de afvalwaterakkoorden geactualiseerd. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het borgen van de verschillende belangen, het voorzetten van analyse en optimalisatie van de afvalwaterketen en het faciliteren van de gewenste ontwikkelingen	100%	90%	Alleen de afvalwaterakkoorden aan de gemeenten van de BAR-organisatie zijn nog niet verleend. De afvalwaterakkoorden van de BAR-organisatie zullen begin 2022 worden verleend. Op dat moment is de streefwaarde van 100% gehaald.

3.3.3 Wat heeft het gekost?

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	03.10 Beheer RWZI's	69,817	72,309	72,388	72,141	-0,246	V
	03.20 Impact op oppervlakte water	0,095	0,106	0,113	0,104	-0,010	V
	03.30 Doelmatige waterketen	0,363	0,896	0,836	0,819	-0,017	V
Totaal Lasten		70,275	73,311	73,337	73,064	-0,273	V
Baten	03.10 Beheer RWZI's	-1,283	-1,265	-1,405	-1,692	-0,287	V
	03.20 Impact op oppervlakte water	-0,019	-0,043	-0,020	-0,020	-0,000	V
	03.30 Doelmatige waterketen	-	-0,010	-	-	-	
Totaal Baten		-1,303	-1,318	-1,425	-1,712	-0,287	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		68,972	71,994	71,912	71,352	-0,560	V
Toevoeging aan reserves		6,810	0,500	0,500	0,500	-	
Onttrekking aan reserves		-4,616	-1,646	-1,646	-1,646	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming		71,166	70,848	70,766	70,206	-0,560	V

Binnen het programma Waterketen is het saldo van de lasten en baten voor bestemming positief (voordeel € 0,6 miljoen). De lasten laten een voordelig resultaat van € 0,3 miljoen zien. Onderstaand is in hoofdlijnen de toelichting voor de belangrijkste afwijkingen aan de lastenkant weergegeven:

- Er is een hogere slibproductie door een verhoogde binnenkomende vuillast en de ondermaatse slibontwateringsrendementen op een aantal zuiveringen (nadeel € 0,2 miljoen).
- Hoger verbruik van polymeren door de hogere slibproductie en het niet optimale ontwateringsproces (nadeel € 0,2 miljoen).
- Meer kosten voor de nutsvoorzieningen (energie, gas en water) (nadeel € 0,1 miljoen).
- Door extra uitgevoerde bemonsteringen en COVID monitoring door Aquon zijn er meer kosten (nadeel € 0,2 miljoen).
- Lagere kosten voor de verontreinigingsheffing (restvervuiling effluentlozingen rijkswater) waar het meerjarige aspect van teruggave speelt (voordeel € 0,4 miljoen).
- De onderhoudskosten zijn lager dan begroot. Dit kent meerdere redenen: langere levertijden, uitval van personeel, door het tijdelijk ontbreken van het Mastercontract zijn werkzaamheden zelf uitgevoerd in plaats van op de markt gezet en de storingskosten zijn over het gehele beheersgebied lager (voordeel € 0,3 miljoen).
- Bijdragen aan gemeente (volgens de kostenverdeling Unie-VNG) zijn lager door de lagere onderhoudskosten bij de rioolgemalen van de gemeenten (voordeel € 0,1 miljoen).
- De ALM-studies en een aantal onderzoeken kennen een langere doorlooptijd dan gepland. De oorzaak is een mix van factoren; een extra te onderzoeken variant, het gelijktijdig uitvoeren van omvangrijke studies in combinatie met de programma-brede opgave maar ook een duidelijk ondervonden hinder in de samenwerking met de marktpartij als gevolg van de coronabeperkingen afgelopen jaar (voordeel € 0,2 miljoen).

De batenkant laat een voordelig resultaat van € 0,3 miljoen zien. De belangrijkste afwijkingen aan de batenkant zijn:

- De bijdrage vanuit de gemeente (volgens de kostenverdeling Unie-VNG) is hoger door de hogere onderhoudskosten bij de rioolgemalen (voordeel € 0,2 miljoen).
- De kosten van de extra COVID monitoring zijn door het Rijk conform overeenkomst vergoed (voordeel € 0,1 miljoen).

3.3.3.1 Investeringsuitgaven Waterketen

(Bedragen x € 1 mln.)	Begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarrekening	Realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Realisatiegraad t.o.v. begroting na wijzigingen
Waterketen	8,184	14,049	14,702	180%	105%

Voor de investeringen is de begroting van € 8,2 miljoen naar € 14 miljoen bijgesteld. Dit was mogelijk doordat de risico's verkleind zijn en hierdoor de werkzaamheden versneld uitgevoerd konden worden. Het geschil met de provincie, gemeente en Stedin is bijvoorbeeld opgelost, waardoor de uitvoering van de werkzaamheden aan de persleidingen in 2021 mogelijk werd. Daarnaast zijn diverse vervangingsinvesteringen uitgewerkt en een deel van de werkzaamheden is al in 2021 uitgevoerd. Aan het einde van jaar was een aantal versnellingen mogelijk, waardoor werkzaamheden in 2021 in plaats van 2022 uitgevoerd zijn. Hiermee is een realisatiegraad bereikt van 105%.

3.4 Programma Wegen

Het programma Wegen is gericht op voldoende veiligheid op de waterschapswegen en een goede bereikbaarheid van het beheersgebied door een juiste afstemming tussen gebruik, functie en inrichting van de wegen. Dit is vastgelegd in het Wegenbeheerprogramma 2016-2021. Het jaar 2021 was het laatste jaar van dat programma en is vorig jaar tevens gewerkt aan een nieuw wegenbeheerprogramma, dat een looptijd heeft van 2022-2027. De vaststelling daarvan staat gepland voor februari 2022.

Het programma Wegen omvat alle activiteiten van het waterschap die erop gericht zijn om de verkeersveiligheid en bereikbaarheid te borgen.

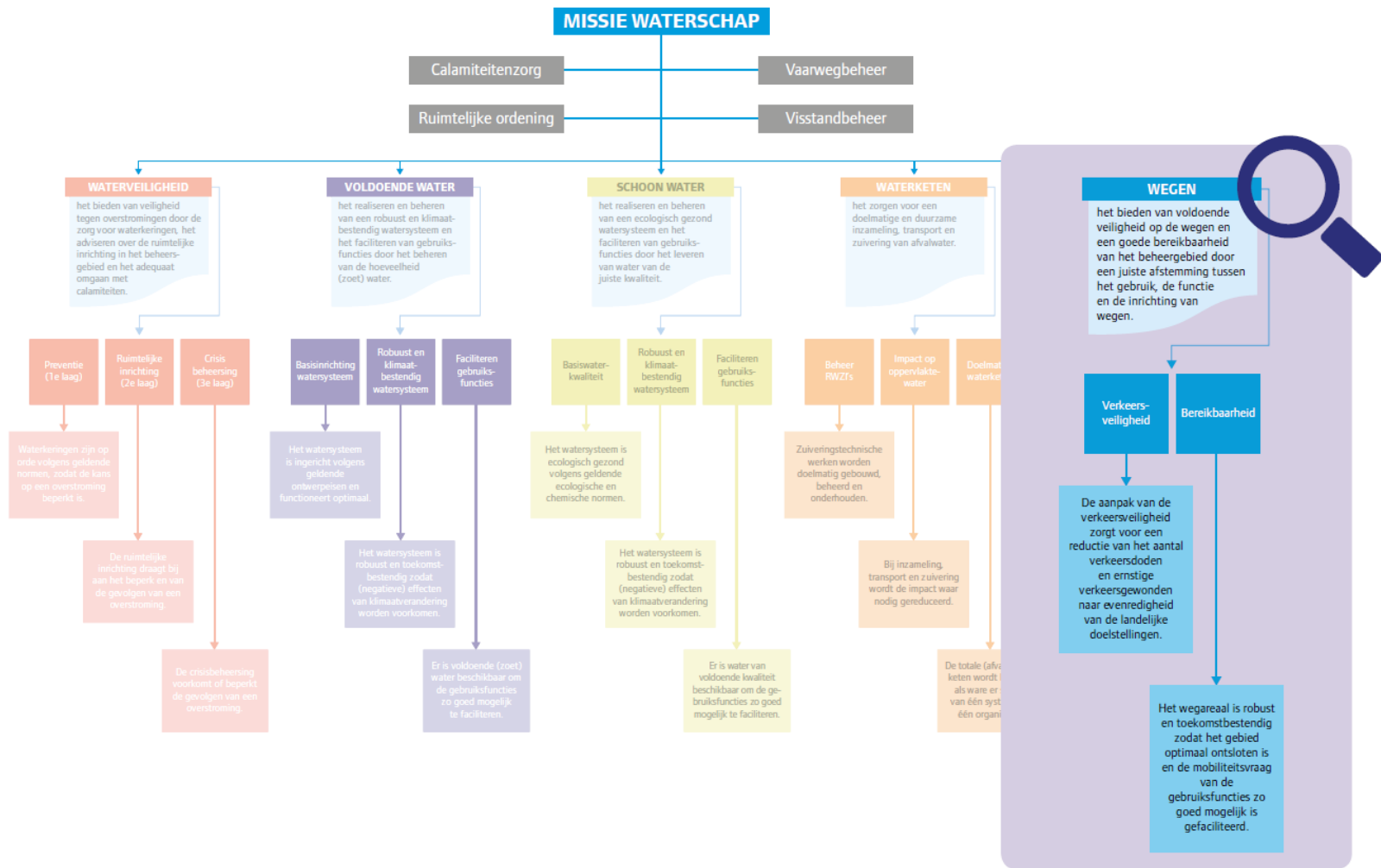
Het programma Wegen omvat de volgende subthema's:

- Beheer van het wegennet
- Duurzaam veilig inrichten en categorisering
- Kwaliteit van de wegen (max. 15% D)

Wegen

3.4.1 Wat wilden we bereiken?

Figuur 3.4.1. Doelenboom voor WEGEN in het WgBP

3.4.2 Wat hebben we gedaan in 2021?

Prestatie-indicatoren

Korte omschrijving prestatie-indicator	Streefwaarde	Realisatie	Status
Het % wegen dat is ingericht cf. de basis-kenmerken wegontwerp	91%	91%	In 2021 is ruim 7 km. wegen Duurzaam Veilig ingericht. Dit betroffen o.a. de Ruigendijk (Oudendoorn), Langeweg (Nieuw Beijerland) en Middelweg-Glaspark (Vierpolders).
Het aantal km weg waarvan de inrichting is afgestemd op de categorisering ¹	3,3 km	0 km	Als gevolg van een gebrek aan voldoende capaciteit is in 2021 geen traject aangepakt.
Het maximale % D (zeer slecht) per gemeente	15%	Albrandswaard: 19% Barendrecht: 26% Brielle: 9% Goeree-Overflakkee: 16% Hellevoetsluis: 13% Hendrik-Ido-Ambacht: 0% Hoeksche Waard: 11% Nissewaard: 19% Ridderkerk: 7% Rotterdam: 14% Westvoorne: 16% Zwijndrecht: 1%	<p>Naast categorie D-wegen zijn er in het kader van werk met werk maken en beperken van overlast deels ook categorie C-wegen opgepakt en in beperkte mate ook categorie B-wegen of als een wegvak aansluit bij werkzaamheden vanuit een gemeente. Daarnaast is de (incidentele) overdracht van een aantal wegen uitgesteld. De hiervoor gereserveerde middelen zijn daarmee doorgeschoven naar 2022. Ook heeft een aanscherping plaatsgevonden van de inspectiemethodiek. Dit heeft geleid tot een beter beeld maar met als gevolg een slechtere score.</p> <p>Voor het volledige beheergebied is het percentage D 14%. Ten opzichte van vorig jaar is er sprake van een toename in het %D-kwaliteit welke in belangrijke mate veroorzaakt is een meer zuivere manier van inspecteren door de inzet van beter gekwalificeerde inspecteurs.</p>

1.Dit betreft een gemiddelde per jaar, gebaseerd op een totale opgave van 46 km in de periode 2017-2030. Het gerealiseerde aantal kilometers zal in de Jaarstukken worden verantwoord.

3.4.3 Wat heeft het gekost?

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	04.10 Verkeersveiligheid	3,444	5,442	5,624	5,509	-0,114	V
	04.20 Bereikbaarheid	14,933	13,480	14,716	14,459	-0,257	V
Totaal Lasten		18,377	18,923	20,340	19,969	-0,371	V
Baten	04.10 Verkeersveiligheid	-0,154	-0,450	-0,239	-0,253	-0,014	V
	04.20 Bereikbaarheid	-8,485	-8,243	-8,620	-8,844	-0,224	V
Totaal Baten		-8,639	-8,693	-8,859	-9,097	-0,238	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		9,738	10,230	11,481	10,872	-0,609	V
Toevoeging aan reserves		7,404	2,300	2,400	2,400	-	
Onttrekking aan reserves		-5,361	-2,891	-3,282	-3,282	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming		11,781	9,639	10,600	9,990	-0,609	V

Binnen het programma Wegen is het saldo van de lasten en baten voor bestemming positief (voordeel € 0,6 miljoen).

De lasten laten een voordelig resultaat van € 0,4 miljoen zien.

Verkeersveiligheid

- Door capaciteitstekort bij de leverancier zijn de onderzoeken voor het Meerjarenprogramma Verhardingen en Belijning en bebording niet tijdig afgerond in 2021 en schuiven door naar 2022 (voordeel € 0,1 miljoen)
- Vanwege de weersomstandigheden in met name het eerste kwartaal van 2021 was de gladheidsbestrijding intensiever dan aanvankelijk ingeschat (nadeel € 0,2 miljoen).
- Glaspark Vierpolders is op gebied van duurzaam veilig inrichten in 2021 niet volledig afgerond (voordeel € 0,2 miljoen).

Bereikbaarheid

- Extra kosten in het storingsonderhoud (nadeel € 0,1 miljoen).
- Het verwijderen van drugsafval op diverse locaties, deel van de kosten zijn verrekend met de Provincie (nadeel € 0,1 miljoen).
- Een aanbestedingsvoordeel op het maai-bestek (voordeel € 0,3 miljoen).
- Wegens vertraging van snoeiwerkzaamheden vanwege het broedseizoen is er een voordeel op het budget onderhoud bomen en hagen (voordeel € 0,2 miljoen).
- Meer reparaties als gevolg van meer vorstschades aan de wegen (nadeel € 0,1 miljoen).
- Het volume aan klein onderhoud wegen is groter gebleken dan aanvankelijk geprognostiseerd (nadeel € 0,1 miljoen).
- Toename in veegwerkzaamheden vanwege forse onkruidgroei als gevolg van weersomstandigheden (nadeel € 0,1 miljoen).

- Het repareren van de Beverschade aan de Brienensweg te Middelharnis (nadeel € 0,1 miljoen)
- Minder onderhoud aan wegmarkeringen door het niet tijdig afronden van het onderzoek MJP belijning en bebording (voordeel € 0,1 miljoen).
- Vanwege voorspoedige voortgang van groot onderhoud konden de voorbereidingskosten veelal direct toegekend worden aan de desbetreffende investeringen (voordeel € 0,1 miljoen).
- Vanwege materiaaltekorten en personeelsgebrek bij de aannemer heeft niet al het herstelwerk van de kunstwerken kunnen plaatsvinden (voordeel € 0,1 miljoen).

De baten laten een voordelig resultaat zien van € 0,2 miljoen:

Bereikbaarheid

- Een groter volume aan schades aan wegen, wegbermen,bermsloten en bomen kon worden doorbelast aan derden (voordeel € 0,1 miljoen).
- Er zijn beduidend meer klinkersleuven hersteld en doorbelast (voordeel € 0,2 miljoen).

3.4.3.1 Investeringsuitgaven Wegen

<i>(Bedragen x € 1 mln.)</i>	Begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarrekening	Realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Realisatiegraad t.o.v. begroting na wijzigingen
Wegen	16,726	10,532	8,564	51%	81%

3.5 Bestuur en Organisatie

3.5.1 Wat wilden we bereiken?

Het programma Bestuur en Organisatie is gericht op het realiseren van de bestuurlijke doelstellingen uit het Bestuursprogramma 2019-2023:

- Zorgen dat de basis op orde komt, waarbij enerzijds de achterstanden in het beheer en onderhoud worden ingelopen en anderzijds ook de veiligheid op orde wordt gebracht;
- Het versterken van de externe samenwerking, waarbij het waterschap proactief de samenwerking met andere partijen zoekt. Daarbij vormt de implementatie van de Omgevingswet nog een extra stimulans;
- Het optimaliseren van de interne samenwerking, waarbij de VV, het college en de ambtelijke organisatie vanuit een open en transparante houding opereren. Op basis van adequate informatie kan de kaderstellende en controlerende rol van de VV worden ingevuld;
- Het versterken van het bestuurlijke proces, waarbij de VV vroegtijdig meegenomen wordt in strategische processen, zoals het opstellen van een nieuw Waterbeheerprogramma, het definiëren van bedrijfswaarden, het vaststellen van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's), et cetera.

Het realiseren van bovengenoemde doelstellingen vraagt invulling van randvoorwaarden ten aanzien van diverse onderdelen als integrale dienstverlening, personeelsbeleid en -beheer, organisatieontwikkeling, informatiemanagement en BIO/AVG. Het invullen van deze randvoorwaarden is iets wat organisatiebreed wordt georganiseerd. Daarom wordt dit vanuit het programma Bestuur en Organisatie gefaciliteerd en gecoördineerd. Naast het invullen van de randvoorwaarden omvat het programma Bestuur en Organisatie activiteiten waarmee WSHD als (uitvoerings-)organisatie op de kaart wordt gezet binnen het beheergebied, nationaal (waaronder binnen de Unie van Waterschappen) maar ook internationaal. Tevens vindt vanuit het programma Bestuur en Organisatie de toetsing op de geplande en lopende activiteiten van WSHD plaats. Het gaat hierbij om activiteiten op het gebied van communicatie en vergunningverlening, toezicht & handhaving, maar ook om activiteiten zoals veiligheid, organisatieontwikkeling, calamiteitenorganisatie, buitenlandbeleid, huisvesting juridische zaken, personeel, financiën, datamanagement, ICT en facilitaire ondersteuning.

Tabel 3.5.1: Langetermijndoelen bij Bestuur en organisatie

Maatschappelijk doel	Het maatschappelijk doel is verwoord in de missie van WSHD. In de nieuwe koers en missie vormen 'zichtbaar', 'verbinden' en 'vertrouwen' kernbegrippen voor het verder uitwerken van de organisatieprincipes en de wijze waarop wordt samengewerkt tussen VV, college en ambtelijke organisatie.
Langetermijndoelen	<ul style="list-style-type: none">- Het WSHD veiligheidsniveau en de veiligheidscultuur verbeteren door het structureel en gedegen inrichten hiervan.- Reguleren van activiteiten en werken in het beheergebied van WSHD, in een goede afstemming met andere overheden conform het doel van de Omgevingswet en zodoende bijdragen aan waterveiligheid, schoon en voldoende water en veilig begaanbare (vaar)wegen.- De waterstaatkundige zorg voor het beheergebied uitvoeren onder normale en buitengewone omstandigheden, afgestemd met alle andere overheden en belanghebbenden.- Betrokkenen in het beheergebied zo goed mogelijk en actief te betrekken en te laten participeren om zo gedragen strategische keuzes te maken.- Onze dienstverlening aan onze klanten wordt uitgebreider en verloopt (ook) via digitale middelen, veilig en conform de AVG.

3.5.2 Wat hebben we gedaan in 2021?

3.5.2.1 Bestuur

Het jaar 2021 wordt gekenmerkt door bestuurlijke wisselingen in het college. De bestuurlijke wisselingen hebben impact gehad op de bestuurlijke continuïteit en tevens invloed gehad op de organisatie. Eind 2021 heeft het college de Midterm Review ter kennis gebracht van de VV, waarin is aangegeven dat de vaststelling van de bedrijfswaardenmatrix een goede bijdrage heeft geleverd aan het inlopen van de achterstanden in het beheer en onderhoud. Ook heeft een externe audit aangetoond dat WSHD als eerste waterschap voldoet aan trede 2 van de NEN-veiligheidsladder.

Daarnaast is in 2021 ervaring opgedaan met de nieuwe vergaderstructuur volgens het BOB-model op één waterschapsdag per maand. Door de veelal digitale vergaderomgeving (vanwege de Corona-maatregelen) en de extra vergaderingen (vanwege de bestuurlijke wisselingen) is eind 2021 besloten om het verschil in beeldvormende- oordeelsvormende- en besluitvormende VV's te handhaven, maar de oordeelsvorming en de besluitvorming niet op één dag te houden.

In november is het Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld, waarin de Kritische Prestatie Indicatoren zijn vastgesteld. Deze KPI's moeten worden vertaald naar de indicatoren, die in 2022 ingepast worden in de verschillende P&C producten.

Hieronder zijn per onderdeel van Bestuur en Organisatie aan de hand van de indicatoren die waren opgenomen in de Programmabegroting 2021, de activiteiten van het programma Bestuur en Organisatie opgenomen en beknopt toegelicht.

Prestatie-indicatoren Bestuur

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Uitvoering Werkplan Bestuur 2021 - 2023	Jaarlijkse evaluatie samenwerking VV, D&H en Organisatie	1	1	De evaluatie is opgenomen in § II.4 van de Midterm Review.
	Werken met een lange termijn agenda	1	1	De LT agenda is een standaard onderdeel in het maandelijks overleg van de Agendacommissie.
	Toets van verschillende protocollen, procedures en voorschriften op effectiviteit en efficiency	1	1	Een nieuw concept voor het Reglement van Orde is in bespreking gebracht.
	Vergroten betrokkenheid bestuurders door regelmatig onderwerpen op locatie te bekijken en door training (o.a. via UvW/VNG)	n.t.b.	0	In verband met de Corona-matregelen doorgeschoven naar later.
	Evaluatie verbetering invulling commissiestructuur en vergader frequentie (2020) i.c.m. invoering BOB-model	1	1	In de VV van november is de nieuwe opzet van de vergaderstructuur via de BOB-structuur geëvalueerd.

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Samenwerking o.b.v. vertrouwen	Periodieke collegedagen en voor- en najaar tweedaagse VV en college	8	8	Door de wisselingen in het college vooral gericht op de onderlinge samenwerking.
		2	0	De voor- en najaarsconferenties zijn wel voorbereid maar vanwege nieuwe Corona-maatregelen alsnog geannuleerd.

3.5.2.2 Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Evenals in voorgaande jaren steeg het aanbod vergunningaanvragen en meldingen van activiteiten weer uit boven de verhoogde prognoses. Dit jaar respectievelijk 5% en 28% hoger dan verwacht. Ook de afhandeling van het aantal aanvragen en meldingen lag in gelijke mate boven de prognoses, waardoor de werkvoorraad op peil gehouden is. De meeste vergunningaanvragen zijn ook binnen de gestelde termijnen afgehandeld. Als gevolg van o.a. de Corona-maatregelen lag de uitvoering van het geplande toezicht 28% onder prognoses. In het 4^e kwartaal is met succes experimenteel gestart met korte termijn sturing (planning en rapportage). Dit sturingsmodel wordt in 2022 over het gehele toezicht toegepast. Door beperkter toezicht is qua verhouding meer strafrechtelijk opgetreden. In absolute getallen is dit optreden in lijn met vorige jaren.

Prestatie-indicatoren Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Vergunningverlening				
Factor werkelijke behandeltime vergunning- en adviesaanvragen en meldingen t.o.v. de wettelijke termijn(en)	Verhouding werkelijke behandeltime t.o.v. de wettelijke termijn(en)	>1		1 is nagenoeg conform (de gemiddelde behandeltime is gedaald). Nog steeds meer aanbod dan gepland, maar ook meer afgehandeld dan verwacht.
Toezicht				
% Naleefgedrag = % controles zonder geconstateerde overtredingen	Naleefgedrag doelgroepen (gemiddeld)	>90%	92%	
Handhaving (repressief optreden)				
% controles waarbij bestuursrechtelijk is opgetreden	Mate waarin bestuursrechtelijk is opgetreden (sancties)	<7,5%	5,8%	
% controles waarbij strafrechtelijk is opgetreden	Mate waarin strafrechtelijk is opgetreden (sancties)	<1,5%	6,7%	Door beperkter toezicht (Corona) is qua verhouding meer strafrechtelijk

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				opgetreden. In absolute getallen is dit optreden in lijn met vorige jaren.
Kwaliteit uitvoering VTH				
% waarin voldaan wordt aan wettelijke kwaliteitscriteria VTH	Voortgang borgen kwaliteit. Mate waarin wordt voldaan aan de wettelijke kwaliteitscriteria voor uitvoering VTH-taken.	100%	95%	
Aantal gegronde (erkende) ingediende bezwaar- en beroepsschriften	Voortgang borgen kwaliteit besluiten VTH.	≤2	0	Van de 9 binnengekomen bezwaarschriften is er niet een gegrond gebleken.

3.5.2.3 Veiligheid

Het veiligheidsprogramma zorgt ervoor dat WSHD weer voldoet aan haar zorgplicht binnen goed werk- en opdrachtgeverschap door het inrichten van processen onderliggend aan het Arbeidsomstandighedenbeleid (Arbo). Het maakt de werkwijzen van WSHD toekomstbestendig door er één standaard van te maken en het onderhoud hiervan in te richten en te borgen m.b.v. een integrale veiligheidskolom. In 2021 zijn onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Overzicht veiligheidsonderwerpen (informatie/object/mens) gedefinieerd en met eigenaar aangewezen per afdeling;
- Domein veiligheid verder ontwikkeld met jaarplan, 3 integrale veiligheidsmanagers aangetrokken, governance ingericht;
- WSHD-brede communicatie campagne gestart over Veiligheidsbewustzijn;
- Organisatie van De Week van de Veiligheid met diverse workshops en trainingen;
- Gecertificeerd op Trede 2 van de NEN veiligheidsladder;
- 93 meldingen in 2021 waarvan 12x beleid, 7x maatregel en 9x instructie gerelateerd. 65x overig;
- Er zijn 2 ongevallen bekend waaraan verzuim gekoppeld kan worden. Beiden zijn conform gemeld aan de arbeidsinspectie en hebben geen verdere gevolgen.

Prestatie-indicatoren Veiligheid

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Respons rate nulmeting Veiligheidsladder	Mate waarin collega's deelnemen aan de nulmeting	80 %	93 %	
Positie op NEN Veiligheidsladder	Het veiligheids- bewustzijn en bewust veilig handelen	Trede 2 (= min. 2138)	Trede 2	Doel behaald, in eerste kwartaal volgt gecertificeerd rapportage en voorstel voor vervolg.
Arbo-veiligheids incidentmeldingen	Geconstateerde afwijkingen/voorvallen/incidenten in het incident meldingen systeem die afwijken van het opgestelde Arbo-veiligheidsbeleid/maatregelen en instructies	<15	0	Het betreft hier meldingen via de rode 28 knop die geen groot risico hebben.

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				De aanname van de streefwaarde(<15) en de PI , zal opnieuw bezien worden in het licht van de ernst/impact van de meldingen.
Voorkomen van beroepsziekten	<ul style="list-style-type: none"> • Geen nieuwe gevallen van lawaaidoofheid • Geen nieuwe gevallen van RSI door beeldschermwerken • Geen nieuwe gevallen van ziekte van Lyme 	0	0	n.v.t.
Voorkomen van ongevallen	Aantal ongevallen met verzuim >1dg Aantal ongevallen met dodelijke afloop	0	2 0	(Zie toelichting hierboven beide gemeld aan inspectie en geen verdere gevolgen.

Organisatieontwikkeling

In 2021 is aan de organisatieontwikkeling een impuls gegeven. Dit is gebeurd langs drie sporen, het strategisch organisatieplan, portfolio organisatieverandering (waaronder asset management als sturingsprincipe) en leiderschap.

Prestatie-indicatoren Organisatieontwikkeling

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
MD-traject deel II, III & IV	Afronding traject met persoonlijke ontwikkelingsplannen op het gebied van leiderschap en (bijdragen aan) de organisatieontwikkeling voor elke manager. PO is onderdeel van de gesprekscyclus.	100%	80%	Onder de titel 'vanuit vertrouwen zichtbaar verbinden' is onder externe begeleiding gestart met het collectief leiderschapsprogramma. Deelname door leden van de directieraad en de afdelingshoofden. Een programma wat zijn voorzetting zal krijgen in 2022. Hoewel collectief leiderschap het centrale thema is maakt persoonlijke ontwikkeling daar onlosmakelijk deel van uit. Het individuele gesprek hierover is onderdeel van de gesprekscyclus. De vertaling naar wat dit

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				betekent voor rol en bijdrage in de organisatieontwikkeling is onderwerp van gesprek en zal in 2022 verder worden geconcretiseerd.
Communicatie als veranderinstrument	Bekendheid van de organisatie (verander)doelstellingen en de persoonlijke bijdrage hieraan	40%	74%	Het benoemen van minimaal 1 bijdrage aan de organisatieverandering scoort gemiddeld een 7,4. Dit is gemeten in het medewerkers tevredenheidsonderzoek van oktober 2021. Gesteld kan worden dat bijna ¾ van onze medewerkers minimaal 1 bijdrage kan benoemen rondom de organisatieverandering. Communicatiefocus zal verlegd worden naar stimulering samenwerking.
Inrichten portfoliomanagement organisatieverandering	Implementatie van portfoliomanagement	50%	90%	Het organisatieontwikkelingsportfolio bestaat uit zes thema's: 1) Veiligheid, 2) Vergroten van ons verandervermogen en wendbaarheid, 3) Continue verbeteren staande organisatie, 4) Assetmanagement professionaliseren, 5) Doorontwikkeling omgevings- en stakeholdersmanagement en 6) verbeteren van het bestuurlijk en ambtelijk samenspel. Op al deze zes thema's vinden momenteel al concrete acties plaats en of zijn deze inhoudelijk in voorbereiding.
Strategisch Organisatieplan	Gereed Strategisch Organisatieplan, als onderdeel van de toekomstvisie WSHD	100%	100%	Is vastgesteld onder de titel 'strategische organisatievisie, en vormde het vertrekpunt voor het kunnen opstellen van het organisatieontwikkelingsportfolio.
Implementatie assetmanagement	Mijlpalen assetimplementatieplan	50%	65%	Met de bedrijfswaardematrix, het strategisch assetmanagementplan (SAMP)

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				de assetmanagementplannen per programma (AMP's), het visiedocument inrichting Maximo en de start van het traject "statische assetmanagementinformatie" is de streefwaarde ruimschoots behaald. Een externe toets op de status van onze ontwikkeling heeft aangetoond dat WSHD in vergelijking met collega waterschappen het assetmanagement goed heeft ingeregeld in de organisatie. We zijn er nog niet, de doorontwikkeling zal naar verwachting nog zeker 1 tot 2 jaar in beslag nemen. Maar meerdere bevindingen uit het onderzoek geven vertrouwen dat we op de goede weg zijn en onze inspanningen vruchten afwerpen.

Calamiteitenorganisatie

Maatregelen zijn voor de calamiteitenorganisatie uitgevoerd. De herziening van de dijkbewakingsorganisatie is nog niet klaar doordat het calamiteitenbeheersplan nog niet afgerond is. Dit wordt in Q1 2022 opgestart. De reguliere oefeningen zijn wel uitgevoerd.

We hebben alle sleutelfunctionarissen getraind, inclusief de gewisselde bestuursleden. Daarnaast hebben er ook multidisciplinaire oefeningen plaats gevonden met Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond.

Prestatie-indicatoren Calamiteitenorganisatie

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Calamiteitenorganisatie (warme en koude fase)				
Uitvoeren Calamiteitenplan 2020 – 2023	Plan bestaat uit diverse supplementen welke vastgesteld moeten worden: 1. werkwijze, 2. crisiscommunicatieplan, 3. OTO, 4. personeel, 5. noodmiddelen, 6. facilitaire zaken.	4	4	Het calamiteitenplan bestaat uit 6 supplementen, het supplement OTO (Opleiden, Trainen en Oefenen) is vastgesteld. Het supplement Werkwijze is in 2021 vastgesteld. De

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				supplementen Personele zaken en Crisiscommunicatieplan zijn opgesteld en worden begin 2022 vastgesteld.
Uitvoeren meerjarig OTO-programma (opleiden, trainen en oefenen)		70%	70%	Mensen zijn ingedeeld in sleutelrollen in de calamiteitenorganisatie en zijn in basis opgeleid. Na vaststelling supplement OTO is gestart met o.a. de bestuurlijke trainingen. Uitvoering loopt volgens planning.
Professionaliseren calamiteitenorganisatie	Ontwikkeling van calamiteitenbestrijder naar crisispartner	In ontwikkeling	In ontwikkeling	Er wordt kennis uitgewisseld met o.a. de veiligheidsregio's, I&W netwerk, Adviesgroep crisisbeheersing en Instituut Fysieke Veiligheid. Opedane kennis wordt vertaald naar het OTO-programma voor teams en rollen in de calamiteitenorganisatie. Voor diverse rolgroepen in de calamiteitenorganisatie zijn en worden specifieke roltrainingen gepland en uitgevoerd.
Dijkbewakingsorganisatie				
Herziening van de dijkbewakingsorganisatie	Uitvoering van het vrijwilligersbeleid t.b.v. dijkbewakingsorganisatie	2	0	Het plan van aanpak om te komen tot het actualiseren van het calamiteitenbestrijdingsplan waterkeringen (2) is gestart en wordt in januari 2022 afgerond. Op basis daarvan wordt de actualisatie van het calamiteitenbestrijdingsplan vormgegeven en daarna pas bepaald wat de wijzigingen voor de herziening van de dijkbewakingsorganisatie (1) gaan zijn.

Juridische zaken en inkoop- en contractmanagement

In 2021 zijn de processen en rolbeschrijvingen uitgewerkt en vastgesteld, heeft inrichting en optimalisering van contractbeheer plaats gevonden door het opvoeren en registeren van alle bekende contracten. De contractmanagement module is ingericht en uitgerold en opleidingen voor de contractmanagement methodiek zijn georganiseerd voor de betrokken medewerkers van de vakafdelingen.

Prestatie-indicatoren Juridische zaken

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Uitvoering Plan Juridische Kwaliteitszorg	Voeren van legal audits op de organisatie van de juridische functie , inrichting van de werkprocessen en toepassing van wet & regelgeving	>1	0	Vanwege prioritering in activiteiten door Corona-maatregelen en extra inzet bestuurlijke juridische advisering zou het Actieplan JKZ in Q4 worden opgeleverd. Door de toename van het aantal juridische vragen is de focus verlegt naar het tijdig en adequaat beantwoorden van alle dossiers. Het actieplan zal derhalve in 2022 worden heroverwogen op basis van de dan van toepassing zijnde opgaven.
Uitvoering Programma AVG/BIO	Onderdeel AVG -	90%	70%	Doordat het onderwerp AVG/BIO zich niet goed leent om op afstand grote stappen in te zetten is ook afgelopen jaar een minder hoog tempo van implementatie gerealiseerd. Vorig jaar was de focus nog voornamelijk beleidsvorming, dit jaar lag de focus op uitvoering. Er zijn goede stappen gezet in bewustwording door artikelen, berichten, vlogs, ontwikkeling Toolbox Gegevensbescherming enz. Met de inrichting van het beleid, procedures, ISMS (Informatie System Management Systeem), rapportage structuur en het meer in de positie

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				brenge van de CISO en FG wordt verantwoord meer in de lijn gelegd. Ook is de basis gelegd voor Identity Access Management en de voorbereiding van verschillende audits.
	Onderdeel BIO -	85%	70%	Idem
Klachtenbehandeling	Afhandeling klachten naar tevredenheid	10		Er is in 2021 1 klacht ontvangen. Deze is binnen de wettelijke termijn 1 afgehandeld. Er lopen geen klachten over onze klachtafhandeling bij de Nationale Ombudsman.
Professionalisering Inkoop & Contractmanagement	Implementatie strategisch inkoopbeleid	ntb	concept inkoopbeleid gereed	Is afgerond.
Contractmanagement	Implementatie contractmanagement	ntb		Geen afwijking. Er zijn WSHD-breed processen vastgesteld en er is tooling ontwikkeld. Verder worden diverse opleidingen verzorgd.
Project Grond- en watergebruik WSHD	Afhandeling aantal dossiers binnen het werkgebied	850	850	Geen afwijking.

Prestatie-indicatoren Inkoop en Contractmanagement

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Professionalisering Inkoop & Contractmanagement	Inrichten tenderboard – Mate van omvang sturing en bewaking i.r.t. WSHD doelen	Inrichting tenderboard (light)	75%	Als voorloper van de tenderboard is de Stuurgroep ICM geïnstalleerd; nadere uitwerking van de structurele invulling wordt in 2022 vorm gegeven.
	Implementatie ICM rollen en functies	100% Uniform functiehuis ICM	75%	Er heeft besluitvorming plaats gevonden over de ICM rollen en

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				functies. De daadwerkelijke implementatie wordt gekoppeld aan de natuurlijk momenten die er zijn binnen de verschillende afdelingen. Hier wordt per afdeling afzonderlijk een besluit over genomen.
	Strategische inkoop – Begeleiding van afdelingen bij opstellen ICM jaarplan per afdeling	Per afdeling een ICM jaarplan (aanbestedingen en periodieke evaluaties)	25%	Nog niet volledig gerealiseerd .
	Contractmanagement – Aantal contracten voor periodieke evaluaties conform CM proces	Uniform CM proces en tools toegepast bij 3 belangrijkste contracten per afdeling	Streefwaarde gerealiseerd	De tool is geïmplementeerd en wordt binnen de grootste operationele afdelingen gebruikt. Binnen de afdelingen wordt het CM proces en de tools toegepast voor de 3 belangrijkste contracten.
	Contractbeheer – Administratief beheer en bewaking contracten	100% Inzicht contracten per afdeling	Streefwaarde gerealiseerd	
	Strategische inkoop – publicaties aanbestedingskalender	1 publicatie intern	0%	Tooling is nog niet gereed.
	Transactieproces - % van inkoopuitgaven matchen met de orderfacturen	50% orderfacturen	Streefwaarde gerealiseerd	Voor 50% van de facturen vindt een directe match met de orders plaats.
	Transactieproces – doorlooptijd verwerken facturen minder dan 5 dagen	5 dagen	66%	66% van de facturen kent een doorlooptijd van minder dan 5 dagen.
	Transactieproces – contract compliancy	30% van de inkopen valt onder bestaande contracten	Streefwaarde gerealiseerd	

Personeel

Om de opgave van WSHD te realiseren is ingezet op zowel groei als ontwikkeling van de organisatie. Deze groei is niet alleen bereikt door de werving van nieuwe medewerkers, maar ook door te blijven investeren in de huidige medewerkers en deze te behouden voor de organisatie.

Prestatie-indicatoren Personeel

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Strategische personeelsplanning	Strategische personeelsplanning is volledig uitgevoerd en een organisatie brede rapportage is opgesteld.	100	55	6 van de 11 SPP's zijn afgerond, 2 zijn vanwege wisseling van management vertraagd en 3 nieuwe afdelingen zijn in Q4 gestart.
Bezetting	Deze indicator geeft het aantal medewerkers in dienst van WSHD weer afgezet tegen de formatie.	90	91	Gemiddelde bezetting over 2021 bedroeg 91%.
Participatiemedewerkers	Op basis van quotumregeling wordt minimale aantal participatiemedewerkers (medewerkers vallend onder doelgroepenregister) bepaald.	10	10	Interne streefwaarde gerealiseerd. Vanwege Corona (digitaal werk) is in 2021 een pas op de plaats gemaakt. Met het huidige aantal plaatsen voldoet WSHD niet aan het wettelijk opgelegde quotum.

Financiën

Begin 2021 is gebleken dat het huidige financiële pakket van WSHD (Decade) geleidelijk aan zal uitfaseren. Inmiddels is er een brief ontvangen van de leverancier dat de huidige applicatie per 1 januari 2024 definitief stopt. Gezien de lange implementatietijd van een nieuw financieel pakket is de vervanging in 2021 opgepakt. De financiële consequenties van de vervanging zullen begin 2022 helder worden.

Prestatie-indicatoren Financiën

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
Gerealiseerde gemiddelde betaaltermijn	Deze indicator geeft het aantal dagen weer dat een factuur betaald is na ontvangstdatum van de factuur.	30	12	In verband met de coronacrisis worden facturen zo snel als mogelijk uitbetaald, zonder hierbij rekening te houden met de maximale betaaltermijn. Daarnaast is er gewerkt aan het verhogen van het

Korte omschrijving prestatie-indicator	Deze prestatie-indicator meet voortgang van de volgende activiteit	Streefwaarde	Realisatie	Status
				matchingspercentage van de orderfacturen, waardoor de snelheid van afhandeling van facturen is toegenomen.
Het % facturen dat binnen de reguliere termijn van 30 dagen is betaald.		90%	92%	Geen afwijking.

3.5.3 Wat heeft het gekost?

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	07.10 Bestuur	11,017	13,229	13,419	13,237	-0,182	V
	07.20 Externe Communicatie	1,813	2,630	2,533	2,565	0,032	N
	07.30 Regulering	8,269	7,420	7,459	7,637	0,178	N
	07.40 Calamiteitenorganisatie	0,706	0,971	0,743	0,679	-0,064	V
	07.90 Bedrijfsvoering	2,672	5,769	7,714	7,181	-0,533	V
Totaal Lasten		24,478	30,020	31,869	31,299	-0,570	V
Baten	07.10 Bestuur	-1,382	-0,700	-1,036	-1,204	-0,168	V
	07.30 Regulering	-0,236	-0,145	-0,145	-0,341	-0,196	V
	07.90 Bedrijfsvoering	-5,373	-5,624	-6,091	-6,166	-0,075	V
Totaal Baten		-6,991	-6,469	-7,272	-7,710	-0,439	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		17,487	23,551	24,597	23,589	-1,008	V
Toevoeging aan reserves		1,114	-	0,135	0,135	-	
Onttrekking aan reserves		-6,112	-0,451	-2,085	-2,085	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming		12,489	23,100	22,647	21,639	-1,008	V

Lasten

Bestuur

Het voordeel op de lasten binnen het beleidsproduct Bestuur van € 0,2 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten op de integrale dienstverlening (voordeel € 0,1 miljoen) en lagere lasten voor het project oneigenlijk grondgebruik (voordeel € 0,1 miljoen). Een groot aantal dossiers van het project oneigenlijk grondgebruik

bevindt zich in de afrondende fase maar is nog niet opgeleverd. Ook is er in 2021 minder uitgegeven aan specialistisch(e) bijstand op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en draagt het gebruik van het opgestelde waarde-advies ten behoeve van verkoop van grond bij aan de afname van het aantal gedane taxaties.

In 2021 zijn initiatieven ontplooid op de digitalisering van de dienstverlening. Het gaat hier om een veelvoud aan onderwerpen zowel in de sfeer van operationele verbeteringen, zoals het professionaliseren en stroomlijnen van het meldingenproces (tevens bestuurlijk issue) als het implementeren van nieuwe ontwikkelingen zoals de Wet Open Overheid (WOO). Deze ontwikkelingen zijn in 2021 reeds in gang gezet maar de uitvoering daarvan is (nog) niet afgerond. Dit heeft in 2021 geleid tot lagere lasten van € 0,1 miljoen. Voor een deel van dit budget wordt een budgetoverheveling aangevraagd om de niet afgeronde werkzaamheden in 2022 te kunnen uitvoeren (€ 0,05 miljoen).

Regulering

Op het beleidsproduct Regulering zijn de lasten hoger geweest dan begroot als gevolg van de inzet van derden op de afhandeling van vergunningen. Deze hogere lasten worden gecompenseerd door hogere leges.

Calamiteitenorganisatie

Het supplement Personeel uit het calamiteitenplan moet worden vastgesteld, waarna de werving en selectie kan plaatsvinden om medewerkers op te leiden en te trainen. De vaststelling heeft vertraging opgelopen, waardoor minder activiteiten zijn georganiseerd. (€ 0,1 miljoen lagere lasten)

Bedrijfsvoering

Het voordeel op de lasten Bedrijfsvoering is € 0,5 miljoen. De belangrijkste oorzaken van dit verschil betreffen:

- In 2021 hebben de medewerkers minder verlof opgenomen. Het resterende verlof betekent voor WSHD een financiële verplichting naar haar medewerkers waardoor een dotatie aan de voorziening noodzakelijk was. (nadeel € 0,9 miljoen)
- Een onderschrijding op het gebruik van het persoonsgebonden budget (met name opleidingen). (voordeel € 0,5 miljoen)
- Lagere kosten van werving en selectie (voordeel € 0,3 miljoen)
- Voordeel op de salarissen, sociale lasten en overige personeelslasten. (voordeel € 0,3 miljoen)
- Vervangen vloerbedekking € 0,1 miljoen en ICT verhuisdiensten € 0,1 miljoen, totaal € 0,2 miljoen. Dit betreft het budget voor de vervanging vloerbedekking en bijhorende diensten om een etage leeg te halen en meubilair en ICT weer terug te plaatsen. De vervanging van de vloerbedekking is gecombineerd met de realisatie van het werkplekconcept, waardoor overlast voor medewerkers tot een minimum wordt beperkt. Door corona is in 2021 nog niet volledig helder geworden hoe het werkconcept zal zijn. Hier komt in 2022 helderheid over. Tot die tijd zijn de werkzaamheden aan de vloerbedekking opgeschort. Om hier in 2022 invulling aan te kunnen geven, is dit budget in 2022 benodigd. Een bedrag van € 0,2 miljoen is meegenomen in het voorstel voor de budgetoverheveling naar 2022.
- Door de beperkte aanwezigheid van personeel op het hoofdkantoor veroorzaakt door Covid-19 zijn er beduidend minder kosten gemaakt voor drankautomaten, kantinegebruik enz. (voordeel 0,2 miljoen)

Baten

Bestuur

De extra opbrengsten zijn vooral het gevolg van extra opbrengsten vanuit grondverkoop. Dit betreffen twee grotere verkopen, die nog niet bekend waren bij het samenstellen van de Burap 2021. (voordeel € 0,1 miljoen)

Regulering

Als gevolg van het hogere aantal vergunningaanvragen zijn er ook meer vergunningen behandeld. Dit heeft geleid tot extra legesopbrengsten van € 0,2 miljoen.

Bedrijfsvoering

De belangrijkste verschillen betreffen:

- Minder geactiveerde uren op projecten (nadeel € 0,2 miljoen)
- Meer uitkeringen i.v.m. ziekte (voordeel € 0,1 miljoen)
- Hogere baten gedetacheerd personeel (voordeel € 0,1 miljoen)
- Vrijval voorziening wachtgeld (voordeel € 0,1 miljoen)

3.5.3.1 Investeringsuitgaven Bestuur en Organisatie

(Bedragen x € 1 mln.)	Begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarrekening	Realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Realisatiegraad t.o.v. begroting na wijzigingen
Bestuur en organisatie	5,660	2,484	2,478	44%	100%

3.6 Algemene dekkingsmiddelen

Korte omschrijving prestatie-indicator	Nulmeting	Eenheid indicator	Streefwaarde 2021	Realisatie 2021
Het % percentage van alle aanslagen dat voor 31 december van het betreffende jaar is opgelegd	97,88% (2019)	%	98%	98,18%

3.6.1 Wat heeft het gekost?

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten						
08.10 Onvoorzien	-	0,250	0,070	-	-0,070	V
08.20 Algemene lasten en baten	5,249	5,181	5,635	5,607	-0,028	V
08.30 Belastingopbrengst	-	-	-	-	-	
08.40 Omschrijvingsaldo (alg reserves)	-	-	-	-	-	
Totaal Lasten	5,249	5,431	5,705	5,607	-0,098	V
Baten						
08.20 Algemene lasten en baten	-2,250	-1,00	-1,657	-2,079	-0,423	V
08.30 Belastingopbrengst	-170,432	-174,967	-180,294	-181,834	-1,540	V
08.40 Omschrijvingsaldo (alg reserves)	-	-	-	-	-	
Totaal Baten	-172,683	-175,967	-181,950	-183,913	-1,962	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-167,434	-170,535	-176,245	-178,306	-2,061	V
Toevoeging aan reserves	-	-	3,193	3,193	-	
Onttrekking aan reserves	-8,238	-	-0,178	-0,178	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming	-175,672	-170,535	-173,230	-175,291	-2,061	V

Lasten

Onvoorzien

Vanuit de post onvoorzien is in 2021 € 0,120 miljoen beschikbaar gesteld voor de sloop van de schuur aan de Hoekse weg. De nood voor sloop is hoog en wordt gerealiseerd zodra de vergunning is afgegeven. De vergunning is nog niet verkregen als gevolg van achterstand bij de omgevingsdienst in de afhandeling van de aanvragen (doorlooptijd ongeveer 10 maanden). Om het budget in 2022 beschikbaar te houden voor de sloop van de schuur Hoekse weg wordt voorgesteld dit budget beschikbaar in 2022 te stellen vanuit de resultaatbestemming 2021.

De post onvoorzien is in 2021 gedeeltelijk ingezet voor het uitvoeren van de inrichting van 't Schap. Het overige deel van de post onvoorzien, zijnde € 0,07 miljoen, is niet benut.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Saldo
Stand per 1 januari 2021	0,25
Fysiek vergaderen 't Schap (VV 9 juni 2021)	- 0,06
Maatregelen Schuur Hoekseweg	- 0,12
Stand per 31 december 2021	0,07

Algemene lasten en baten

Voordelig resultaat van € 0,24 door een lagere deelnemersbijdrage. De jaarrekening van SVHW valt minder nadelig uit dan bij de najaarsnota van SVHW was ingeschat hierdoor een lagere deelnemersbijdrage.

Baten

Belastingopbrengsten

Dit bestaat uit hogere belastingopbrengst € 1,1 miljoen en € 0,5 miljoen vergoeding kinderopvang.

Voor het voordeel op de baten vanuit de belastingopbrengst wordt verwezen naar de paragraaf Waterschapsbelastingen.

4 Paragrafen

4.1 Ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar

In de Programmabegroting 2021 -zoals deze eind 2020 is vastgesteld- is aandacht besteed aan de Corona-pandemie, de Tweede kamer verkiezingen als belangrijkste externe ontwikkelingen en de bestuurlijke aspecten en de organisatie-ontwikkelingen als interne ontwikkelingen. Bij het opstellen van het Jaarrekening over 2021 blijken deze ontwikkelingen nog steeds actueel.

Corona-pandemie

Bij het opstellen van de Programmabegroting was er sprake van de zogenaamde tweede golf, die rond de jaarwisseling leidde tot een stringente lock-down. Na het starten van de vaccinaties, daalde het aantal besmettingen. Maar rond de zomer volgde een derde golf van de delta-variant en de omikron-variant in december. Ondanks de booster campagne eindigde het jaar, zoals het begonnen was in een lock-down-situatie. De nieuwe COVID-varianten maken de voorspelbaarheid van de toekomst erg toekomst. De maatschappelijke vraag om versoepeling van de corona-maatregelen, maar het zal nog enige tijd duren voordat er een nieuwe normaal zal zijn ontstaan.

Tweede Kamer verkiezingen

Begin 2021 viel het kabinet Rutte III naar aanleiding van de toeslagenaffaire. Na de verkiezingen in maart was er een aantal maanden nodig om te komen tot een nieuw regeerakkoord voor het kabinet Rutte IV. In dit regeerakkoord zijn als belangrijke punten opgenomen:

- Water en bodem sturend bij ruimtelijke planvorming;
- Extra geld Deltaprogramma en beheer/onderhoud RWS;
- Veel geld voor gebiedsgerichte aanpak landelijke gebied (opgaven natuur, water, klimaat).

In het Regeerakkoord wordt niet gesproken over het belastingstelsel en de bestuursvorm van de waterschappen.

Bestuurlijke aspecten WSHD

Bij de bespreking van het extern onderzoek over de bestuurlijke verhoudingen in maart 2021 hebben de heemraden hun portefeuilles ter beschikking gesteld. Vervolgens is een verkenningstraject van start gegaan, die uiteindelijk in november heeft geleid tot een nieuw college met twee interne en twee externe heemraden.

Organisatorische aspecten

Vanuit de uitgewerkte fijnstructuur is in de loop van 2021 de nieuwe organisatie (gedeeltelijk digitaal) van start gegaan. Veel aandacht is uitgegaan naar het domein Veiligheid. Eind 2021 bleek uit de audit, dat voldaan is aan de doelstelling om in 2021 te trede 2 van de NEN-veiligheidsladder te bereiken.

4.2 Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van de voorgaande en komende begrotingsjaren worden beschouwd. Incidentele baten en lasten verminderen het zicht op de reguliere, meerjarige netto kosten. Het buiten beeld laten van de incidentele baten en lasten op het resultaat na bestemming levert een zuiver netto resultaat wat meer inzicht biedt in het meerjarig structureel financieel perspectief.

Bij incidentele baten en lasten wordt als richtlijn gehanteerd dat deze baten en lasten zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen (artikel 4.14 Waterschapsbesluit). Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Daarnaast worden meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een besluit van de VV aangewezen als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

In het overzicht hieronder zijn de incidentele baten en lasten van € 0,1 miljoen en hoger opgenomen.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Programma Waterveiligheid			
Toevoeging aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. veiligheidstoetsing		0,1	N
Toevoeging aan reserve tariefegalisatie watersysteemheffing		1,2	N
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie Watersysteemheffing	2,0		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. eerste beoordelingsronde prim. waterkeringen	0,6		V
Onttrekking aan algemene reserve waterveiligheid	0,4		V
Hogere kosten eerste beoordelingsronde primaire waterkeringen		0,3	N
Positief resultaat HWBP project Normtraject 20-3 Geervliet-Hekelingen verkenning	0,3		V
Positief resultaat HWBP project Praktijkproef Hedwigepolder	0,3		V
Positief resultaat HWBP project ZV3T fastlane (verkenning+planuitwerking)	0,2		V
Subtotaal	3,8	1,7	

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Programma Voldoende en Schoon Water			
Toevoeging aan bestemmingsreserve baggeren		0,3	N
Toevoeging aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. gemaal Torensteepolder		0,2	N

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Onttrekking aan bestemmingsreserve afwikkeling CMK	0,3		V
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie Watersysteemheffing	2,4		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. revisie noodpompen	0,2		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. tekenwerk besturingskosten	0,1		V
Teruggave POP3 -subsidie Provincie Zuid Holland		-0,1	V
Teruggave agroranden bijdrage over 2020 Provincie Zuid-Holland		-0,1	V
Grondverkopen tbv. project Grond- en Watergebruik	0,2		V
Subtotaal	3,1	0,3	

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Programma Waterketen			
Toevoeging aan reserve tariefegalisatie zuiveringsheffing		0,5	N
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie zuiveringsheffing	1,6		V
Kosten bemonsteringen Aquon tbv. Covid		0,5	N
Bijdrage rijk tbv. covid-bemonsteringen	0,5		V
Subtotaal	2,1	1,0	

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Programma Wegen			
Toevoeging aan bestemmingsreserve personele capaciteit wegen		2,0	N
Toevoeging aan algemene reserve wegen		0,3	N
Toevoeging aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. bomenrij Volkerak		0,1	N
Onttrekking aan bestemmingsreserve wegen	2,4		V
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie wegenheffing	0,4		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. bomenrij Volkerak	0,1		V
Onttrekking algemene reserve wegen	0,5		V
Subtotaal	3,5	2,4	

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Bestuur en organisatie			
Toevoeging aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. vervanging financieel systeem & systeem HR digitaal		0,1	N
Onttrekking aan algemene reserve beleidstaken	0,5		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve corona tbv. thuiswerkmiddelen	0,1		V
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie uitbreiding formatie	0,4		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve personele capaciteit wegen	0,9		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen tbv. Werken bij WSHD	0,1		V
Onttrekking aan bestemmingsreserve budgetoverhevelingen & digitalisering tbv. BIO/AVG	0,1		V
Opbrengsten incidentele grond verkoop	1,0		V
Positief resultaat project Grond- en Watergebruik vanwege minder specialistisch(e) bijstand		-0,1	V
Hogere kosten Corona (testen & aanschaf thuiswerkmiddelen)		0,2	N
Hogere toevoeging aan pensioen- en jubileumvoorziening		0,8	N
Subtotaal	3,1	1,0	

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Baten	Lasten	V / N
Algemene dekkingsmiddelen			
Toevoeging aan bestemmingsreserve belastingopbrengsten		3,2	N
Onttrekking aan de bestemmingsreserve grensoverschrijdend afvalwater	0,2		V
Inrichting van 't schap fysiek vergaderen (onvoorzien)		0,1	N
Vergoeding Rijk Kinderopvang toeslag	0,5		V
Subtotaal	0,6	3,3	
Totaal	16,2	9,5	

4.3 Reserves en voorzieningen

Voor de toelichtingen op de toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de balans (paragraaf 5.3.3).

4.4 Waterschapsbelastingen

De financiering van de exploitatie van waterschap Hollandse Delta vindt voornamelijk plaats door het heffen van waterschapsbelastingen. Deze belasting bestaat uit:

- Watersysteemheffing: ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan de zorg voor het watersysteem, de waterkeringszorg en het aantal passief waterkwaliteitsbeheer;
- Wegenheffing: ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan het beheer van de wegen;
- Zuiveringsheffing: ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan het zuiveren van afvalwater;
- Verontreinigingsheffing: dit betreft uitsluitend de heffing op de directe lozingen op het oppervlakte water in beheer bij WSHD. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste aan de watersysteemheffing.

De aanslagbiljetten voor de waterschapsbelastingen worden volgens een vast schema door het SVHW verzonden. Het betreft:

- Januari – voorlopige aanslagen zuiveringsheffing bedrijven;
- Februari – aanslagen watersysteemheffing en wegenheffing gebruikers, idem eigenaren bij gemeenten die zelf ook aangesloten zijn bij het SVHW en zuiveringsheffing burgers;
- Mei – aanslagen watersysteemheffing en wegenheffing eigenaren bij gemeenten die niet zijn aangesloten bij het SVHW.

Met SVHW zijn in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afspraken gemaakt over het aantal aanslagen dat minimaal moet worden opgelegd in het betreffende belastingjaar. Dit percentage is vastgesteld op 98%. Werkelijk is door SVHW in 2021: 98,18% (2020: 98,8%) van de aanslagen opgelegd.

In de jaarrekening 2021 is een netto belastingopbrengst verantwoord van € 181,8 miljoen. Dit bedrag is als volgt verdeeld over de heffingen¹:

Zuiveringsheffing (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting (na wijziging) 2021	Jaarrekening 2021
Bruto belastingopbrengst 2021	82,919	89,347	90,388
Bezwaar	-1,988	-1,246	-1,931
Kwijtschelding	-4,037	-4,556	-4,317
Oninbaar en dubieus	-0,210	-0,513	-0,100
Afrekening oude belastingjaren	0,562		-1,337
Vrl en def afrekeningen grensoverschrijdend afvalwater	0,612		0,110
Bijdrage rijk Kinderopvangtoeslag	0,000		0,274
Totaal netto-belastingopbrengst (voor resultaatbestemming)	77,857	83,032	83,086
Mutaties reserves	0,000	0,000	0,000
Totaal belastingopbrengst (na resultaatbestemming)	77,857	83,032	83,086

De verschillen tussen begroting en jaarrekening zijn als volgt te verklaren:

- De bruto belastingopbrengst van 2021 is € 1,0 miljoen hoger. Het verschil wordt verder veroorzaakt door een bijstelling van vervuilingseenheden gedurende het heffingsjaar. Tevens worden vanuit SVHW continu gerichte activiteiten uitgevoerd op het gebied van leegstand en bestandsanalyses om de opbrengsten te verhogen.
- De posten bezwaar, kwijtschelding en oninbaar zijn per saldo vrijwel in lijn met de (bijgestelde) begroting. Opgemerkt wordt dat bezwaren, kwijtschelding en oninbaar die betrekking hebben op oude jaren zijn verwerkt in de post “resultaat oude jaren”.
- Het resultaat uit oude belastingjaren bedraagt € 1,4 miljoen nadelig. De belangrijkste verschillen worden o.a. veroorzaakt door een bijstelling van de nadere voorlopige aanslagen van meetbedrijven en definitieve vaststellingen, en de bijstelling van nog op te leggen aanslagen voor de zuiveringsheffing van bedrijven voor een bedrag van € 0,9 miljoen. Daarnaast is voor een bedrag van € 0,3 miljoen aan kwijtscheldingen verantwoord als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire.
- In 2021 heeft een bijstelling plaatsgevonden van het grensoverschrijdend afvalwater plaatsgevonden voor de jaren tot en met 2018. Dit leidt per saldo tot een voordeel van € 0,1 miljoen.
- De kwijtgescholden bedragen als gevolg van de kindertoeslagaffaire worden voor 100% vergoed door het ministerie van BZK en gaat om een bedrag van € 0,3 miljoen.

¹ Opgemerkt moet worden dat de bijdragen van het Rijk voor de Kinderopvangtoeslagen meegenomen zijn in de belastingopbrengsten. In paragraaf 1.2 zijn deze bijdragen niet meegenomen, en alleen de zuivere belastingopbrengsten opgenomen.

Watersysteemheffing (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting (na wijziging) 2021	Jaarrekening 2021
Bruto belastingopbrengst 2021	84,635	89,410	89,912
Bezwaar	-0,199	-0,554	-0,134
Kwijtschelding	-3,083	-3,321	-3,143
Oninbaar en dubieus	-0,105	-0,285	0,005
Afrekening oude belastingjaren	-0,600		-0,113
Bijdrage rijk Kinderopvangtoeslag	0,000		0,172
Totaal netto-belastingopbrengst (voor resultaatbestemming)	80,648	85,250	86,700
Mutaties reserves	0,000		
Totaal belastingopbrengst (na resultaatbestemming)	80,648	85.250	86.700

- De bruto belastingopbrengst over 2021 levert een voordeel op van € 0,5 miljoen als gevolg van bijstelling van de WOZ-waarden doordat er actuelere taxaties beschikbaar zijn ten opzichte van de bijgestelde raming.
- De posten bezwaar, kwijtschelding en oninbaar leiden samen tot een voordeel van € 0,9 miljoen. Opgemerkt wordt dat bezwaren, kwijtschelding en oninbaar die betrekking hebben op oude jaren zijn verwerkt in de post “resultaat oude jaren”.
- Voorgaande belastingjaren levert een nadeel op van € 0,1 miljoen. Voor een bedrag van € 0,4 miljoen voordelig wordt dit veroorzaakt doordat in het vierde kwartaal nadere informatie (recentere data) beschikbaar is gekomen waarop de bijstellingen van de waardes plaatsvinden en nog op te leggen aanslagen worden bepaald. Daarnaast is voor een bedrag van € 0,2 miljoen aan kwijtscheldingen verantwoord als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire en voor een bedrag van € 0,3 miljoen nadelig door de verwerking van de oude jaren bezwaren, kwijtschelding en oninbaar.
- De kwijtgescholden bedragen als gevolg van de kindertoeslagaffaire worden voor 100% vergoed door het ministerie van BZK en gaat om een bedrag van € 0,2 miljoen.

Wegenheffing (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting (na wijziging) 2021	Jaarrekening 2021
Bruto belastingopbrengst 2021	12,426	12,663	12,885
Bezwaar	-0,029	-0,200	-0,019
Kwijtschelding	-0,387	-0,414	-0,390
Oninbaar en dubieus	-0,015	-0,038	0,001
Afrekening oude belastingjaren	-0,069		-0,451
Bijdrage rijk Kinderopvangtoeslag	0,000		0,022
Totaal netto-belastingopbrengst (voor resultaatbestemming)	11,927	12,012	12,048
Mutaties reserves	0,000		0
Totaal belastingopbrengst (na resultaatbestemming)	11,927	12,012	12,048

- De bruto belastingopbrengst over 2021 levert een voordeel op van € 0,2 miljoen als gevolg van bijstelling van de WOZ waarden ten opzichte van de bijgestelde raming.
- De posten bezwaar, kwijtschelding en oninbaar leiden samen tot een voordeel van € 0,2 miljoen. Opgemerkt wordt dat bezwaren, kwijtschelding en oninbaar die betrekking hebben op oude jaren zijn verwerkt in de post "resultaat oude jaren".
- Voorgaande belastingjaren leveren een nadeel van € 0,4 miljoen op. Evenals bij de watersysteemheffing wordt dit veroorzaakt doordat in het vierde kwartaal nadere informatie (recentere data) beschikbaar is gekomen waarop de bijstellingen van de waardes plaatsvinden en nog op te leggen aanslagen worden bepaald. Daarnaast is voor een bedrag van € 0,02 miljoen aan kwijtscheldingen verantwoord als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire.
- De kwijtscholden bedragen als gevolg van de kindertoeslagaffaire worden voor 100% vergoed door het ministerie van BZK en gaat om een bedrag van € 0,02 miljoen.

Verminderingen

De verminderingen bestaan uit verminderingen als gevolg van verzoek- en bezwaarschriften, kwijtschelding en oninbaar verklaringen. In 2021 is in totaal € 10,6 miljoen (in 2020 € 10,7 miljoen) aan verminderingen verantwoord over de over de verschillende heffingen.

Verzoek- en bezwaarschriften

In 2021 zijn 7.953 bezwaarschriften ingediend. De verminderingen als gevolg van bezwaarschriften houden voor een groot deel verband met wijzigingen in de Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-waarden. In 2021 zijn van de in behandeling genomen bezwaarschriften er 4.485 gegrond verklaard en 3.029 ongegrond; 439 bezwaren waren eind 2021 nog in behandeling. In 2021 is in totaal € 1,9 miljoen (in 2020 € 2,0 miljoen) verminderd als gevolg van gehonoreerde verzoek- en bezwaarschriften.

Kwijtschelding

Als burgers kunnen aantonen dat zij over onvoldoende financiële middelen beschikken kunnen zij in aanmerking komen voor kwijtschelding. In 2021 zijn 33.946 verzoeken om kwijtschelding ingediend, waarvan 29.411 (in 2020 31.510) verzoeken zijn gehonoreerd. In 2021 is in totaal € 8,1 miljoen (in 2020 € 7,8 miljoen) verminderd als gevolg van gehonoreerde kwijtscheldingsverzoeken.

Oninbaar

In 2021 is voor een bedrag van € 0,6 miljoen (in 2020 € 1,0 miljoen) aan vorderingen oninbaar verklaard o.a. als gevolg van faillissementen, Wet schuldsanering Natuurlijke Personen, vertrokken onbekend waarheen.

In verband met mogelijke verminderingen als gevolg van oninbaar verklaringen is het saldo van de openstaande belastingvorderingen over de jaren 2008 tot en met 2021 verminderd met een bedrag voor dubieuze belastingvorderingen. Per eind 2021 bedraagt de voorziening € 1,6 miljoen (in 2020 € 1,8 miljoen).

Hersteloperatie kinderopvangtoeslag

De waterschappen hebben aan het begin van 2021 besloten in te gaan op het verzoek van voormalig staatsecretaris van Financiën Van Huffelen om hun bijdrage te leveren aan de hersteloperatie kinderopvangtoeslag. De waterschappen hebben hieraan onder andere de voorwaarde verbonden dat de verschuldigde belastingen van gedupeerden die zij kwijtschelden volledig vergoed moeten worden en dat er ook compensatie verstrekt moet worden voor de uitvoeringskosten die in het kader van deze operatie door hen worden gemaakt. Het kabinet heeft dit toegezegd. De vergoeding bestaat uit het kwijtgescholden bedrag van de belastingen (€ 0,5 miljoen) die gedupeerde ouders en hun toeslagpartner aan het waterschap verschuldigd zijn, de ophogingskosten en een vergoeding voor de uitvoeringskosten. De volgende vergoedingen vinden door het Rijk plaats:

Aantal gedupeerden in waterschap voor forfaitaire vergoeding: 2.327	
Forfaitaire vergoeding uitvoeringskosten 2.327 * € 100	€ 0,2 miljoen
Bijdrage Rijk i.v.m. kwijtschelding	€ 0,5 miljoen
Bijdrage Rijk i.v.m. ophogingskosten	<u>€ 0,1 miljoen</u>
Totaal gederfde inkomsten	€ 0,6 miljoen

Opgemerkt dient te worden dat de forfaitaire vergoeding voor de afhandeling van kwijtscheldingsdossiers nog niet definitief is vastgesteld door de minister. De berekening van de forfaitaire vergoeding is gebaseerd op grond van de meest recente informatie en bedraagt € 100 per dossier. Omdat de vergoeding volledig zal worden doorbetaald aan SVHW, levert dit voor WSHD geen risico op.

Grensoverschrijdend afvalwater

In 2021 zijn nieuwe prognoses ontvangen van HHD en HHSK voor de jaren 2018 tot en met 2021. Dit heeft geleid tot een positieve bijstelling van de nog te ontvangen bijdrage van HHD en HHSK met een bedrag van € 0,1 miljoen. Aangezien het bijstellingen zijn op basis van voorlopige vervuilingseenheden wordt, conform verwerking in eerdere jaren, bij de resultaatbestemming van 2021 voorgesteld deze bedragen te storten in de bestemmingsreserve grensoverschrijdend afvalwater.

Belastingvordering per eind 2021

De totale openstaande belastingvordering ultimo 2021 bedraagt € 16,7 miljoen. Van deze vordering dient € 6,0 miljoen nog opgelegd te worden over de jaren 2020 en 2021 (tabel 2).

Tabel 2 Openstaande belastingvorderingen (bedragen x € 1 mln.)	Bedrag openstaande belastingvorderingen 2021
Belastingvorderingen t/m 2016	0,097
Belastingvorderingen 2017	0,095
Belastingvorderingen 2018	0,312
Belastingvorderingen 2019	1,704
Belastingvorderingen 2020	1,476
Belastingvorderingen 2021	7,004
Totaal opgelegd	10,687
Nog op te leggen 2020	1,956
Nog op te leggen 2021	4,047
Totaal nog op te leggen	6,003
Totaal openstaande belastingvorderingen	16,690

Op de nog openstaande saldi belastingvorderingen kunnen vanaf 2021 nog verdere bezwaarschriften toegekend en afgehandeld worden, aanslagen kwijtgescholden worden en/of aanslagen oninbaar worden verklaard.

4.5 Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin een waterschap in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Waterschappen zijn wettelijk verplicht om de risico's die ze lopen in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Een deel van de risico's wordt afgedekt door afgesloten verzekeringen of gevormde voorzieningen. Op basis van een inventarisatie zijn per programma de mogelijke risico's benoemd. Waar mogelijk zijn deze risico's financieel onderbouwd en is de kans op optreden aangegeven. In paragraaf 4.5.1 is een gedetailleerd overzicht van de risico's per programma opgenomen, evenals de ingeschatte kans van voordoen en het ingeschatte financieel gevolg per risico.

4.5.1 Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's van het waterschap zijn geïnventariseerd. Het risicoprofiel is zeer diverse van aard. Zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak en risico's die operationeel dan wel strategisch van aard zijn. Een aantal van deze risico's is regulier van aard. Hieronder volgen de belangrijkste geïdentificeerde risico's:

Risico Waterveiligheid	Kans	Financieel gevolg
Bijdrage Hoogwaterbeschermingsprogramma De gezamenlijke waterschappen dragen 50% bij aan de jaarlijkse kosten voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het Rijk de andere 50%. De totale hoogte van de jaarlijkse kosten van het HWBP is wettelijk vastgelegd en wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de IBOI (Index voor Bruto OverheidsInvesteringen). Van deze 50% wordt 10% als 'projectgebonden bijdrage' ingebracht door de waterschappen, en de resterende 40% wordt als 'solidariteitsbijdrage' door alle waterschappen gezamenlijk bijeengebracht. De verdeling over de waterschappen wordt gerelateerd aan het aantal inwoners en de hoogte van die WOZ-waarde in elk waterschap. Zowel de indexering dijkversterkingsprojecten, de projectgebonden bijdrage als de verdeelsleutel voor de solidariteitsbijdrage worden door het Rijk vastgesteld. Door de Unie van Waterschappen wordt vooraf een meerjarenraming voor de verwachte solidariteitsbijdrage per waterschap opgesteld ten behoeve van de begrotingen van de waterschappen. WSHD neemt deze meerjarenraming over, maar de daadwerkelijke solidariteitsbijdrage kan hoger (of lager) uitvallen op basis van werkelijke kosten, indexering en verdeelsleutel.	50%	€ 0,6 mln.

Risico Voldoende en Schoon Water	Kans	Financieel gevolg
<p>Co-financiering POP3</p> <p>De cofinanciering van het PlattelandsOntwikkelingsProgramma (POP3) programma wordt gedragen door de provincie en WSHD. Ten aanzien van de hoogte van de cofinanciering heeft WSHD een aanname gedaan. Indien het financiële beroep op het POP3 programma hoger wordt dan deze aanname wordt de bijdrage van WSHD hoger dan hetgeen waarmee rekening is gehouden in de begroting. Het risico heeft betrekking op een hogere aanspraak op de regeling dan verwacht.</p>	30%	€ 0,6 mln.
<p>Hogere kosten afzet bagger vanwege wijzigende wet- en regelgeving</p> <p>Wijzigende wet- en regelgeving t.a.v. milieuvreemde stoffen (zoals PFAS) kan resulteren in hogere kosten voor de afzet van bagger.</p>	25%	€ 0,5 mln.
<p>Vervuiling oppervlaktewater</p> <p>Het (tijdelijk) niet voldoen aan normen c.q. een overschrijding in het kader van de Waterwet en/of milieuvergunning. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een grote brand, transportongevallen of illegale lozingen op het oppervlaktewater waarvan de veroorzaker niet kan worden opgespoord en waardoor de kosten niet verhaald kunnen worden en voor rekening komen van WSHD.</p>	10%	€ 0,6 mln.

Risico Waterketen	Kans	Financieel gevolg
<p>Afname afvalwaterstroom zuiveringsinstallatie Dordrecht</p> <p>De zuiveringsinstallatie in Dordrecht ontvangt een substantiële hoeveelheid bedrijfsafvalwater. Eén bedrijf onderzoekt of zij dit afvalwater met ingang van 2022 zelf kunnen gaan zuiveren. Als dit wordt doorgezet, neemt de afvalwaterstroom op onze zuivering op termijn op jaarbasis met ongeveer 23.000 v.e. af. Dit komt overeen met een verwachte afname van de inkomsten van circa € 1,5 miljoen. Omdat de kosten van de zuivering grotendeels vast zijn, zal het zuiveringstarief gaan stijgen. De besparing op de variabele kosten wordt ingeschat op € 0,25 miljoen. De kans dat dit risico optreedt, is hoog (80%). Aangezien de zuivering nog gebouwd moet worden, is het effect op de heffing voor 2022 niet merkbaar. De verwachting is dat het aantal vervuilingseenheden van het bedrijf in 2023 en verder met 23.000 v.e. afneemt.</p>	80%	€ 1,5 mln.

Risico Waterketen	Kans	Financieel gevolg
<p>Afvalstoffenbelasting</p> <p>Het verbranden van zuiveringsslib is vrijgesteld van afvalstoffenbelasting. Het voornemen van het kabinet (regeerakkoord 2017) om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, kan een grote invloed hebben op het tarief. In 2020 is deze heffing verhoogd van € 32,12 naar € 32,63 per ton. In het kader van de fiscale vergroening is een verdere verhoging van het tarief mogelijk. Via de Unie van Waterschappen is naar de wetgever gelobbyd om dit voornemen, dat leidt tot het rondpompen van overheidsgeld, te wijzigen. Vooralsnog is het invoeren van deze belastingmaatregel uitgesteld. Thans is de verwachting dat voor het huidige proces van mono-verbranding geen afvalstoffenheffing zal worden ingevoerd.</p>	10%	€ 2,6 mln.
<p>Bijdragen aan objecten van derden (Rotterdam)</p> <p>Medio 2016 heeft een afrekening van de bijdrage van het waterschap aan een door een gemeente gepleegde investering in een afvalwatertransportsysteem plaatsgevonden. Aanvankelijk heeft deze gemeente aangegeven dat er mogelijk een dispuut met de aannemer was over de afrekening van genoemd project. Later heeft betreffende gemeente aangegeven dat de verwachting was dat er geen grond was voor een claim en dat de verjaringstermijn bijna bereikt was. Derhalve is dit project in december 2016 definitief afgesloten.</p> <p>Ondanks de verwachtingen van betreffende gemeente inzake deze claim heeft de gemeente in april 2017 een brief ontvangen van het advocatenkantoor van de aannemer waarin wordt aangegeven dat de betreffende aannemer zich het recht wenst voor te behouden om de betalingen, waarover een dispuut bestaat, te vorderen. In 2019 is het tot een schikking gekomen tussen de gemeente en aannemer voor een bedrag van circa € 0,3 miljoen met een kostenverdeling voor WSHD van 66%. De bijdrage voor het waterschap bedraagt op basis hiervan circa € 0,2 miljoen Hierover vindt nader overleg plaats met de betrokken gemeente waarbij het waterschap om nadere informatie heeft verzocht. In 2021 is er nog geen voortgang geweest in dit dossier.</p>	90%	€ 0,2 mln.

Risiko Waterketen	Kans	Financieel gevolg
<p>Consequenties Masterplan en doorvertaling uitvoeringsorganisatie</p> <p>Op Sluisjesdijk is de zeer omvangrijke realisatiefase van het ALM-investeringsprogramma in volle gang. Hierbij wordt steeds duidelijker dat het uitvoeren van alle werkzaamheden (continuering procesvoering en slibverwerking, het oplossen van storingen en het realiseren van de projecten) op een krappe locatie een complex samenspel is. De beschikbaarheid van interne en externe personele capaciteit heeft daar invloed op.</p> <p>Het Masterplan verschaft informatie voor een optimale (her)programmering van de ALM-projecten op Sluisjesdijk, zoals het schakelkastenproject, in relatie tot de procesvoering. Voorgesteld wordt de aanpak te veranderen van een objectgerichte aanpak naar een procesgerichte aanpak. Hiervoor wordt een pre-projectfase ingelast waar de aanpak, de planning, de totale kosten, de risico's en de uitvoeringswijze verder worden uitgewerkt. Dit betekent dat de realisatie van een aantal projecten die in 2022 staan geprogrammeerd worden verplaatst naar 2023 en later. De uitkomsten van het Masterplan Sluisjesdijk worden in het eerste kwartaal van 2022 separaat voorgelegd aan de VV, evenals de doorvertaling naar de pre-projectfase voor de aanpak conform van Sluisjesdijk. De nieuwe wijze van aanpak van de uitvoering van Sluisjesdijk is de opmaat naar uitvoeringswijze van de gehele investeringsopgave voor de Waterketen. Het financieel gevolg is niet in te schatten.</p>	90%	n.n.b.
<p>Garantstelling HVC</p> <p>De in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) deelnemende waterschappen hebben de samenwerking gezocht in het kader van de verwerking van slib. Dit heeft geleid tot de Delfland, Rijnland, Schieland, Hollandse Eilanden en Waarden (DRSH) Zuiveringsslib NV. Op 1 januari 2010 is de DRSH NV door de aandeelhoudende waterschappen in eigendom overgedragen aan NV HVC. Als gevolg van deze overdracht hebben de waterschappen een gezamenlijk belang verkregen in NV HVC. Eind 2021 zijn WS Amstel, Gooi en Vecht, WS Zuiderzeeland en HH Hollands Noorderkwartier toegetreden tot de GR Slib. Gezamenlijk bezitten de waterschappen 683 aandelen (per december 2021 is dit een belang van circa 17% in NV HVC). Het aandelenbelang is overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. WSHD heeft 111 aandelen NV HVC, wat overeenkomt met 16% van het totale financiële belang binnen de GR. In 2022-2023 zal de investering voor een slibdrooginstallatie in Alkmaar gepland worden. Dit betekent dat in de loop van 2022 de garantstelling wordt uitgebreid. In voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met een door de aandeelhouders B te verstrekken garantie voor een lening van maximaal € 54 miljoen.</p> <p>De waterschappen zijn naar rato van de toegewezen aandelen aansprakelijk voor de gegarandeerde geldleningen van € 22,7 miljoen (31 december 2021) en de schuldpositie voor de bio-energiecentrale (BEC) te Alkmaar (€ 5,4 miljoen). De garantstelling voor de BEC geldt alleen indien die wordt afgeroepen door HVC. Dit is vooralsnog niet het geval.</p>	10%	€ 4,0 mln.

Risico Waterketen	Kans	Financieel gevolg
<p>Grensoverschrijdend afvalwater</p> <p>In de jaren '80 is afgesproken dat een deel van het afvalwater van Rotterdam Noord wordt gezuiverd op de rwzi Dokhaven. Om dit te verrekenen, heeft WSHD met HHSK en HHD contracten afgesloten. De laatste contracten dateren van 2013 en lopen eind 2022 af. Indien één van de partijen een ander contract wil moet dit 1 jaar voor het einde van het contract worden opgezegd. Momenteel vinden gesprekken met de andere waterschappen plaats over de invulling van een nieuw contract. Het risico bestaat, dat als we er niet uit komen, één van de waterschappen zelf gaat zuiveren. Het financieel belang bedraagt ongeveer € 9 miljoen. Het risico dat dit op korte termijn gebeurt, wordt klein geacht omdat dan het transportsysteem moet worden aangepast en de zuivering van het andere waterschap eerst moet worden uitgebreid.</p>	10%	€ 9,0 mln.
<p>Niet voldoen aan vergunningseisen</p> <p>De onderhoudssituatie zorgt voor het continu alert blijven en bijsturen om de zuiveringsprestaties van de installaties te blijven halen. Hierdoor is een situatie ontstaan waarbij de gebiedsbrede rendementseis van 75% en individuele lozingseisen mogelijk niet worden behaald. De eventuele consequenties zijn nog niet bekend en zijn afhankelijk van het oordeel van het bevoegd gezag.</p>	30%	€ 0,5 mln.
<p>Onvoldoende preventief onderhoud</p> <p>Niet alle noodzakelijke werkzaamheden conform de in het verleden opgestelde onderhoudsconcepten zijn de laatste jaren uitgevoerd. Hierdoor is een achterstand en grote werkvoorraad ontstaan plus een onbalans in de verhouding Preventief en Correctief Onderhoud (doelmatigheid). Door de extra beschikbaar gestelde financiële middelen wordt de ombuiging van correctief naar preventief onderhoud mogelijk gemaakt. Door een verdere verbetering van werkprocessen, informatiemanagement en capaciteitsmanagement, en in de inpassing hiervan in de totale opgave in de Waterketen kan een gezondere balans tussen preventief en correctief onderhoud verkregen worden.</p>	50%	€ 1,0 mln.

Risico Bestuur en organisatie	Kans	Financieel gevolg
<p>Doorbelasting kosten PDOK (publieke dienstverlening op kaart)</p> <p>De centrale landelijke voorziening van de overheid, Publieke Dienstverlening Op Kaart (PDOK), is dusdanig in gebruik gegroeid, dat de beheer en onderhoudskosten zijn gestegen. De huidige financiers gaan de kostenstijging doorbelasten aan de grootgebruikers. De waterschappen gebruiken PDOK voor het delen van de geografische water-data. De exacte kosten van de doorbelasting zijn nog onduidelijk. Het gaat over € 2,4 mln in totaal. Hoe deze wordt verdeeld over de grootverbruikers is nog onbekend.</p>	90%	€ 0,0 mln.
<p>Garantstelling Unie van Waterschappen</p> <p>In 2016 heeft de NWB een kredietfaciliteit verstrekt aan de Unie van Waterschappen ter grootte van € 2.000.000. Alle leden van de Unie van Waterschappen, met uitzondering van hoogheemraadschap van Delfland, staan garant voor de juiste nakoming van de verplichting tot betaling van al hetgeen de NWB Bank van de Unie van Waterschappen dan wel haar rechtsopvolger onder algemene titel te vorderen heeft of zal hebben.</p> <p>In 2017 heeft de NWB Bank een geldlening verstrekt aan de Unie van Waterschappen onder borgstelling van alle waterschappen. Deze borgstelling is verdeeld onder de waterschappen op basis van de belastingopbrengst 2016. Voor WSHD betekent dit een borgstelling van 5,8% van de lening van € 6,01 miljoen. Eind 2020 was de hoogte van de verstrekte geldlening nog € 5,29 miljoen. Jaarlijks wordt € 0,24 miljoen afgelost op deze lening. De looptijd van deze lening is ingegaan in mei 2017 en loopt tot en met mei 2042.</p>	10%	€ 0,3 mln.
<p>Ontbreken uitwijkvoorziening</p> <p>WSHD beschikt over een Main Equipment Room (MER). In deze ruimte bevinden zich de servers, de centrale netwerkkapparatuur en de bekabeling van de computerruimte. Bij uitval van de MER komt de beschikbaarheid van de digitale voorzieningen voor de medewerkers van WSHD in gevaar. Bij een interne calamiteit (b.v. brand) kan het bovendien geruime tijd duren voordat deze dienstverlening is hersteld. Door de toenemende afhankelijkheid van de ICT-infrastructuur zal onder dergelijke omstandigheden (financiële gevolg-) schade ontstaan.</p> <p>De informatietechnologie ontwikkelt zich snel. Met name de zogenaamde 'Cloud-oplossingen' dragen in grote mate bij aan het reduceren van onze kwetsbaarheid. WSHD heeft in de afgelopen jaren verschillende stappen in deze richting gezet en zal dat ook in de komende periode blijven doen waardoor het risico gestaag verder zal afnemen. De COVID pandemie heeft ertoe geleid dat er versneld een beschikbaarheidsverbetering is doorgevoerd. Door in gebruik name van een tweede MER in een extern datacenter zullen de digitale voorzieningen beschikbaar blijven bij uitval van de MER op Ridderkerk.</p>	10%	€ 0,6 mln.

Risico Algemene dekkingsmiddelen	Kans	Financieel gevolg
<p>Afschaffing koepelvrijstelling BTW</p> <p>De beperking van de koepelvrijstelling is opgeschort. De inperking was in eerste instantie per 1 januari 2019 aangekondigd, als direct gevolg van arresten van het Europese Hof. Momenteel spant het kabinet samen met andere Europese lidstaten zich in voor reparatie via Europese regelgeving. Het herstellen van de koepelvrijstelling wordt op Europees niveau besproken. Om de koepelvrijstelling te handhaven is unanimititeit van alle lidstaten nodig. Op dit moment is het onduidelijk of dit werkelijk gaat gebeuren en hoe lang de opschorting zal blijven duren.</p> <p>Waterschappen zijn in beginsel niet BTW-plichtig voor hun overheidstaken. Toch kunnen waterschappen te maken hebben met BTW, bijvoorbeeld als zij taken uitbesteden aan de markt of zelf marktactiviteiten verrichten. Indien de koepelvrijstelling wordt beperkt zullen waterschappen bij samenwerking eerder worden geconfronteerd met BTW-heffing. Anders dan gemeenten en provincies beschikken waterschappen niet over een fonds dat in rekening gebrachte BTW (deels) compenseert (BTW-compensatiefonds). De voorgenomen beperking van de koepelvrijstelling heeft daarom grote gevolgen voor waterschappen die met andere overheden samenwerken.</p>	50%	€ 0,6 mln.
<p>No cure no pay bureaus (WOZ bezwaren)</p> <p>Gedurende 2021 is er bij SVHW een forse toename geweest van het aantal WOZ bezwaren wat is ingediend door no cure no pay (NCNP) bureaus. Deze toename van WOZ bezwaren leidt enerzijds tot een toename van de daaraan gerelateerde proceskostenvergoedingen en anderzijds tot een aanvullende behoefte aan capaciteit om een en ander af te handelen. In de begroting 2022 van SVHW is reeds rekening gehouden met aanvullende lasten van € 204.000 structureel voor de afhandeling van deze bezwaren. Gezien de ontwikkelingen bestaat het risico dat dit niet afdoende is.</p> <p>Het risico bestaat dat er ook in 2022 aanvullende proces- en capaciteitskosten voor de afhandeling van deze WOZ bezwaren zijn. Daartoe is een risico opgenomen van € 500.000 met een kans van 70%.</p>	70%	€ 0,5 mln.

Ten opzichte van Burap 2021 zijn geen risico's vervallen.

Mogelijke impact Coronacrisis op het weerstandsvermogen

Vanaf 2020 is de wereld geconfronteerd met het Coronavirus. Ook de activiteiten van waterschap Hollandse Delta werden door deze crisis geraakt. Conform de landelijke richtlijnen hebben medewerkers ook in 2021 en begin 2022 conform het beleid van het Rijk, in bepaalde perioden zoveel mogelijk thuisgewerkt. Op het moment van het opmaken van de Jaarstukken 2021 zijn er nog steeds onzekerheden. Zo is nog niet duidelijk hoe het Coronavirus zich in 2022 gaat ontwikkelen, en eventuele impact op de activiteiten van WSHD.

Een financiële analyse eind januari 2022 laat zien dat de financiële impact van het Coronavirus te overzien is geweest. Bij het samenstellen van de Programmabegroting 2021 was duidelijk dat Corona ook impact zou hebben op 2021. Er is derhalve rekening gehouden door zo realistisch mogelijk te plannen van activiteiten. De lockdowns zijn wel een extra belasting voor medewerkers van WSHD.

In de Programmabegroting 2021 was rekening gehouden met een stijging van kwijtscheldings- en oninbaarheidspercentages. Deze stijging heeft zich niet voorgedaan. Hierdoor is een voordeel gerealiseerd op het Programma Dekkingsmiddelen. In de Programmabegroting 2022 zijn de kwijtscheldings- en oninbaarheidspercentages naar beneden bijgesteld. In 2022 lopen de steunpakketten vanuit het Rijk voor het bedrijfsleven af. De impact hiervan voor bedrijven en eventuele faillissementen kunnen leiden tot lagere belastinginkomsten in 2022 en verder. Voor dit risico is bij de Bestuursrapportage 2021 een bestemmingsreserve gevormd. Omdat WSHD een vrij gunstige financiële positie heeft, wordt de continuïteit van het waterschap niet geraakt.

Ontwikkelingen Oekraïne

Eind februari 2022 is de wereld geconfronteerd met een oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Eén van de gevolgen van deze oorlog is de stijging van olie- en gasprijzen, en daaraan gekoppelde inflatie. Bij het opmaken van de jaarstukken 2021 is nog niet in te schatten hoe lang het conflict gaat duren en wat de impact op de Nederlandse economie wordt. Wel geeft de gestegen inflatie druk op de realisatie van de doelstellingen van 2022 en verder. De inflatie is immers flink hoger dan waarvan was uitgegaan bij het samenstellen van de Programmabegroting 2022. Dit betekent dat met de (vaststaande) belastinginkomsten van 2022, minder activiteiten gefinancierd kunnen worden. Zoals diverse overheden, heeft WSHD een contract met Gazprom. Dit contract heeft een beperkte waarde, en loopt af per eind 2022. Verder wordt geen zaken gedaan met Russische bedrijven, waarvoor sancties gelden. Gezien voorgaande is de continuïteit van de bedrijfsvoering niet in het geding.

4.5.2 Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat beschikbaar is om de risico's financieel af te dekken. Het gaat hier om de algemene reserves voor Waterveiligheid, Water, Waterketen en Wegen.

Om na te gaan of de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de risico's te kunnen dekken, wordt gebruik gemaakt van de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Hieronder wordt cijfermatig inzichtelijk gemaakt wat het totaal is aan ingeschatte risico's per programma (inclusief het deel van de algemene risico's wat aan dat betreffende programma wordt toegerekend). Op basis van deze totalen en het beleid 'Risicomanagement en weerstandsvermogen 2018' (vastgesteld in de VV vergadering van november 2018), waarin is bepaald dat 85% van het totale reëel financieel gevolg wordt meegenomen, wat de benodigde weerstandscapaciteit is.

<i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	Totaal ingeschatte risico's (in €) *)	Benodigde weerstands-capaciteit (85%) (in €)
Waterveiligheid	0,502	0,427
Water	0,741	0,630
Waterketen	4,168	3,543
Wegen	0,128	0,109
Totaal	5,539	4,709

*) In bovenstaande tabel zijn de algemene risico's (risico's die vallen onder algemene beleidstaken, algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering en ondersteuning inclusief de niet in te schatten risico's waarvoor een bedrag is opgenomen ter hoogte van € 500.000) toegerekend naar de programma's op basis van de procentuele verdeling genoemd in paragraaf 4.4.

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

In het beleid 'Risicomanagement en weerstandsvermogen 2018' heeft de VV het besluit genomen dat gestreefd wordt naar een weerstandsratio per programma van minimaal 1,4 (= middenklasse ruim voldoende). De VV heeft bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020 ingestemd met het verlagen van de weerstandsratio naar 1,2 (= middenklasse voldoende).

De totale omvang van de (geprognosticeerde) beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) per programma is in onderstaande tabel per 31 december 2021 weergegeven.

<i>(Bedragen x € 1 mln.)</i>	Stand reserve per 31 december 2021 (in €)	Streefwaarde ratio (ondergrens klasse C)	Huidige ratio weerstandsvermogen	Werkelijke ratio	Beschikbare ruimte reserve (t.o.v. ondergrens klasse C) (in €)
Waterveiligheid	1,008	1,2	A	2,4	0,496
Water	3,607	1,2	A	5,7	2,851
Waterketen	5,589	1,2	B	1,6	1,337
Wegen	0,234	1,2	A	2,2	0,104
Totaal	10,439				4,788

Op basis van de berekende ratio weerstandsvermogen en bovenstaande tabel kan het weerstandsvermogen per programma als volgt worden geclassificeerd:

- Programma Waterkeringen: uitstekend
- Programma Water: uitstekend
- Programma Waterketen: ruim voldoende
- Programma Wegen: uitstekend

4.6 Houdbare overheidsfinanciën

Een sluitende meerjarenbegroting vormt de basis voor houdbare waterschapsfinanciën. Houdbare waterschapsfinanciën vergen echter meer dan dat er tegenover alle lasten op de begroting ook voldoende baten staan. Vereist is dat het waterschap in geval van financiële tegenslag voldoende mogelijkheden heeft om de klappen te kunnen opvangen. Dit is voor waterschap Hollandse Delta het geval. Er is sprake van structureel sluitende begroting. Waterschap Hollandse Delta is voor circa 80% gefinancierd met vreemd vermogen. Dit ligt onder het gemiddelde (90% vreemd vermogen) van de waterschappen.

4.7 Financiering

In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) zijn kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De belangrijkste doelstellingen van deze wet zijn: het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden, het beheersen van renterisico's en het vergroten van transparantie.

Het treasurybeleid van waterschap Hollandse Delta is erop gericht toegang te krijgen en te behouden tot de geld- en kapitaalmarkt om zo, binnen de financiële mogelijkheden van het waterschap, optimale of voldoende toegang te verkrijgen dan wel de lasten zo veel mogelijk te reduceren. Hierbij moeten de risico's zo goed mogelijk worden beheerst.

De verantwoording in deze financieringsparagraaf vindt plaats op basis van toetsing van het beleid zoals opgenomen in de Programmabegroting 2021-2025.

4.7.1 Ontwikkeling in de financierings- en beleggingsbehoefte

Nieuwe geldlening

Op 14 juli 2021 is een geldlening aangetrokken van 20 miljoen met een looptijd van 10 jaar tegen een negatief rentepercentage van -0,08%.

Kasgeldleningen

Er zijn in 2021 7 kasgeldleningen aangetrokken. In het eerste kwartaal 4 kasgeldleningen, in het tweede kwartaal 2 en in het vierde kwartaal 1. Er zijn 6 kasgeldleningen voor een periode van 1 maand en 1 kasgeldlening voor een periode van 2 maanden aangetrokken allen tegen een negatief rentepercentage.

4.7.2 De ontwikkeling in de renterisiconorm, kasgeldlimiet en drempelbedrag

Renterisiconorm

De renterisiconorm bedraagt 30% van het begrotingstotaal en is in 2021 niet overschreden:

Berekening renterisiconorm (bedragen X € 1 mln.)	2021	2020
Begrotingstotaal	204,755	203,684
Percentage regeling	30%	30%
Renterisiconorm	61,000	61,000
Renteherzieningen	-	-
Aflossingen	14,824	12,843
Renterisico	14,824	12,843
Renterisiconorm	61,000	61,000
Renterisico	14,824	12,843
Ruimte onder renterisiconorm	46,176	48,157

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bedroeg in 2021 € 48 miljoen en is niet overschreden. WSHD heeft in 2021 geen gebruik gemaakt van haar kasgeldlimiet.

Berekening kasgeldlimiet (bedragen X € 1 mln.)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal	204,755			
Percentage regeling	23%			
Kasgeldlimiet	48,000			
Gemiddelde vlottende schuld	76,995	85,554	50,959	44,503
Gemiddelde vlottende middelen	40,446	175,921	116,380	58,523
Netto vlottende schuld	36,549	-90,367	-65,421	-14,020
Kasgeldlimiet	48,000	48,000	48,000	48,000
Ruimte onder kasgeldlimiet	11,451	138,367	113,421	62,020

Drempelbedrag schatkistbankieren

Dagelijks wordt beoordeeld of de rekening-courant van WSHD bij de NWB moet worden 'afgeroomd' naar of moet worden aangevuld van onze rekening bij de schatkist. WSHD mag maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden (aanhouden op onze rekening-courant bij NWB). In 2021 is per 1 juli het drempelbedrag aangepast. Voor het eerste halfjaar is het drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal € 204,8 miljoen zijnde € 1,5 miljoen. Voor het tweede halfjaar is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal € 204,8 zijnde € 4,1 miljoen. In de toelichting op de balans per 31 december 2021 (paragraaf 5.2) wordt onder de vlottende activa het verloop gedurende 2021 in beeld gebracht. In dit overzicht is te zien dat de gemiddelde stand in rekening-courant bij de NWB in alle kwartalen onder het drempelbedrag gebleven is. Op 31 december 2021 had WSHD een tegoed van afgerond € 17,4 miljoen bij de schatkist.

4.7.3 Rentervisie

De verwachting ten aanzien van de ontwikkeling van de rente op korte termijn tot 1 jaar, is dat deze in de loop van 2022 zal gaan stijgen. De refirente (herfinancieringsrente, zijnde de rente die banken/financiële instellingen betalen aan de Europese Centrale Bank wanneer zij geld opnemen) bedroeg eind 2021 0,00% (eind 2020 0,00%). Voor de komende maanden is de verwachting stabiel op 0,00%.

Rentegevoeligheidsanalyse

De leningenportefeuille van waterschap Hollandse Delta is in zeer grote mate ongevoelig voor de renteontwikkelingen. De gesloten lening overeenkomsten zijn gedurende de looptijd rentevast en worden gedurende de looptijd in het geheel afgelost. Een renteherziening tussentijds vindt niet plaats.

Renteomslag

Het Waterschapsbesluit schrijft voor dat de rentekosten moeten worden toegerekend aan de beleidsproducten. Deze toerekening vindt plaats via de renteomslag. Het renteomslagpercentage (rekenrente) wordt bepaald door de begrote rentekosten te delen door de begrote boekwaarde van de vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar. In de Programmabegroting 2021-2025 is het renteomslagpercentage berekend op 2,01%.

In de notitie rente 2017 van de commissie Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is aangegeven dat bij een afwijking van meer dan 25% in de daadwerkelijke rentelasten (in euro's) ten opzichte van de begrote rentelasten (in euro's) een correctie verplicht is. Bij herberekening van het renteomslagpercentage op basis van de verwachte rentelasten (peildatum: oktober 2021) lag de afwijking lager dan 25%. Een aanpassing van het renteomslagpercentage zou op basis van deze afwijking niet nodig zijn. Wanneer gekeken werd naar de toerekening naar de beleidsproducten bleek dat de toerekening op basis van de daadwerkelijke boekwaarde per 1 januari 2021 ten opzichte van de begrote boekwaarde een verschuiving van de lasten tussen de beleidsproducten liet zien. Vanwege de omvang van deze verschuiving is er voor gekozen de rentetoerekening (onderdeel van de kapitaallasten per beleidsproduct) bij 2^e begrotingswijziging 2021 wel te corrigeren. Het gehanteerde renteomslagpercentage over 2021 bedraagt 1,94%.

Renteschema

In de notitie rente 2017 heeft de commissie BBV geadviseerd het renteschema op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

	Omschrijving				
	Bedragen x € 1 mln.				
a1	De externe rentelasten over lange financiering		4,253		
	Agio		1,171		
a2	De externe rentelasten over korte financiering		-0,136		
					5,288
B	Externe rentebaten			-/-	-
	Saldo rentelasten en rentebaten				5,288
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-		
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-		
c3	De rentebaar van door verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+	-		
				-/-	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				5,288
d1	Rente over eigen vermogen			+	-
d2	Rente over voorzieningen			+	-
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</i>				5,288
E	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	5,296
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury				-0,008

4.8 Verbonden partijen

Waterschap Hollandse Delta kent diverse samenwerkingsverbanden met andere overheden en instellingen. Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Per partij is er sprake van een financieel en een bestuurlijk belang.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Garantstellingen

Aan diverse (verbonden) partijen zijn financiële garanties verleend die er als volgt uitzien:

Partij (bedragen x € 1 mln.)	Geldverstrekker	% deelneming	Hoofdsom	Rente%	Restant schuld 31/12/2021	Garantstelling
HVC N.V.	NWB	28% van gegarandeerd lening bedrag			€ 24,6 (gegarandeerd lening bedrag)	€ 6,9
Unie van Waterschappen	NWB	5,80%	€ 6,0		€ 5,05	€ 0,3

Direct verbonden partijen

Aquon		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Tiel	
Ingangsdatum	1-jul-2011	
<i>Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)</i>		
<p>Aquon is het instituut voor wateronderzoek voor negen waterschappen. Aquon levert monsterneming, analyse en rapportage van chemisch, fysisch en biologisch onderzoek naar de eigenschappen van het natte milieu. Aquon verzorgt voor WSHD en de andere deelnemers het waterkwaliteitsonderzoek, dat uitgevoerd moet worden als gevolg van wettelijke verplichtingen (zoals zwemwateronderzoek en KRW monitoring). Tevens is het, ten behoeve van de uitvoering en evaluatie van het eigen beleid, noodzakelijk kwaliteit- en kwantiteitsmetingen uit te voeren en daarover te rapporteren.</p>		
<i>Financieel belang</i>		
<p>Voor 2022 is de bijdrage voor de dienstverlening van Aquon begroot op € 5,0 mln. (laboratorium- en eigenarendeel).</p>		
<i>Bestuurlijk belang</i>		
<p>Eén lid (Dorenda Gerts) en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur.</p>		
<i>Financiële kerncijfers</i>	<i>31-dec-2020</i>	<i>31-dec-2021</i>
- Eigen vermogen	0	957.316
- Vreemd vermogen	13.722.422	13.409.413
- Resultaat	0	0
Relatie met programma	Water, Waterketen en Bestuur en organisatie	
<i>Risico's</i>		
<p>1. De gezamenlijk overeengekomen strategie en beleidslijnen bieden voldoende waarborgen bij de beheersing van de operationele risico's. De kosten van Aquon worden gedekt uit de opbrengsten van de uitgevoerde laboratoriumdiensten. Hogere kosten in de normale bedrijfsvoering worden gedekt door hogere opbrengsten.</p> <p>2. Met de in 2019 opgestelde business case (en daarmee een herbevestiging van de besluitvorming) over een structurele investering in het bedrijf zijn de risico's, die voor de langere termijn mogelijk worden aangegaan, zichtbaar gemaakt en zijn daarmee nadrukkelijk onderdeel van het bestuurlijke besluitvormingsproces dat in 2020 heeft plaatsgevonden. De geprognosticeerde omvang van de in de komende jaren te leveren productie omvang door AQUON aan de waterschappen, is in 2021 geactualiseerd en opnieuw bestuurlijk vastgesteld. De structurele investeringen die in 2022 moeten worden gerealiseerd zijn gebaseerd op deze actuele inzichten. Hiermee is het risico, dat mogelijk al binnen enkele jaren niet zo kunnen worden voldaan aan de doelstellingen van de business case (2019), aanzienlijk verkleind.</p>		
<i>Overige informatie</i>		
<p>De eigenaren hebben in 2015 een nieuwe strategie en governance ('Aquon2.0') unaniem vastgesteld. De gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling is vastgesteld in 2017. Tegelijk is ook een principe besluit genomen tot centralisatie van de Aquon laboratoria ('Aquon3.0') onder de voorwaarden dat de nieuwe strategie en governance zich hebben bewezen en dat een op te stellen business case het één locatiebesluit rechtvaardigt. Het bestuur van Aquon heeft vastgesteld dat de nieuwe strategie en governance zich heeft bewezen, tevens heeft het bestuur vastgesteld dat de</p>		

Aquon

voorgelegde business case goede waarborgen biedt voor het nemen van het één locatie besluit. In 2020 is AQUON gestart met de planvorming voor het nieuwe centrale laboratorium. De nieuwbouw zal in 2022-'23 plaatsvinden.

In 2021 is de governance van de GR geëvalueerd. Naast enkele kleine verbeterpunten is sprake van grote tevredenheid bij de deelnemers over de samenwerking tussen de waterschappen en de wijze waarop de waterschappen, zowel in de eigenaarsrol als in de opdrachtgeversrol invloed uitoefenen op het beleid van AQUON.

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (deel A)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
------------	-----------------------------

Vestigingsplaats	Rotterdam
------------------	-----------

Ingangsdatum	1-sep-2011
--------------	------------

Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)

Hoogheemraadschap van Rijnland, waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap van Delfland zijn een gemeenschappelijke regeling aangegaan onder de naam Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 met als doel het resterende slib uit het zuiveringsproces adequaat te verwerken.

Eind 2021 zijn waterschap Amstel, Gooi en Vecht, waterschap Zuiderzeeland en hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier tot deze GR toegetreden.

Financieel belang

De in deze GR deelnemende waterschappen hebben de samenwerking gezocht in het kader van de verwerking van slib. Dit heeft geleid tot de DRSH Zuiverings-slib N.V. Op 1 januari 2010 is de DRSH N.V. door de aandeelhoudende waterschappen in eigendom overgedragen aan N.V. HVC. Als gevolg van deze overdracht hebben de waterschappen een gezamenlijk belang verkregen in N.V. HVC. Na toetreding van drie nieuwe waterschappen in 2021 bezitten de waterschappen gezamenlijk 683 aandelen (per juli 2021 is dit een belang van circa 18% in NV HVC). Dit belang is overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. WSHD heeft 111 aandelen N.V. HVC, wat overeenkomt met 16% van het totale financiële belang binnen de GR. De GR ziet toe op de verwerking van het zuiverings-slib door N.V. HVC.

Bestuurlijk belang

Eén collegelid van WSHD (Joke Geldhof) neemt zitting in het algemeen bestuur van de GR.

Financiële kerncijfers

	31-dec-2020	31-dec-2021
- Eigen vermogen	18.044	31.043
- Vreemd vermogen	48.278	20.398
- Resultaat	0	0

Relatie met programma	Waterketen
-----------------------	------------

Risico's

In 2021 wordt nog geen afvalstoffenbelasting geheven op de verbranding van slib. Voor 2022 en verder is deze discussie nog open. De kans wordt de eerste jaren laag ingeschat, maar het zou een substantiële verhoging betekenen van het tarief dat WSHD in rekening krijgt gebracht.

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (deel A)

Overige informatie

Zuiderzeeland levert het secretariaat van de GR en begeleidt de P&C-cyclus. De juridische ondersteuning wordt geleverd door Delfland. De gemaakte kosten worden gelijkmatig verdeeld over de vijf aandeelhoudende waterschappen.

De waterschappen HHNK, AGV en ZZL hebben besloten hun slibeindverwerking bij HVC in Alkmaar onder te brengen en zijn als aandeelhouder B toegetreten tot de N.V. HVC. Juli 2021 is opdracht gegeven voor de investering in een nieuwe slibdrooginstallatie (SDI) voor deze drie waterschappen.

In het streven om bouwstenen (PHA) voor bioplastics te winnen met zuiveringsslib hebben de initiatiefnemers van het Paques-proces (Paques B.V en N.V. HVC) en het Phario-proces (Stowa + vijf waterschappen) besloten hun krachten te bundelen onder de noemer PHA2USE. In september 2020 is de samenwerkingsovereenkomst getekend en het project officieel gestart. De beoogde demonstratie-installatie naast de Slibverbrandingsinstallatie (SVI) aan de Baanhoekweg in Dordrecht wordt begin 2022 in gebruik genomen.

Het Waterschapshuis

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Amersfoort
Ingangsdatum	1-jul-2010

Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)

Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis bevordert de samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector. Doelstellingen zijn o.a. het verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfsvoering, het efficiënter maken van de informatievoorziening en het versterken van het imago van de waterschappen als moderne overheid.

Financieel belang

De in HWH conceptbegroting 2022 vastgestelde bijdrage voor Hollandse Delta bedraagt € 1,35 mln. De bijdrage aan HWH in 2020 was € 1,1 mln.

Bestuurlijk belang

Eén lid (Harry Wagemakers) en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur.

Financiële kerncijfers	31-dec-2020	31-dec-2021
- Eigen vermogen	0	0
- Vreemd vermogen	12.214.831	n.n.b.
- Resultaat	0	0

Relatie met programma	Bestuur en organisatie
-----------------------	------------------------

Risico's

Het Waterschapshuis

Per 1 januari 2015 worden programma/project-specifieke risico's door de deelnemers aan het betreffende programma/project gedragen. Dit betreft het zogenaamde 'loden deur' principe. Naast project specifieke risico's zijn er ook programma overstijgende risico's die het geheel van Het Waterschapshuis betreffen. Voorbeelden hiervan zijn het risico van uittreding van een waterschap, en de invulling van projectcapaciteit. Op grond van art. 41 van de Gemeenschappelijke regeling zullen de waterschappen er zorg voor dragen dat het Waterschapshuis te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan de verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

Overige informatie

Het Waterschapshuis is een organisatie die is opgebouwd uit een algemeen deel, de bedrijfsvoering, waarvan de kosten door alle deelnemers worden gedeeld. Daarnaast is er een deel waarin waterschappen facultatief participeren, in programma's en projecten en zijn er collectieve programma's en projecten waarin alle aan de GR deelnemende waterschappen participeren. Het Waterschapshuis bestaat uit een vaste kern van medewerkers, die zorgt voor instandhouding. Daarnaast is er een flexibele schil van medewerkers voor de invulling van de programma's en projecten. Elk waterschap wordt geacht hier capaciteit te leveren, zodat de kennis van de waterschappen komt. Om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen, is besloten om vanuit een strategisch meerjarenprogramma te werken. Vanuit een samenhang worden projecten gebundeld tot programma's. Hierdoor ontstaat een steeds intensievere afstemming met de waterschappen over de langere termijn en worden er steeds minder opdrachten per project afgesloten maar steeds vaker per programma. Hierdoor verschuift ook de besluitvorming (opdrachten), rapportage en verantwoording op, van het niveau van een afzonderlijk project, naar het niveau van programma's.

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Ingangsdatum	5-mei-1954	
<i>Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)</i>		
De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank) is een financiële dienstverlener die zich met haar diensten exclusief richt op de Nederlandse publieke sector. De klanten van de NWB Bank zijn decentrale overheden (waterschappen, gemeenten en provincies) en instellingen onder garantie van (decentrale) overheden. Dit betreft voornamelijk instellingen voor sociale volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu.		
<i>Financieel belang</i>		
De deelneming van Hollandse Delta in deze AAA-bank bedraagt opgebouwd uit 1893 (van de 50.478) aandelen A van nominaal € 115 en (van de 8.511) 143 aandelen B van nominaal € 460 (waarvan 25% volgestort) van de NWB.		
<i>Bestuurlijk belang</i>		
Het recht bestaat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders te bezoeken.		
<i>Financiële kerncijfers</i>	31-dec-2020	31-dec-2021
- Eigen vermogen	1.827.000.000	n.n.b.
- Vreemd vermogen	104.729.000.000	n.n.b.

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)		
- Resultaat	81.000.000	n.n.b.
Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen	
<i>Risico's</i>		
<i>Overige informatie</i>		

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Klaaswaal	
Ingangsdatum	1-jan-2005	
<i>Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)</i>		
De uitvoering van de belastingheffing en invordering van de waterschapsbelastingen is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling SVHW.		
<i>Financieel belang</i>		
Voor 2022 wordt de bijdrage aan de dienstverlening door SVHW begroot op € 4.038.000 (de bijdrage in 2021 is begroot op € 3.679.000).		
<i>Bestuurlijk belang</i>		
De 13 deelnemende gemeentelijke colleges leveren elk één lid, en het dagelijks bestuur van het waterschap Hollandse Delta levert twee leden (Henk van der Drift en Harry Wagemakers). Het aantal stemmen van waterschap Hollandse Delta bedraagt 8. De overige Deelnemers behouden 1 stem. Het minimaal aantal benodigde Deelnemers om de vergadering van het Algemeen Bestuur te openen is 9. De stemverhouding in het Algemeen Bestuur is 8 stemmen voor WSHD op een totaal van 21 stemmen. Dit komt overeen met een 38,1% van de stemmen.		
<i>Financiële kerncijfers</i>	31-dec-2020	31-dec-2021
- Eigen vermogen	693.000	849.000
- Vreemd vermogen	7.194.000	6.159.000
- Resultaat	-102.000	228.000
Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen	
<i>Risico's</i>		
<i>Overige informatie</i>		

Unie van Waterschappen		
Rechtsvorm	Vereniging	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Ingangsdatum	1-jan-1927	
<i>Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)</i>		
<p>De Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de Unie van Waterschappen. De Unie behartigt de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen. De Unie van Waterschappen treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de regering, internationale instanties, de rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De Unie neemt deel in veel overleg- en adviesorganen en is betrokken bij de ontwikkeling van het rijksbeleid, regelgeving en beleidsnota's voor waterbeheer. De Unie neemt ook het initiatief zelf onderwerpen op de politieke agenda te zetten.</p> <p>De Unie opereert op basis van de volgende visie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Unie wil leidend zijn in de strategische discussie over regionaal waterbeheer, in zowel nationale als internationale context, met als doel: duurzaam waterbeheer. • De Unie is een inspirerende gesprekspartner over regionaal waterbeheer en dus aanwezig op plekken waar belangrijke besluiten worden genomen. • De Unie excelleert in strategisch netwerken, speelt adequaat in op veranderingen, neemt initiatieven, is communicatief in het inspireren en verbinden en kent de 'ins and outs' van de Haagse en Brusselse bureaucratie. <p>Het Uniebureau anticipeert op veranderende wensen van waterschappen, veranderende maatschappelijke vraagstukken en toenemende internationalisering. De beoogde proactieve inzet van het Uniebureau, als ondersteuner van het bestuur, wordt bereikt met een organisatiestructuur die op samenwerking is gericht.</p>		
<i>Financieel belang</i>		
Jaarlijks wordt contributie betaald aan de Unie. De bijdrage voor 2021 bedroeg € 0,6 miljoen.		
<i>Bestuurlijk belang</i>		
<p>Het hoogste orgaan van de Unie van Waterschappen is de ledenvergadering. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting. De ledenvergadering vergadert 4 keer per jaar. Uit de ledenvergadering worden de leden van het bestuur gekozen. Formele besluitvorming vindt plaats in het bestuur en in de ledenvergadering.</p> <p>Per beleidsterrein is een bestuurlijke Uniecommissie waarin de portefeuillehouders van alle waterschappen zitting hebben. Per beleidsterrein wordt in de commissie het beleid van de Unie voorbereid en deels vastgesteld. De bestuurlijke commissies worden geadviseerd door ambtelijke werkgroepen. Hierin heeft een beperkt aantal waterschapsmedewerkers zitting.</p>		
<i>Financiële kerncijfers</i>	<i>31-dec-2020</i>	<i>31-dec-2021</i>
- Eigen vermogen	1.993.366	3.134.712
- Vreemd vermogen	15.546.462	23.412.109
- Resultaat	215.815	1.141.344
Relatie met programma	Bestuur en organisatie	

Unie van Waterschappen

Risico's

In 2016 heeft de NWB een kredietfaciliteit verstrekt aan de unie van waterschappen ter grootte van € 2.000.000. Alle leden van de unie van waterschappen, met uitzondering van hoogheemraadschap van Delfland, staan garant voor de juiste nakoming van de verplichting tot betaling van al hetgeen de NWB Bank van de Unie van Waterschappen dan wel haar rechtsopvolger onder algemene titel te vorderen heeft of zal hebben.

In 2017 heeft de NWB een geldlening verstrekt aan de Unie van Waterschappen onder borgstelling van alle waterschappen. Deze borgstelling is verdeeld onder de waterschappen op basis van de belastingopbrengst 2016. Voor WSHD betekent dit een borgstelling van 5,8% van de lening van € 6.013.268. Eind 2021 was de hoogte van de verstrekte geldlening nog € 5,05 miljoen.

Overige informatie

Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen (VZHW)

Rechtsvorm	Vereniging
Vestigingsplaats	Delft
Ingangsdatum	22-dec-1910

Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)

De behartiging van de belangen van de waterschappen in het algemeen en in het bijzonder van die, welke geheel of gedeeltelijk in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen. Zij verricht al datgene dat in het belang is of kan zijn voor een goede taakuitoefening door de aangesloten waterschappen. De volgende waterschappen zijn aangesloten: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap van Delfland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, waterschap Hollandse Delta, waterschap Rivierenland en waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

De Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen brengt de waterschapbestuurders samen in overleggen om hun waterschapsbelangen en –taken af te stemmen en om in gezamenlijkheid standpunten en ideeën te ontwikkelen om burgers, partners en overheden tegemoet te kunnen treden. In dit kader zijn er afzonderlijke samenkomsten van de dijkgraven en de vakportefeuillehouders.

Financieel belang

De bijdrage voor 2021 is begroot op € 790. De bijdrage is voor 2022 op €0 gesteld.

Bestuurlijk belang

Er worden 4 vergaderingen per jaar gehouden. Daarnaast wordt regelmatig overlegd met de Gedeputeerde Water van de provincie Zuid-Holland en de HID van Rijkswaterstaat West-Nederland-Zuid. Elk jaar organiseert één van de ZH-waterschappen de VZHW-waterschapsdag voor bestuurders en belangstellenden.

Financiële kerncijfers	31-dec-2020	31-dec-2021
- Eigen vermogen	15.084	17.589
- Vreemd vermogen	0	3.025

Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen (VZHW)		
- Resultaat	2.505	2.505
Relatie met programma	Bestuur en organisatie	
<i>Risico's</i>		
Het risico is beperkt tot de jaarlijkse financiële bijdrage aan de vereniging.		
<i>Overige informatie</i>		

Indirect verbonden partijen

Naast de partijen die voldoen aan de definitie verbonden partij, zijn er ook partijen waar WSHD indirect mee verbonden is, oftewel de indirect verbonden partijen. Bij deze partijen is er wel sprake van een financieel belang maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang bijvoorbeeld omdat deze partij een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat de verbonden partij, bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de, achterliggende, en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel in voorkomende gevallen volgens de letter van de definitie geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze indirect verbonden partijen aandacht te besteden.

Indirect verbonden partijen

1. N.V. Huisvuilcentrale
2. Stowa
3. Muskusrattenbeheer (MRB)

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (deel B)			
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Ingangsdatum	1-jan-2010		
<i>Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)</i>			
HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders (gemeenten en waterschappen). Daarnaast produceert HVC duurzame energie. Deze wordt geleverd aan gemeenten, waterschappen, bedrijven en particulieren.			
<i>Financieel belang</i>			
Gezamenlijk bezitten HH van Rijnland, WS Hollandse Delta, WS Rivierenland, HH van Schieland en de Krimpenerwaard, HH van Delfland, HH Hollands Noorderkwartier, WS Amstel, Gooi en Vecht en WS Zuiderzeeland 683 aandelen (per juli 2021 is dit een belang van circa 19% in NV HVC). Deze aandelen zijn in beheer van de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. WSHD heeft 111 aandelen N.V. HVC, wat overeenkomt met 16% van het totale financiële belang binnen de GR. De GR ziet toe op de verwerking van het zuiveringsslib door N.V. HVC.			
<i>Bestuurlijk belang</i>			
De GR is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van N.V. HVC.			
De Raad van Commissarissen van HVC bestaat uit vijf leden. Vastgelegd is dat ten minste één van de commissarissen een publieke signatuur heeft met kennis van het gemeentelijke en het waterschapsdomein. In mei 2020 is mevrouw J. Kriens benoemd. Zij heeft als wethouder/ locoburgemeester van Rotterdam en als directeur van de VNG veel ervaring opgedaan binnen het publieke domein.			
<i>Financiële kerncijfers</i>		<i>31-dec-2020</i>	<i>31-dec-2021</i>
- Eigen vermogen		142.293.000	n.n.b
- Vreemd vermogen		849.809.000	n.n.b
- Resultaat		15.233.000	n.n.b

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (deel B)

Relatie met programma

Waterketen

Risico's

De Zuid-Hollandse waterschappen hebben via de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 hun voormalige belangen in DRSH Zuiveringsslib NV ondergebracht bij de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (hierna: HVC). De waterschappen staan vanaf hun toetreding garant voor de financiering van de activiteiten die HVC voor de waterschappen uitvoert. In 2021 komt hier de investering in de slibdrooginstallatie in Alkmaar bij. In voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met een door de aandeelhouders B te verstrekken garantie voor een lening van maximaal € 56 miljoen. De betrokken waterschappen zijn naar rato van de toegewezen aandelen aansprakelijk voor de gegarandeerde geldleningen van vooralsnog € 24,6 miljoen (31 december 2021).

Ter compensatie van de door de waterschappen gegarandeerde geldleningen betaalt HVC jaarlijks een vergoeding van 1% van het garantstellingsbedrag aan de gemeenschappelijke regeling.

Overige informatie

In mei 2020 heeft de Aandeelhoudersvergadering van HVC positief besloten over de investering in een nieuwe slibdrooginstallatie in Alkmaar en over de toetreding van HHNK, AGV en ZZL als aandeelhouder B tot HVC. De toetreding tot de GR Slib zal naar verwachting in de loop van 2021 plaatsvinden. In 2021 is in opdracht van de GR een update van het strategisch onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden tot opvolging van de bestaande slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht, die rond 2028 het einde van haar levensduur bereikt. Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met Waternet (AGV), Zuiderzeeland en Hollands Noorderkwartier (HHNK) en in overleg met Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) en de andere Nederlandse waterschappen. Begin 2022 zal besluitvorming ten aanzien van nieuwe investeringen plaatsvinden.

HVC werkt samen met het Brabantse SNB aan het terugwinnen van fosfaat uit de vliegas van de slibverbrandingsinstallaties in Dordrecht en Moerdijk. In 2021 zijn proeven gedaan met het TetraPhos proces van Remondis. HVC en SNB streven naar de realisatie van een fosfaatfabriek in Moerdijk in 2025.

In het kader van de samenwerkingsovereenkomst Duurzame Energie ontwikkelt HVC op gebouwen en/of terreinen van WSHD duurzame-energieprojecten. Op een zevental rwzi-locaties van WSHD heeft HVC zonneweides gerealiseerd. Daarnaast is HVC in 2019 gestart met de ontwikkeling van twee windmolenprojecten nabij waterkeringen van WSHD in het gebied van de gemeenten Nissewaard en Westvoorne. De samenwerkingsovereenkomst is hiervoor in 2020 uitgebreid.

STOWA

Rechtsvorm

Stichting

Vestigingsplaats

Den Haag (statutair)

Ingangsdatum

13-sep-1971

Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)

STOWA ontwikkelt, vergaart en verspreidt kennis die nodig is om de opgaven van de regionale waterbeheerders goed uit te voeren.

Financieel belang

STOWA

De bijdrage voor 2022 bedraagt naar verwachting € 518.000 (bijdrage 2021: € 504.000). Voor de jaren 2019 t/m 2022 wordt er ongeveer € 76.000 extra wordt gefinancierd vanuit het innovatiebudget (DH besluit 14 mei 2019).

Bestuurlijk belang

In het bestuur van de STOWA zitten minimaal 4 en maximaal 6 waterschapsvertegenwoordigers. Momenteel is WSHD niet direct vertegenwoordigd in het STOWA bestuur.

Financiële kerncijfers

- Eigen vermogen
- Vreemd vermogen
- Resultaat

31-dec-2020

31-dec-2021

Relatie met programma

Waterkeringen, Water, Waterketen en Bestuur en organisatie

Risico's

Overige informatie

Enkele onderwerpen, die momenteel vanuit STOWA worden opgepakt, gestimuleerd of ondersteund:

- Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid (Energie- en grondstoffenfabriek, Platform Water en Energie)
- Integrale oplossingen in de waterketen (bijv. medicijnresten, Expertgroep Waterfabriek)
- Innovatie in de waterveiligheid (o.a. MLV, dijken op veen)
- Normering regionale waterkeringen (overstromingsklassen)
- Inspectie waterkeringen (Handboek)
- Expertgroep Windturbines en Waterkeringen (kennisuitwisseling)
- Expertisenetwerk Pijpleidingen (kennisuitwisseling)
- Kennisplatform Risicobeheersing (kennisuitwisseling)
- Innovatie in het Waterbeheer (flexibel peilbeheer, visvriendelijke gemalen)
- Zorgplicht waterkeringen
- Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid (o.a. onderzoek naar haalbaarheid van zon op dijken en aquathermie, technologieontwikkeling op het gebied van terugwinnen energie en grondstoffen uit afvalwater)
- Ontwikkelingen rond de verwijdering van medicijnresten (Innovatie Programma Microverontreinigingen)
- Ontwikkelingen rond pfas in influent, effluent en slib
- Verdrogingsbestrijding en beschikbaarheid van zoet water (Aquaconnect)

Muskusrattenbestrijding (MRB)		
Rechtsvorm	Overeenkomst van kosten voor 'gemene rekening'	
Vestigingsplaats		
Ingangsdatum	1-jul-2011	
<i>Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)</i>		
De bestrijding van 'muskus- en beverratten' is per 1 juli 2011 een taak van de waterschappen geworden. De samenwerking met andere waterschappen is gestart op 1 januari 2012. De verdeling van de kosten is: Rijn en IJssel (10,4%), Vallei en Veluwe (18,2%), Rivierenland (47,5%) en Hollandse Delta (23,9%). De organisatie en uitvoering is ondergebracht bij waterschap Rivierenland.		
<i>Financieel belang</i>		
De bijdrage voor 2021 bedroeg € 2.001.539. De bijdrage voor 2022 wordt geschat op € 2.069.000.		
<i>Bestuurlijk belang</i>		
Er vindt bestuurlijk overleg plaats. Namens WSHD neemt collegelid Henk van der Drift deel aan het bestuurlijk overleg.		
<i>Financiële kerncijfers</i>		
- Eigen vermogen		
- Vreemd vermogen		
- Resultaat		
Relatie met programma	Waterkeringen	
<i>Risico's</i>		
<i>Overige informatie</i>		
Financieel verrekenmodel		
1. Waterschap Rivierenland stelt voor de kosten van de werkzaamheden, genoemd in artikel 3 van deze overeenkomst voor gemene rekening, vooraf jaarlijks een begroting op.		
2. De te verrekenen kosten vloeien voort uit de jaarrekening van waterschap Rivierenland.		
3. Het bepaalde in dit artikel is van toepassing bij het vaststellen van de financiële verhoudingen tussen de waterschappen in geval van verrekening van de kosten die met deze overeenkomst zijn gemoeid, en in geval van het opstellen van een liquidatieplan bij opzegging of beëindiging van de overeenkomst.		
4. De waterschappen nemen deel voor:		
a. wat betreft waterschap Rijn en IJssel voor 10,4%,		
b. wat betreft waterschap Vallei en Veluwe voor 18,2%,		
c. wat betreft waterschap Hollandse Delta voor 23,9%,		
d. wat betreft waterschap Rivierenland voor 47,5%.		

Muskusrattenbestrijding (MRB)

Genoemde percentages gelden eveneens voor de onderlinge verrekening van financiële gevolgen van risico's. Onder deze risico's worden in ieder geval verstaan de risico's die waterschap Rivierenland loopt in de bijzondere situaties, zoals genoemd in artikel 10 van de overeenkomst.

Genoemde vooraf vastgestelde percentages zullen vervolgens jaarlijks worden toegepast op de door waterschap Rivierenland daadwerkelijk te dragen kosten en de financiële gevolgen van risico's.

4.9 Bedrijfsvoering

Formatie en bezetting

De formatie van Hollandse Delta per 1 januari 2021 was 631,6 formatieplaatsen. Conform het VV-besluit d.d. 18-12-2020 werd de formatie per 1 januari 2021 uitgebreid met 8,4 fte ten behoeve van het programma Wegen. Op 31 december 2021 werd het jaar afgesloten met 640 fte. In 2020 is met de notitie Wijziging en doorontwikkeling organisatiestructuur WSHD de grof structuur vastgesteld. In 2021 heeft deze via het traject "grof naar fijn" een nadere invulling gekregen. Als gevolg daarvan hebben er gedurende het jaar verschuivingen van formatie tussen afdelingen plaatsgevonden. Dit alles binnen de vastgestelde formatie van 640 formatieplaatsen.. Op deze wijze zijn de nieuwe afdelingen Concern Control, Kennis en Advies en Klant en Communicatie gevormd (zie kolom formatie in fte 2021).

De bezetting ultimo 2021 bedroeg 92,6% (bezetting: 593,2 fte op 640 fte op 31 december 2021). De formatie/bezetting is inclusief trainees & workmates.

Afdeling	Formatie in fte op 1-1-2021 cf begroting 2021	Formatie in fte op 31-12-2021 cf begroting 2021	Formatie in fte op 31-12-2021*	Bezetting in fte op 31-12-2021
Directieraad	3,0	4,0	3,0	3,0
Stafteam Concerncontrol			4,0	3,0
Financiën	29,5	29,6	29,6	28,1
Personeel en Organisatie	12,4	18,0	17,0	13,6
Bestuurlijke en Juridische Zaken	51,5	51,3	35,8	33,6
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	41,2	41,2	41,2	42,2
Zuiveren en Onderhoud	125,1	110,1	109,1	101,2
Projecten en Uitvoering	72,7	66,0	63,3	61,9
Beheer en Onderhoud/ Faciliteiten	109,9	122,9	122,5	118,8
Informatiemanagement en Automatisering	84,9	106,1	72,1	58,5
Regie en Assetmanagement	40,4	44,7	48,3	43,2
Strategie en Beleid	24,5	28,4	30,0	29,4
Kennis en Advies			34,0	32,7
Klant en Communicatie			20,8	20,4
Totaal	595,0	622,1	630,5	589,5

Afdeling	Formatie in fte op 1-1-2021 cf begroting 2021	Formatie in fte op 31-12-2021 cf begroting 2021	Formatie in fte op 31-12-2021*	Bezetting in fte op 31-12-2021
Trainees	5,0	4,5	4,5	2,7
Workmates	5,0	5,0	5,0	1,0
Totaal	605,0	631,6	640,0	593,2

* De begrote formatie 2021 in de Programmabegroting 2021 bedraagt 631,6 fte. Door het besluit van de VV op 18-12-2020 is hieraan 8,4 fte toegevoegd.

Vrije ruimte

Vanwege het personeelsverloop is er sprake van vacatureruimte, het verschil tussen formatie en bezetting. Deze wordt gekapitaliseerd. Het betreft hier immers personele kosten die niet worden gebruikt. We spreken hier van de vrije ruimte. De vrije ruimte is uitsluitend bedoeld voor de tijdelijke inzet van personele middelen dan wel inhuur. Iedere afdeling kan een beroep doen op de vrije ruimte voor zijn of haar afdeling. In 2021 bedroeg de vrije ruimte € 4,7 miljoen. Daarvan is € 4,5 miljoen daadwerkelijke ingezet.

Inhuur

Hollandse Delta beschikt over een flexibele schil. Deze is bedoeld voor het opvangen van pieken in het werk, een tekort aan capaciteit door verloop/ziekteverzuim en/of een tijdelijk gebrek aan noodzakelijke kennis. Gelet op de tijdelijkheid van deze inzet wordt de flexibele schil voornamelijk gevuld met inhuur. In vergelijking met 2020 is er sprake van een stijging van de inzet van inhuurmedewerkers. Vooruitlopend op de groei en gewijzigde inrichting van de organisatie is gericht op inhuur ingezet.

(in uren)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HWBP	36.387	28.288	13.901	4.764	3.101	696	-
Overige activiteiten	52.400	51.394	50.893	84.607	78.171	99.364	125.035
Totaal*	88.787	79.682	64.794	89.371	81.272	99.364	125.035

Ziekteverzuim

Het verzuim in 2021 kan niet los worden gezien van Covid-19. Ten opzichte van 2020 is er sprake van een stijging van het ziekteverzuim. Op 31 december 2020 bedroeg het voortschrijdend gemiddeld verzuim over de afgelopen twaalf maanden 4.5% met een meldingsfrequentie van 0,85 meldingen per medewerker. Het gemiddeld verzuim over 2021 bedroeg 5.1% met een meldingsfrequentie van 0,89 meldingen per medewerker. Ondanks het oplopend kort en middellang verzuim aan het einde van het jaar is de stijging vooral toe te schrijven aan het langdurig verzuim (langer dan 42 dagen) (3,8% van totaal) als de voornaamste oorzaak voor het ziekteverzuim over 2021.

Verloop en instroom

In 2021 hebben 47 medewerkers Hollandse Delta verlaten. Het uitstroompercentage 2021 komt uit op 8 % tegenover ook 8% in 2020. Belangrijkste redenen van vertrek waren onder meer flexibele pensionering, een andere baan buiten het waterschap en het niet verlengen van (tijdelijke)contracten. In het afgelopen jaar zijn 92 medewerkers in dienst getreden 15% tegenover 16,3% in 2020. Intern zijn 46 medewerkers doorgestroomd naar een andere functie binnen Hollandse Delta. Interne doorstroming van medewerkers binnen en buiten de eigen afdeling zorgt er veelal voor dat een vacaturemelding op de ene plaats weer leidt tot nieuwe wervingsprocedures op een andere plaats.

Werving & selectie

De uitbreiding van de formatie in 2020 en 2021 vroeg om extra inspanning op de werving & selectie van nieuwe medewerkers. Ondanks dat alle wervings- en selectieactiviteiten op afstand moesten plaatsvinden is een succesvolle groei van ca. 10.6% gerealiseerd. Daarnaast is 2021 het jaar geweest waarin de arbeidsmarktcommunicatie is gestart met o.a. de introductie van de “Werken bij site”.

Trainees

Deze trajecten zijn vooral bedoeld voor het laten instromen van jonge medewerkers, om jong talent kennis te laten maken met het waterschap. In april 2020 startte een nieuwe groep die in het afgelopen jaar heeft gerouleerd over de deelnemende waterschappen. In de traineepool participeren naast Hollandse Delta, waterschap Rivierenland en de hoogheemraadschappen Delfland, Rijnland, Hollands Noorderkwartier en Schieland en de Krimpenerwaard en het Hoogwaterbeschermingsprogramma van Rijkswaterstaat. Trainees zijn afgestudeerd op HBO/WO niveau. Hollandse Delta heeft conform de overkoepelende afspraken, roulerend met de andere participerende waterschappen verschillende trainees in de gelederen voor de duur van twee jaar.

Stageplaatsen/afstudeeropdrachten

In 2021 bood Hollandse Delta ondanks “Corona” aan studenten van diverse opleidingen de mogelijkheid van stages en kennismaking.

- Aan 7 (half '21) tot 15 (eind '21) studenten werd een stage/afstudeerplaats geboden;
- Ca. 85 studenten van de hbo-watermanagement presenteerden hun eerste opdracht online.
- 60 studenten hebben deelgenomen aan fysieke excursies in het buitengebied, online waren dat er circa 40.
- Bedrijfscoach voor Hbo-studenten.
- Bijdrage vanuit het waterschap aan educatietrajecten, expertsessies en gastcolleges van verschillende Hogescholen

Management Development (MD) / organisatieontwikkeling

In het management development traject gaan de ontwikkeling en de koers van de organisatie hand in hand met de ontwikkeling van het collectief en persoonlijk leiderschap. Directie, afdelingshoofden en teamleiders werken met elkaar aan inhoudelijke thema's, casuïstiek en onderlinge samenwerking. In dit kader is in 2021 het traject “Collectief leiderschapstraject vanuit vertrouwen zichtbaar verbinden” van start gegaan en heeft een doorloop in 2022.

Coronavirus

Sinds de uitbraak van de infectieziekte COVID-19 in maart 2020 werkt het overgrote deel van de waterschap medewerkers zo veel als mogelijk thuis. Met een korte onderbreking in het najaar van 2021. De medewerkers die een cruciale rol vervullen bij het in stand houden van de noodzakelijke bedrijfsvoering zijn hiervan in principe uitgezonderd. Zij zorgen er voor dat de noodzakelijke activiteiten van het waterschap onder alle omstandigheden worden voortgezet. Hierbij kan gedacht worden aan de medewerkers op de zuiveringen.

Om op verantwoorde wijze thuis te kunnen blijven werken, zijn medewerkers in 2021 voorzien van de noodzakelijke ICT-middelen. Daarnaast zijn binnen de CAO afspraken gemaakt over het zelf aanschaffen van middelen voor de inrichting van een thuiswerkplek (bureau, bureaustoel) die voldoet aan de daarvoor gestelde Nederlandse normen (NEN).

Voorzieningen

In 2021 is een noodzakelijke aanvullende dotatie aan de voorzieningen verwerkt, onder andere voor verlof. In 2021 hebben de medewerkers minder verlof opgenomen en het gevolg hiervan is dat de restant verloftegoeden aan het eind van het jaar zijn toegenomen. Hiernaast zijn er verspreid over een langere periode op basis van de cao Werken voor waterschappen met verschillende medewerkers afspraken gemaakt over de besteding van persoonsgebonden budgetten aan tijd voor vitaliteit. Het resterende verlof en de “tijd voor vitaliteit” resulteert voor WSHD in een financiële verplichting naar haar medewerkers waardoor deze dotatie noodzakelijk was.

Werkkostenregeling

In 2021 bedroeg de vrije ruimte in de werkkostenregeling voor verantwoording van uitgaven aan onbelaste vergoedingen, verstrekkingen en terbeschikkingstellingen aan medewerkers € 0,4 miljoen. De uitgaven bleven in 2021 binnen deze ruimte, extra belastingafdracht blijft daarmee buiten beeld. Met name als gevolg van beperkingen in verband met Covid-19 zijn vooral uitgaven voor bijvoorbeeld grootschalige (externe) bijeenkomsten, tot een zeer gering niveau beperkt.

4.10 EMU-saldo

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging/onttrekking aan de reserves		7,264	-3,718	1,540
2 Invloed investeringen				
2a bruto investeringsuitgaven	min	51,932	50,477	35,251
2b investeringsbijdragen van derden	plus	1,966	2,891	1,592
2c verkoop mva en iva	plus	0,004		
2d afschrijvingen	plus	19,742	22,109	21,665
3 Invloed van voorzieningen				
3a toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	plus	1,316	0,515	2,546
3b onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	min	0,135		0,161
3c betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	min	1,261	1,140	1,135
3d evt. externe vermeerderingen van reserves	plus			
4 invloed reserves				
4a evt. betalingen rechtstreeks uit reserves	min			
4b evt. externe vermeerderingen van reserves	plus			
5 Deelnemingen en aandelen				
5a boekverlies	plus			
5b boekwinst	min			
Geraamd EMU-saldo WSHD		-23,037	-29,821	-9,204
Maximaal EMU-tekort o.b.v. macroreferentiewaarde		-24,200	-22,600	-22,600
Vershil (+ = ruimte; - = tekort)		1,163	-7,221	13,396

De waterschappen zijn in het kader van de Economische en Monetaire Unie (EMU) verplicht financiële informatie op kwartaalbasis te verstrekken aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In de jaarstukken is deze verplichte informatie eveneens opgenomen.

Ten behoeve van deze gegevensverstrekking is er een convenant afgesloten tussen de waterschappen en het CBS. Deze informatie wordt door het CBS onder andere gebruikt voor de verplichte aanlevering van kwartaalgegevens over overheden aan de Europese Commissie.

Toelichting op het EMU-saldo

De Unie van Waterschappen, IPO en VNG op hebben in mei 2020 met het kabinet afspraken gemaakt over de ruimte in het Nederlandse EMU-tekort voor de decentrale overheden in de periode 2021 tot en met 2022. Deze ruimte bedraagt 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en is als volgt onderverdeeld: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% waterschappen.

Voor WSHD heeft de Unie een referentiewaarde van € 22,6 miljoen als indicatie voor het toegestane EMU-tekort afgegeven.

Opbouw van het EMU-saldo

Het EMU-saldo (ruimte) is hoger dan verwacht werd bij de Programmabegroting 2021-2025. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door afwijkingen in het exploitatiesaldo en de investeringsuitgaven ten opzichte van de raming in de begroting. De afwijkingen in het exploitatiesaldo worden toegelicht in hoofdstuk 6 van deze jaarstukken.

De afwijking in de investeringsuitgaven bestaat voornamelijk uit lagere kosten ten opzichte van de ramingen voor Versterking drie regionale keringen, Nieuwe Besturing Watersysteem Technische Automatisering (NBWS-TA), Optimalisatie Watervoorziening Brielse Meer, Online meters waterlijn rwzi's, Groot onderhoud wegen jaarschijf 2021, Huis Op Orde verzamelkrediet 2021 Wegen, Materieel gladheidsbestrijding en Fysieke toegang. Redenen voor lagere kosten zijn vertraging in de tijd of bijstelling van scope.

Voor een aantal andere projecten geldt dat de uitvoering anders is dan gepland. De uitvoering is in de tijd naar achter geschoven. Dit geldt bijvoorbeeld voor Optimalisatie Watervoorziening Brielse Meer, Online meters waterlijn rwzi's en Fysieke toegang. Voorbeelden van projecten die hun scope hebben bijgesteld zijn Versterking drie regionale keringen en Huis Op Orde verzamelkrediet 2021 Wegen. De investeringsbijdrage voor Optimalisatie Watervoorziening Brielse Meer is lager dan begroot als gevolg van lager gerealiseerde kosten.

Deels wordt de afwijking gecompenseerd door projecten die in de loop van 2021 hun kredieten hebben verhoogd, bijvoorbeeld, WarmteKrachtKoppeling (WKK) Sluisjesdijk, Gedeeltelijk vervanging rioolpersleiding. Mijnsheerenland, Renovatie Beluchtingssysteem RWZI Zwijndrecht, Ruigendijk V0453 Nissewaard, Fysieke toegang, Modernisering digitale werkomgeving fase 4. Daarnaast zijn er nieuwe projecten uitgevoerd (bijvoorbeeld Vervangen Steenbekleding Dirksland, Vervanging pomp gemaal Raepshille, Renovatie Influentvijzels Hellevoetsluis, Beluchting rwzi Middelharnis, Herplantplicht 2018-2019).

De toevoegingen aan de voorzieningen zijn toegenomen door een nieuwe cao regeling ten behoeve van vitaliteit en de aankoop van IKB verlof. Verder zijn de kosten hoger door transitievergoedingen. Deze transitievergoedingen zijn voornamelijk het gevolg van de gewijzigde rechtspositie van de medewerkers in 2021 en de wet- en regelgeving die hierbij hoort.

4.11 Rechtmatigheid

De door de Verenigde Vergadering, op grond van artikel 109 lid 2 van de Waterschapswet, aangewezen accountant controleert de jaarrekening van waterschap Hollandse Delta. Bij rechtmatigheid in het kader van de jaarrekening is er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Bij de jaarrekeningcontrole wordt gecontroleerd of de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming zijn met de begroting (begrotingsrechtmatigheid) en de baten en lasten rechtmatig, conform wet- en regelgeving, tot stand zijn gekomen.

De rechtmatigheid wordt getoetst aan de hand van het 'Normenkader rechtmatigheid'. De laatste actualisatie van het normenkader is op 21 september 2021 vastgesteld door de Verenigde Vergadering. De goedkeuringstolerantie bedraagt 1% van de totale lasten, inclusief de toevoegingen aan de reserves.

4.11.1 Uitkomsten interne controle

Conform de verordening ex artikel 109 is de rechtmatigheid van het financiële beheer en inrichting van de financiële organisatie in 2021 getoetst. De verbijzonderde interne controles worden uitgevoerd ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de daarin opgenomen baten en lasten. In het interne controleplan 2021 is vastgesteld dat controles worden uitgevoerd op de meest kritieke financiële processen. Deze controles zijn conform het ICP uitgevoerd. Daarbij zijn in het kader van de rechtmatigheid bevindingen gedaan die boven de rapporteringstolerantie uitkomen:

- Ten aanzien van 9 aanbestedingsdossiers is geconstateerd dat in afwijking van de aanbestedingsrichtlijnen is gehandeld. Voor heel 2021 resulteert dit in een rechtmatigheidsfout van € 1,4 miljoen.

Overige bevindingen zijn immaterieel. Deze worden daarom hier niet genoemd, maar wel intern opgepakt ter verbetering van de processen.

Op grond van de huidige wetgeving neemt de accountant de beoordeling van de financiële rechtmatigheid mee in de jaarrekeningcontrole en is daarmee een specifiek onderdeel van de daaruit voortvloeiende accountantsverklaring. De wetgeving zal in de toekomst waarschijnlijk wijzigen waardoor het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring in dit kader naar verwachting over enkele jaren verschuift van de externe accountant naar het College van Dijkgraaf en Heemraden.

4.11.2 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheerhandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de (bijgestelde) geautoriseerde Programmabegroting 2021-2024. Afwijkingen tussen de bijgestelde programmabegroting en de jaarrekening worden in de jaarrekening toegelicht. Door het vaststellen van de jaarrekening door de Verenigde Vergadering worden de uitgaven alsnog geautoriseerd. Het gaat hier om afwijkingen waarbij het College van Dijkgraaf en Heemraden de uitgaven binnen het door de Verenigde Vergadering uitgezette beleid zijn gebleven. Begrotingsoverschrijdingen die binnen het bestaande beleid vallen en die (achteraf) geautoriseerd worden door de Verenigde Vergadering tellen niet mee in het oordeel van de accountant over de rechtmatigheid. De beoordeling van begrotingsrechtmatigheid vindt plaats op basis van de bruto-lasten. Bij de toetsing van de begrotingsafwijkingen gelden de volgende criteria uit de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV:

Nr.	Omschrijving:	A	B
1.	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de Verenigde Vergadering.		x
2.	Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	x	
3.	Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	x	
4.	Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de Verenigde Vergadering nog geen besluit genomen.		x
5.	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal het waterschap ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. <ul style="list-style-type: none"> geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar 	x	

Nr.	Omschrijving:	A	B
	<ul style="list-style-type: none"> geconstateerd na verantwoordingsjaar 		x
6.	Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. <ul style="list-style-type: none"> jaar van investeren afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren 	x	x

A: De overschrijding is onrechtmatig, maar deze telt niet mee in het rechtmatigheidsoordeel. B: De overschrijding is onrechtmatig, en telt mee voor in het rechtmatigheidsoordeel.

In het onderstaande overzicht zijn de bruto lasten exclusief toevoegingen aan de reserves per programma opgenomen als uitgangspunt voor de evaluatie van de begrotingsrechtmatigheid.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Bruto lasten Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021 lasten	Verschil begroting - realisatie 2021	Voordeel / Nadeel	Toetsing begrotings- afwijkingen						
					1	2	3	4	5	6	
Lasten											
Waterveiligheid	25,921	25,973	0,053	N	A	-	-	-	-	-	-
Water	47,959	49,354	1,395	N	A	-	-	-	-	-	-
Waterketen	73,337	73,064	-0,273	V	-	-	-	-	-	-	-
Wegen	20,340	19,969	-0,371	V	-	-	-	-	-	-	-
Bestuur en Organisatie	31,869	31,299	-0,570	V	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	5,705	5,607	-0,098	V	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	205,131	205,267	0,136								

Toelichting overschrijding

Op het programma Waterveiligheid is sprake van een beperkt nadeel. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een afrekening over 2021 van het HWBP die in maart 2022 is ontvangen. Deze afrekening was niet eerder te voorzien, of te melden. Deze overschrijding telt daarom niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

Op het programma Voldoende en Schoon Water is sprake van een overschrijding van € 1,395 miljoen op de bruto lasten. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door hogere kosten voor energiebelasting (€ 0,25 miljoen), hogere kosten voor storingsonderhoud (€ 0,25 miljoen), maar hebben vooral betrekking op het onderdeel baggeren (€ 1,0 miljoen). Om te bepalen of de overschrijding moet worden meegeteld in het rechtmatigheidsoordeel dienen we dit langs het bovenstaande overzicht. Alle drie de overschrijdingen vallen in de eerste categorie:

“Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad (lees Verenigde Vergadering).”

Van de overschrijdingen met betrekking tot energie en storingsonderhoud (in totaal € 0,55 miljoen) is in het vierde kwartaal van 2021 geconcludeerd dat deze leiden tot een overschrijding op programma-niveau. Deze overschrijdingen zijn gemeld in het bestuurlijk dashboard van november en op 16 december gemeld aan de Verenigde Vergadering. Deze overschrijdingen tellen daarom niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

Op het onderdeel baggeren is een overschrijding van € 1,0 miljoen. Tegenover deze overschrijding staat een lagere dotatie aan de reserve. Dit systeem (hogere kosten compenseren met lagere storting) is conform de door de VV vastgestelde nota reserves en voorzieningen. Deze overschrijding telt daarom niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

Investeringsen

In 2021 zijn twee investeringsprojecten afgesloten met een overschrijding op de netto uitgaven. De totale overschrijding op deze investeringsprojecten bedraagt € 0,182 miljoen. De overschrijdingen zijn per investeringsproject op 23 maart 2022 gerapporteerd aan de Verenigde Vergadering. De Verenigde Vergadering heeft vastgesteld dat de overschrijdingen passen binnen het beleid van het waterschap en gesanctioneerd. De overschrijdingen tellen derhalve niet mee als onrechtmatigheid in het rechtmatigheidsoordeel.

Jaarrekening

5 Balans

5.1 Balans

Balans per 31 december 2021 (bedragen x € 1 mln.)					
Activa	2021	2020	Passiva	2021	2020
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	67,379	68,928	Eigen vermogen		
Materiële vaste activa	270,719	257,175	Algemene reserves	10,719	11,269
Financiële vaste activa	4,313	3,446	Bestemmingsreserves	37,560	33,399
			Egalisatiereserves	23,353	14,213
			Nog te bestemmen resultaat	6,803	18,014
				78,435	76,895
			Vreemd vermogen		
			Voorzieningen	11,007	9,756
			Langlopende schulden	237,428	232,253
				248,435	242,009
Totaal Vaste activa	342,411	329,550	Totaal Vaste passiva	326,870	318,904
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Uitzettingen	17,423	19,089	Kortlopende schulden	38,292	36,010
Liquide middelen	0,823	0,101	Overlopende passiva	20,445	18,656
Kortlopende vorderingen	10,442	10,195			
Overlopende activa	14,509	14,635			
Totaal Vlottende activa	43,197	44,020	Totaal Vlottende passiva	58,737	54,665
Totaal	385,608	373,569	Totaal	385,608	373,569

5.1.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbestemming

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met het gestelde in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en gedetailleerd uitgewerkt in de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (RBVW).

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan in het jaar volgend op het jaar van afronding van het onderzoek/ontwikkeling. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen (agio) worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de looptijd van de betreffende lening.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief door de derde wordt geëxploiteerd, maar nooit langer dan de afschrijvingstermijn die het waterschap zelf voor vergelijkbare activa hanteert.

De overige immateriële vaste activa worden in 5 jaar afgeschreven, tenzij gemotiveerd wordt dat een langere periode passender is. In voorkomende gevallen wordt de afwijkende afschrijvingstermijn vermeld bij de toelichting op de immateriële vaste activa. Voor peilbesluiten wordt een afschrijvingstermijn van 10 jaar gehanteerd, conform de verplichte herzieningstermijn van peilbesluiten uit de Verordening Waterbeheer Zuid-Holland.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op slijtende investeringen wordt lineair afgeschreven volgens de verwachte levensduur, waarbij de afschrijving aanvangt in het jaar volgend op het moment van ingebruikneming. Hierbij wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. De gehanteerde (maximale) afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Soort actief	Afschrijvingstermijn
MATERIËLE VASTE ACTIVA	
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken	
Grond	n.v.t. ²
Waterbouwkundige werken	
Waterkeringen	40 jaar
Waterlopen	30 jaar
Natuurvriendelijke oevers	30 jaar
Gemalen	
- Bouwkundig	30 jaar
- Mechanisch / elektrisch (pompen)	15 jaar
Storingsapparatuur (noodstroom e.d.)	20 jaar
Stuwen, duikers	50 jaar
Telemetrie (technische besturingssystemen)	12 jaar
Bruggen en sluizen	50 jaar
Wegwerken	
Vervangen openbare verlichting (armatuur)	20 jaar
Vervangen openbare verlichting (paal)	40 jaar
Vervangen verkeersregelinstantaties	15 jaar
Wegen vervangen deklaag	10 jaar
Wegen vervangen tussenlaag	20 jaar
Wegen vervangen onderlaag	20 jaar

² Uitzondering geldt voor ondergrond van grondwerken; op deze (onder)grond wordt volgens de afschrijvingstermijn van de betreffende investering afgeschreven.

Soort actief	Afschrijvingstermijn
Wegen, aanleg	50 jaar
Herplanting bomen	Afhankelijk van de verwachte gebruiksduur
Zuiveringstechnische werken	
Civiel	30 jaar
Werktuigbouw	20 jaar
Elektrisch	15 jaar
Automatisering	12 jaar
Vervoermiddelen	
Bedrijfsauto's	5 jaar
Trekkers en strooiwerktuigen, maai en veegboten	8 jaar
Machines, apparaten en werktuigen	5 jaar
Bedrijfsgebouwen	
Centrale werkplaatsen	25 jaar
Kantoormeubilair, inrichting	10 jaar
Kantoren	40 jaar
Telefooninstallaties	5 jaar
Technische installaties	15 jaar
Computerhardware	5 jaar
Overige materiële vaste activa	
Overige	Op basis van verwachte gebruiksduur
Software (die voldoet aan criteria voor activering)	5 jaar
Licentiekosten (onbepaalde termijn)	Geldigheidsduur
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	
Onderzoek en ontwikkeling	5 jaar ³
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Conform exploitatie door derden, in lijn met gehanteerde levensduren van WSHD van eigen activa.
Overige immateriële vaste activa	
Kosten waterschapsverkiezingen	4 jaar
Aan derden betaalde afkoopsommen bij overdracht van werken	Op basis van verwachte gebruiksduur

³ Mits vooraf voldaan wordt aan alle gestelde voorwaarden in artikel 4.63 Waterschapsbesluit.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financial leasing

Activa waarvoor het waterschap financiële leasecontracten is aangegaan en waarbij het economisch eigendom bij het waterschap berust, zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het Waterschapsbesluit) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 4.1 Waterschapsbesluit sprake als het waterschap participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA**Vorderingen en overlopende activa**

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte kans op oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

VASTE PASSIVA

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening voor pensioen- en wachtgeldverplichtingen voor (voormalig) personeel en bestuur is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door het waterschap gewaarborgd zijn, zijn deze toegelicht onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen.

5.2 Toelichting op de balans

5.2.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Immateriële vaste activa	67,379	68,928
Totaal	67,379	68,928

Specificatie

Immateriële vaste activa (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Afsluiten geldleningen	51,924	53,095
Onderzoek en ontwikkeling	-	-
Bijdrage aan activa in eigendom van het Rijk	0,808	1,077
Bijdrage aan activa in eigendom van openbare lichamen	14,249	14,142
Overige immateriële vaste activa	0,398	0,615
Totaal	67,379	68,928

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa <i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	2021	2020
Materiële vaste activa (exploitatie)	238,974	224,997
Materiële vaste activa (onderhanden)	31,745	32,177
Totaal	270,719	257,175

Specificatie

Materiële vaste activa <i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	2021	2020
Werken in exploitatie		
Gronden en terreinen	11,675	11,675
Vervoermiddelen en Werktuigen	0,094	0,243
Overige bedrijfsmiddelen	0,250	0,397
Bedrijfsgebouwen	17,845	17,892
Waterkeringen	3,589	2,868
Watergangen en Kunstwerken	70,228	63,537
Wegen	42,520	39,230
Vaarwegen en Havens	-	-
Zuiveringstechnische werken	92,773	89,154
Totaal werken in exploitatie	238,974	224,997
Onderhanden werken	31,745	32,177
Totaal materiële vaste activa	270,719	257,175

Verloopoverzicht immateriële en materiële vaste activa (bedragen x € 1 mln.)	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa		Totaal
		In exploitatie	Onderhanden	
Boekwaarde per 31 december 2020	69,268	224,658	32,177	326,103
Herrubricering software naar materiële vaste activa	-0,339	0,339	-	-
Boekwaarde per 1 januari 2021	68,928	224,997	32,177	326,103
Investeringsen	0,706	36,460	35,160	72,327
Bijdragen van derden	-	-3,075	-1,592	-4,667
Afschrijvingen	-2,256	-19,409	-	-21,665
Desinvesteringen en overboekingen			-34,000	-34,000
Boekwaarde per 31 december 2021	67,379	238,974	31,745	338,098

Het onderhanden werk bestaat uit investeringsprojecten waarvoor de uitvoering op 31 december 2021 nog niet is afgerond. Een gedetailleerde toelichting per investering is opgenomen in bijlage 9.1. Hieronder is een overzicht opgenomen met het totaal van de investeringen per programma uitgesplitst naar begroting (beschikbare krediet) en de realisatie tot en met 31 december 2021 (totale besteding).

Programma (bedragen x € 1 mln.)	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto
Waterveiligheid	6,738	-2,633	4,105	3,324	-2,265	1,059
Voldoende en Schoon Water	32,675	-3,533	29,142	8,517	-1,153	7,364
Waterketen	51,406	-2,749	48,658	19,993	-0,302	19,690
Wegen	8,433		8,433	1,725		1,725
Bestuur en Organisatie	9,320		9,320	1,907		1,907
Totaal	108,573	-8,915	99,658	35,465	-3,720	31,745

Verloopoverzicht immateriële en materiële vaste activa (bedragen x € 1 mln.)	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa		Totaal
		In exploitatie	Onderhanden	
Boekwaarde per 31 december 2020	69,268	224,658	32,177	326,103
Herrubricering software naar materiële vaste activa	-0,339	0,339	-	-
Boekwaarde per 1 januari 2021	68,928	224,997	32,177	326,103
Investerings	0,706	36,460	35,160	72,327
Bijdragen van derden	-	-3,075	-1,592	-4,667
Afschrijvingen	-2,256	-19,409	-	-21,665
Desinvesteringen en overboekingen			-34,000	-34,000
Boekwaarde per 31 december 2021	67,379	238,974	31,745	338,098

De totale afschrijvingen in 2021 bedragen € 21,7 miljoen. De overboeking van de immateriële vaste activa en de materiële vaste activa in exploitatie betreft de aanpassing van de rubricering van de software naar materiële vaste activa

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Deelnemingen en effecten	0,234	0,239
Leningen aan bedrijven	4,079	3,207
Totaal	4,313	3,446

Deelnemingen en effecten

Deelnemingen en effecten

De post deelnemingen en effecten betreft hoofdzakelijk de waarde van 2.036 aandelen van de NV Nederlandse Waterschapsbank (1.893 aandelen A met een nominale waarde van € 115 en 143 aandelen B met een nominale waarde van € 460). In 2021 is dividend ontvangen voor een bedrag van € 3,441 miljoen. Daarnaast was in 2020 onder deze post de waarde van de aandelen NV HVC opgenomen. In 2021 is gebleken dat deze aandelen niet (meer) in het bezit zijn van WSHD. Om deze reden is er in 2021 een bedrag van € 5.000 afgeboekt ten laste van het resultaat.

Leningen aan bedrijven

Op deze post zijn de verstrekte leningen aan leasemaatschappijen voor transportmiddelen verantwoord. Dit betreft Leaseplan voor een bedrag van €0,3 miljoen, Dutchlease voor een bedrag van € 0,2 miljoen, J&T Lease voor een bedrag van € 2,5 miljoen en Hitachi voor een bedrag van € 1,0 miljoen.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Aanschafprijs 1-1-2021	Aanschafprijs 31-12-2021	Boekwaarde 1-1-2021	Mutaties		Boekwaarde 31-12-2021
				Vermeerderingen	Verminderingen	
Aandelen en Deelnemingen						
Aandelen Nederlandse Waterschapsbank	0,234	0,234	0,234	-	-	0,234
Aandelen N.V. HVC	0,005	-	0,005	-	0,005	-
Vorderingen						
Leasing transportmiddelen	4,521	5,921	3,207	1,670	0,798	4,079
Totaal financiële vaste activa	4,760	6,155	3,446	1,670	0,803	4,313

De waarde van 2.036 aandelen van de NV Nederlandse Waterschapsbank (1.893 aandelen A met een nominale waarde van €115 en 143 aandelen B met een nominale waarde van € 460) is in 2021 niet gewijzigd. Zoals eerder benoemd zijn de aandelen van HVC in 2021 van de balans gehaald ten laste van het resultaat.

De mutaties onder leasing transportmiddelen hebben betrekking op verstrekte leningen en gedane aflossingen op leningen aan verschillende leasemaatschappijen ten behoeve van het wagenpark. Dit betreft Leaseplan, Dutchlease, J&T Lease en Hitachi.

Maatschappij (bedragen x € 1 mln.)	Vermeerderingen	Verminderingen
J&T lease	0,591	0,352
Hitachi	1,078	0,124
Leaseplan	0,000	0,142
DutchLease	0,000	0,179
Totaal	1,670	0,798

5.2.2 Vlottende activa

Uitzettingen (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Rekening-couranttegoeden	17,423	19,089
Totaal	17,423	19,089

Ten aanzien van het schatkistbankieren wordt dagelijks beoordeeld of de rekening-courant van WSHD bij de NWB moet worden 'afgeroomd' naar of moet worden aangevuld van de rekening bij de schatkist. WSHD mag maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden (op de rekening-courant bij NWB). Voor de eerste helft van het jaar was het drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal van €204,755 miljoen, zijnde € 1,536 miljoen. Voor de tweede helft van het jaar was het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal van €204,755, zijnde €4,095 miljoen.

Onderstaand overzicht laat zien dat de gemiddelde stand in rekening-courant bij de NWB in 2021 onder het drempelbedrag is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1 mln.)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1,536		4,095	
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0,166	0,144	0,154	0,226
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1,370	1,392	3,941	3,869
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	204,755			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	204,755		204,755	
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-		-	
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	1,536			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag			4,095	
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14,936	13,061	14,141	20,822
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0,166	0,144	0,154	0,226

Liquide middelen

Liquide middelen (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Bank / rekening-courant	0,823	0,101
Totaal	0,823	0,101

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit het rekening courant saldo bij de Nederlandse Waterschapsbank. Eind 2021 bedraagt het saldo € 0,823 miljoen.

Kortlopende vorderingen

Kortlopende vorderingen (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Vorderingen op overheden	0,827	0,156
Vorderingen op overige debiteuren	0,543	0,565
Debiteuren belasting	10,687	11,267
Dubieuze (belasting)vorderingen	-1,615	-1,793
Totaal	10,442	10,195

Voor de belastingdebiteuren geldt een betaaltermijn van twee maanden of, als een machtiging voor automatische incasso is afgegeven, 10 maanden. De vorderingen zijn met inachtneming van deze betaaltermijn direct opeisbaar. De nog op te leggen aanslagen over 2021 en voorgaande jaren zijn gerubriceerd onder overlopende activa.

In het saldo van de 'vorderingen waterschapsbelastingen' is rekening gehouden met een bedrag voor dubieuze debiteuren van € 1,6 miljoen. Het bedrag is gebaseerd op ontvangen informatie van SVHW betreffende vorderingen over de jaren 2009-2021 (zie paragraaf 4.4 waterschapsbelastingen). Voor de overige debiteuren is geen aanvullende voorziening opgenomen.

Het saldo van de vorderingen waterschapsbelastingen per 31 december 2021 bedraagt 3,89% van de totaal opgelegde belastingaanslagen in 2021 (2020: 6,96%).

De overige vorderingen hebben hoofdzakelijk betrekking op nog te ontvangen bedragen van andere overheden en houden onder andere verband met de afrekening van de WHW gelden over 2021, de afrekening van het baggeren en bijdragen aan het transportstelsel.

De vorderingen op overige debiteuren hebben te maken met de in rekening gebrachte kosten van € 0,049 miljoen voor huur en pacht, € 0,076 miljoen voor leges, € 0,201 miljoen voor werkzaamheden aan wegen te Voorne Putten, € 0,046 miljoen voor het herstel van wegopbrekingen, € 0,1 miljoen voor het jaarwerk bij de verschillende lease maatschappijen en € 0,072 miljoen voor overige debiteuren.

Overlopende activa:

Overlopende activa <i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	2021	2020
Nog op te leggen waterschapsbelastingen	6,003	4,659
Vooruitbetaalde bedragen	2,916	3,200
Nog te ontvangen bedragen	3,839	4,548
Nog te ontvangen subsidies	0,754	0,896
Overige overlopende activa	0,000	0,000
Vooruitontvangen bedragen	0,995	1,331
Verplichtingen personeel	0,001	0,001
Totaal	14,509	14,635

De nog op te leggen waterschapsbelastingen betreffen de navolgende jaren:

- 2020 € 2,0 miljoen
- 2021 € 4,0 miljoen

Dit is conform de opgave van SVHW.

De post vooruitbetaalde bedragen bestaat uit facturen die betrekking hebben op het jaar 2022. Het grootste deel betreft slibverwerking HVC januari 2022 € 0,7 miljoen, Meerkeuzepolis van Centraal beheer € 0,8 miljoen en kosten voor onderhoud software en telefonie van € 0,6 miljoen en € 0,8 miljoen valt onder overige vooruitbetaalde bedragen.

De posten die per ultimo 2021 onderdeel uitmaken van de nog te ontvangen bedragen zijn:

- Delfland en Schieland van 2018-2021 (€ 1,3 miljoen)
- Vergoeding kinderopvangtoeslag van het Rijk (€ 0,8 miljoen)
- HVC, afrekening en energiebelasting (€ 0,2 miljoen)
- Nog te ontvangen bijdragen van overheden (€ 0,5 miljoen)
- Nog te ontvangen bedragen landelijk en stedelijk baggeren (€ 0,2 miljoen)
- Nog te ontvangen bedragen van gemeenten voor onder andere VRI's en gladheidsbestrijding (€ 0,2 miljoen)
- Nog te ontvangen eindafrekening HWH (€ 0,1 miljoen)
- Overige nog te ontvangen bedragen (€ 0,5 miljoen)

Opgemerkt dient te worden dat de forfaitaire vergoeding (€ 0,2 miljoen van het totaal van € 0,8 mln.) voor de afhandeling van kwijtscheldingsdossiers nog niet definitief is vastgesteld door de minister. De berekening van de forfaitaire vergoeding is gebaseerd op grond van de meest recente informatie en bedraagt € 100 per dossier. Omdat de vergoeding volledig zal worden doorbetaald aan SVHW, levert dit voor WSHD geen risico op.

Nog te ontvangen subsidies

<i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	Verschaffer	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen	Ontvangen bedrag	Saldo 31-12-2021
HWBP Hoeksche Waard Zuid fase 2	Rijk	0,260	0,083	-	0,343
RW13 Nieuw Dordtse Biesbosch	Rijk	-	0,400	-	0,400
Aanleg NVO Afwatering Oudeland van Strijen - De Keen	Provincie	0,027	0,027	-0,055	0,000
Aanleg NVO Schuringse Haven Westzijde	Provincie	0,062	0,069	-0,130	0,000
Aanleg NVO Piershilse Gat& Delta Hoeve	Provincie	0,495	-	-0,495	-
Praktijkproef Piping Hedwigepolder	Rijk	0,032	-0,032	-	-0,000
NGE Effectuering Peilbesluit Noordrand Voorne	Overige openbare lichamen	-	0,011	-	0,011
Ontwikkelplan Bernisse	Overige openbare lichamen	0,020	-0,020	-	-
Totaal		0,896	0,537	-0,680	0,754

5.2.3 Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat van de programmarekening na bestemming. Het eigen vermogen is in 2021 toegenomen met € 12,8 miljoen en bedraagt per 31 december 2021 € 71,6 miljoen.

Reserves

Omschrijving (bedragen x 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Resultaat bestemming	Storting	Onttrekking	Saldo per 31-dec
Algemene reserves	11,269	0,500	0,300	-1,350	10,719
Bestemmingsreserves	33,399	3,212	6,058	-5,108	37,560
Egalisatiereserves	14,213	14,303	1,730	-6,893	23,353
Totaal reserves	58,881	18,014	8,088	-13,351	71,632

Resultaatbestemming 2021

Nog te bestemmen resultaat (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Nog te bestemmen resultaat	-6,803	-
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-18,014
Totaal	-6,803	-18,014

De resultaatbestemming 2020 ad € 18,0 miljoen voordelig, heeft plaatsgevonden op grond van het besluit van de Verenigde Vergadering van 12 mei 2021. Conform de resultaatbestemming zijn de volgende reserves gemuteerd:

Resultaatbestemming (bedragen x € 1 mln.)	Toevoeging	Onttrekking
bestemmingsreserve Baggeren	2,026	
tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	9,164	
bestemmingsreserve grensoverschrijdend afvalwater	0,965	
tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	4,946	
tariefegalisatiereserve Wegenheffing	0,193	
bestemmingsreserve kapitaallasten		0,200
bestemmingsreserve budgetoverheveling	0,421	
algemene reserve algemene beleidstaken	0,500	
Totaal	18,214	0,200

Algemene reserves

Een algemene reserve is een reserve waaraan de Verenigde Vergadering geen specifieke bestemming heeft gegeven en die als buffer fungeert om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Voor de minimale omvang van de algemene reserves hanteren wij een ratio van 1,2 van het weerstandsvermogen.

Omschrijving (bedragen x 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Storting	Onttrekking	Resultaat bestemming	Saldo per 31-dec
811001 Algemene reserve Waterveiligheid	1,358		-0,350		1,008
811002 Algemene reserve Water	3,607				3,607
811003 Algemene reserve Waterketen	5,589				5,589
811004 Algemene reserve Wegen	0,434	0,300	-0,500		0,234
811005 Algemene reserve Algemene beleidstaken	0,280		-0,500	0,500	0,280
Totaal Algemene reserves	11,269	0,300	-1,350	0,500	10,719

Algemene reserve programma Waterveiligheid (811001)

In 2021 is er € 0,35 miljoen onttrokken ter dekking van de incidenteel hogere lasten voor het programma Waterveiligheid voor de bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Algemene reserve programma Water (811002)

In 2021 heeft er geen storting of onttrekking plaatsgevonden voor het programma Water.

Algemene reserve programma Waterketen (811003)

In 2021 heeft er geen storting of onttrekking plaatsgevonden voor het programma Waterketen.

Algemene reserve programma Wegen (811004)

In 2021 is € 0,3 miljoen toegevoegd om het benodigde weerstandsvermogen in stand te houden. Conform de programmabegroting 2021 is € 0,5 miljoen onttrokken om de onttrekkingen conform de meerjarenraming mogelijk te maken. Per saldo is hiermee in 2021 € 0,2 miljoen onttrokken aan de algemene reserve programma Wegen.

Algemene reserve programma Algemene Beleidstaken (811005)

In 2021 is er € 0,5 miljoen onttrokken ten gunste van de voorziening Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur. Conform de resultaatbestemming 2021 is er € 0,5 miljoen toegevoegd aan de reserve. Per saldo heeft er geen wijziging plaatsgevonden.

Bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de Verenigde Vergadering een bepaalde bestemming heeft gegeven. De bestemmingsreserves worden onderverdeeld in "Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie" en "Overige bestemmingsreserves". Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie (egalisatiereserves) zijn reserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de belastingtarieven. Deze reserves hoeven niet specifiek besteed te worden (artikel 4.52 Waterschapsbesluit).

Omschrijving (bedragen x 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Storting	Onttrekking	Resultaat bestemming	Saldo per 31-dec
813010 Budgetoverhevelingen	0,700	0,560	-1,121	0,421	0,560
813014 Bestemmingsres. Baggeren	7,032	0,305		2,026	9,363
813015 Best.Res.Grensoverschrijdend afvalwater	0,419		-0,178	0,965	1,205
813019 Best.Res.Persoonsgebonden basisbudget	1,175	-			1,175
813022 Bestemmingsreserve Afwikkeling CMK	3,572		-0,280		3,292
813023 Bestemmingsreserve Onderhoud CMK	4,583		-0,211		4,372
813024 Bestemmingsreserve Digitalisering	1,253		-0,051		1,202
813025 CMK Monitoring	0,662		-0,076		0,586
813026 Bestemmingsreserve Kapitaallasten Wegen	11,604		-2,238	-0,200	9,166
813028 Best.Res. AC leiding Brielle-Oostvoorne	1,900				1,900
813032 BR personele capaciteit wegen	-	2,000	-0,879		1,121
813033 Effecten Corona	0,500		-0,075		0,425
813034 Best.Res. Belastingopbrengsten	-	3,193			3,193
Totaal Bestemmingsreserves	33,399	6,058	-5,108	3,212	37,560

Budgetoverhevelingen (813010)

De bestemmingsreserve budgetoverhevelingen wordt gebruikt bij bedragen die vanuit enig kalenderjaar worden overgeheveld naar een volgend kalenderjaar. Conform de resultaatbestemming 2020 is € 0,4 miljoen toegevoegd. Bij 2^e begrotingswijziging 2020 is besloten € 0,6 miljoen te onttrekken aan de reserve budgetoverhevelingen ten behoeve van de eerste beoordelingsronde primaire waterkeringen. Bij de programmabegroting 2021 is besloten € 0,1 miljoen te onttrekken aan de reserve budgetoverhevelingen ten behoeve van onderhoud bomerij Volkerak. Bij de Burap 2021 is € 0,04 miljoen toegevoegd ten behoeve van HR-digitaal en bij de 2^e begrotingswijziging 2021 is besloten € 0,5 miljoen toe te voegen aan de reserve budgetoverhevelingen. Conform resultaatbestemming is er in 2021 € 0,4 miljoen onttrokken ten behoeve van de uitgaven. De gewenste omvang is afhankelijk van het voorstel in het P&C product.

Doel (bedragen x € 1 mln.)	Bedrag 1/1/2021	Toevoegingen in 2021	Uitgaven / onttrekking in 2021	Resteert in reserve
Afronding tekenwerk besturingskasten watersysteem		0,071	0,071	0,000
Revisie noodpompen		0,170	0,170	0,000
Vernieuwen werkenbijwshd.nl		0,120	0,120	0,000
Werkzaamheden AVG/BIO		0,060	0,060	0,000
Eerste beoordelingsronde primaire waterkeringen	0,600		0,600	0,000
Onderhoud bomerij Volkerak	0,100	0,100	0,100	0,100
HR digitaal		0,035		0,035
Onderzoek toetsing regionale keringen		0,127		0,127
Amoveren van het gemaal Torensteepolder		0,198		0,198
Projectmanagers vervanging financieel systeem		0,100		0,100
Totaal	0,700	0,981	1,121	0,560

Bestemmingsreserve Baggeren (813014)

De bestemmingsreserve Baggeren wordt ingezet voor het opvangen van fluctuaties in de uitgaven voor het baggeren. Conform resultaatbestemming 2020 is er in 2021 € 2,0 miljoen toegevoegd aan de reserve. Bij de programmabegroting 2021 is besloten dat er € 2,3 miljoen toegevoegd wordt aan de bestemmingsreserve Baggeren, en later bij de 2^e begrotingswijziging bijgesteld naar € 1,3 miljoen. De daadwerkelijke storting in de reserve is conform de nota reserves en voorzieningen afhankelijk van de gerealiseerde kosten. Omdat de gerealiseerde kosten van baggeren hoger zijn uitgevallen, is de daadwerkelijke storting € 0,3 miljoen.

Bestemmingsreserve Grensoverschrijdend afvalwater (813015)

Deze reserve wordt gebruikt voor het opvangen van fluctuaties in de belastingopbrengst vanuit het grensoverschrijdend afvalwater. Conform resultaatbestemming 2020 is er in 2021 € 1,0 miljoen toegevoegd. In 2021 heeft een definitieve afrekening plaatsgevonden met Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard over het belastingjaar 2017. Hierdoor kan het bedrag over 2017 van € 0,2 mln. vrijvallen uit de bestemmingsreserve. De gewenste omvang is gebaseerd op de prognoses van Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap van Delfland van het afvalwater.

Bestemmingsreserve Persoonsgebonden Basis Budget (813019)

In het Cao-akkoord is vastgelegd dat iedere medewerker een persoonsgebonden basis budget van € 6.000 krijgt voor een periode van 5 jaar. Medewerkers kunnen dit budget onder meer inzetten voor opleiding, loopbaan, ontwikkeling, vitaliteit en coaching. Jaarlijks wordt per medewerker een bedrag van circa € 1.000 begroot.

Bestemmingsreserve Afwikkeling CMK (813022)

In 2021 is er € 0,3 miljoen onttrokken ten behoeve van optimalisatie Compenserende Maatregelen Kierbesluit (CMK). De gewenste omvang bedraagt € 3,3 miljoen.

Bestemmingsreserve Onderhoud CMK (813023)

Voor de instandhouding van de waterstaatkundige werken, gerealiseerd in het project CMK, krijgt WSHD van Rijkswaterstaat (RWS) de onderhoudsgelden voor een periode van 10 jaar vergoed. Vanuit deze reserve zullen de komende jaren middelen vrij vallen ten gunste van de exploitatie voor dekking van de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden. Op basis van onderhoudswerkzaamheden 2021 is € 0,2 miljoen onttrokken. De gewenste omvang bedraagt € 4,4 miljoen.

Bestemmingsreserve Digitalisering (813024)

Ter dekking van de kosten voor de digitale transformatie en de wijzigingen die dit met zich mee brengt om de organisatie op orde te brengen en te houden is deze reserve ingesteld. Conform de Programmabegroting is er € 0,1 miljoen onttrokken ten behoeve van AVG/BIO. De gewenste omvang bedraagt € 1 miljoen. De reserve komt met een eindstand van € 1,2 miljoen boven de gewenste omvang uit.

CMK Monitoring (813025)

Bij Burap 2-2018 heeft de VV ingestemd met het vormen van een Bestemmingsreserve CMK Monitoring. Vanuit deze reserve worden de kosten voor de monitoring tot en met 2028 gedekt. In 2021 is aan deze reserve € 0,1 miljoen onttrokken. De gewenste omvang bedraagt € 0,6 miljoen.

Bestemmingsreserve Kapitaallasten Wegen (813026)

Ter dekking van onder meer de kapitaallasten voor de projecten gericht op de trajectaanpak diverse wegen en klein onderhoud wegen is er € 2,2 miljoen onttrokken. Conform resultaatbestemming 2020 is er in 2021 € 0,2 miljoen onttrokken. De gewenste omvang van de reserve hangt af van de boekwaarde van de desbetreffende bijbehorende activa van deze reserve.

Bestemmingsreserve AC leiding Brielle-Oostvoorne (813028)

In 2021 heeft er geen storting of onttrekking plaatsgevonden. De gewenste omvang bedraagt € 1,9 miljoen. De reserve voldoet aan de gewenste omvang van € 1,9 miljoen.

Bestemmingsreserve personele capaciteit Wegen (813032)

Voor de incidentele kosten van de personele capaciteit 2021 voor het uitvoeren van noodzakelijke activiteiten als wegbeheer en de activiteiten die samenhangen met de overdracht van de wegen is er € 2 miljoen toegevoegd aan de reserve. Er is € 0,9 miljoen onttrokken aan de reserve ter invulling van de personele capaciteit wegen.

Bestemmingsreserve Effecten Corona (813033)

Bij de Burap 2021 is er € 0,1 miljoen onttrokken om de gerealiseerde kosten in verband met thuiswerken t/m juni te dekken.

Bestemmingsreserve Belastingopbrengsten (813034)

Het voordeel van € 3,2 miljoen de posten kwijtschelding en oninbaar is bij de Burap 2021 toegevoegd aan de reserve. Hierdoor kan het percentage voor kwijtschelding en oninbaar voor 2022 naar beneden worden bijgesteld. Gezien de onzekere economische omstandigheden als gevolg van de coronacrisis, levert de verlaging een risico op. Dit risico wordt hiermee afgedekt.

Egalisatiereserves

Omschrijving (bedragen x 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Storting	Onttrekking	Resultaat bestemming	Saldo per 31-dec
812001 Reserve Tariefegalisatie Watersysteemhef	9,247	1,230	-4,403	9,164	15,238
812002 Reserve Tariefegalisatie Zuiveringsheff.	3,700	0,500	-1,646	4,946	7,500
812003 Reserve Tariefegalisatie Wegenheffing	0,666		-0,444	0,193	0,415
812004 Res.Tariefegalisatie uitbreidingFormatie	0,600		-0,400		0,200
Totaal Egalisatiereserves	14,213	1,730	-6,893	14,303	23,353

Reserve tariefegalisatie Watersysteemheffing (812001)

In 2021 is conform resultaatbestemming en programmabegroting € 9,2 en € 1,2 miljoen toegevoegd en € 4,4 miljoen onttrokken.

Reserve tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing (812002)

In 2021 is conform resultaatbestemming en programmabegroting € 4,9 en € 0,5 miljoen toegevoegd en € 1,6 miljoen onttrokken.

Reserve tariefegalisatie Wegenheffing (812003)

In 2021 is conform resultaatbestemming € 0.2 miljoen toegevoegd en conform programmabegroting € 0,4 miljoen onttrokken.

Reserve tariefegalisatie uitbreiding formatie (812004)

In 2021 is conform programmabegroting € 0,4 miljoen onttrokken.

Voorzieningen

Omschrijving (bedragen x 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Vermeerderingen	Interne verminderingen	Externe verminderingen	Saldo per 31-dec
850001 Voorz. Pensioen, wachtgld, (vml) Pers. & Best.	5,905	1,365	-0,161	-1,083	6,027
850003 Vrz. Arbeidsgerelateerde verplichtingen	3,851	1,180		-0,052	4,979
Totaal Arbeidsgerelateerde verplichtingen	9,756	2,546	-0,161	-1,135	11,007
Totaal voorzieningen	9,756	2,546	-0,161	-1,135	11,007

Voorziening Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur

Deze voorziening bedoeld voor uitbetaling van salaris en kosten van outplacement van werknemers die niet meer ingezet kunnen worden in de bedrijfsprocessen, evenals de pensioenen en uitkeringen aan voormalige bestuursleden.

De administratie voor de berekening en uitbetaling van de wachtgelden en pensioenen wordt verzorgd door een extern bureau die jaarlijks voor alle bekende toekomstige verplichtingen nieuwe actuariële berekeningen opstelt. Hieruit blijkt met welke verplichtingen WSHD voor de toekomst rekening moet houden. Om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen is € 1,4 miljoen gedoteerd aan de voorziening. De jaarlijkse uitgaven voor wachtgeld en pensioenuitkeringen worden betaald uit deze voorziening. In 2021 is € 1,1 miljoen betaald. Daarnaast is sprake van een vrijval van € 0,2 miljoen. Het saldo van deze voorziening bedraagt € 6,0 miljoen per 31 december 2021.

De gewenste omvang van de voorziening is afhankelijk van de pensioenrechten voormalige en huidige bestuursleden.

Voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen

<i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	Saldo per 1-jan	Vermeerderingen	Interne verminderingen	Externe verminderingen	Saldo per 31-dec
Verloftegoeden	2,935	0,790		-	3,725
Jubileumuitkeringen en vergoeding leeftijdsontslag	0,916	0,100		0,052	0,964
Vitaliteit	0	0,290			0,290
Totaal voorziening	3,851	1,180		0,052	4,979

Deze voorziening is gevormd voor de arbeid gerelateerde verplichtingen die WSHD heeft ten opzichte van zijn medewerkers. Het betreft het restant verlofdagen per 31 december 2021 van het totale personeelsbestand werkzaam bij WSHD. In 2021 heeft een toevoeging plaatsgevonden van € 0,8 miljoen. Ten aanzien van jubileumuitkeringen en vergoeding leeftijdsontslag heeft een bijstelling plaatsgevonden van € 0,1 miljoen, en is er € 0,05 miljoen onttrokken. Er is een nieuwe voorziening gevormd als gevolg van de nieuwe Cao-regeling. Hierop heeft een bijstelling van € 0,3 miljoen plaatsgevonden. Per 31 december 2021 bedraagt het saldo van deze voorziening € 5,0 miljoen. De gewenste omvang van de voorziening is afhankelijk van de dienstjaren en aantal verlofuren van de medewerkers.

5.2.4 Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer

Langlopende schulden <i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	2021	2020
Langlopende schulden	-237,428	-232,253
Totaal	-237,428	-232,253

Het saldo van de waarborgsommen bedraagt per 31 december 2021 € 5.833.

Verloopoverzicht vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer (exclusief waarborgsommen):

<i>bedragen x € 1 mln.</i>	Geldleningen
Saldo per 1 januari 2021	232,247
Vermeerderingen	20,000
Aflossingen	-14,824
Saldo per 31 december 2021	237,422

De rentelast van de langlopende leningen voor het jaar 2021 bedroeg € 4,2 miljoen. Voor de vaste schulden is geen onderpand afgegeven. Het gemiddelde financieringspercentage bedraagt 2,28%.

5.2.5 Vlottende passiva

Kortlopende Schulden

Kortlopende schulden (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Vorderingen op overheden	-0,132	-0,135
Kortlopende geldleningen	-24,987	-25,000
Schulden aan overheden	-0,167	-0,271
Schulden aan overige crediteuren	-9,324	-7,188
Schulden aan personeel	-0,000	-
Belastingen, sociale- en pensioenpremies	-3,682	-3,415
Totaal	-38,292	-36,010

De post vordering op overheden betreft het saldo van de aangifte omzetbelasting over het 4^e kwartaal. Het onderdeel kortlopende geldleningen heeft betrekking op twee afgesloten kasgeldleningen van € 25 miljoen.

De schulden aan overheden betreffen bijdragen aan verschillende gemeenten, voor onder andere VRI's en baggerkosten.

Per ultimo 2021 bedroeg het totaal van aan leveranciers te betalen facturen ruim € 9,3 miljoen.

Dit betreft onder meer facturen voor:

- Kosten energie en water (€ 0,1 miljoen)
- Aanschaf chemicaliën etc. (€ 0,1 miljoen)
- Inhuur (€ 0,8 miljoen)
- Onderhoud en investeringsprojecten (€ 3,3 miljoen)
- Kosten onderhoud en aanschaf ICT (€ 0,1 miljoen)
- Onderhoud groen (€ 0,7 miljoen)
- Baggeren (€ 1,1 miljoen)
- Onderhoud wegen (€ 2,2 miljoen)
- Maaiwerk (€ 0,8 miljoen)
- Diverse kleinere facturen (€ 0,1 miljoen)

Het bedrag aan nog te betalen loonheffing, sociale- en pensioenpremies per 31 december 2021 is € 3,7 miljoen (ABP € 0,7 miljoen en belastingdienst € 3,0 miljoen).

Overlopende passiva

Overlopende passiva (bedragen x € 1 mln.)	2021	2020
Nog te betalen bedragen	-11,518	-10,973
Vooruitontvangen bedragen	-1,151	-0,741
Vooruitontvangen subsidies	-7,681	-6,886
Verplichtingen personeel	-0,096	-0,056
Totaal	-20,445	-18,656

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen (nog te betalen bedragen) is opgebouwd uit de volgende posten:

- Onderhoudskosten afdelingen ZO en BO (€ 2,4 miljoen)
- Kosten Aquon (€ 2,3 miljoen)
- Baggeren (€ 0,8 miljoen)
- Kosten investeringsprojecten (€ 0,7 miljoen)
- Energiekosten (€ 0,5 miljoen)
- Afrekening slibverwerking HVC (€ 0,5 miljoen)
- Kosten automatisering (€ 0,4 miljoen)
- Bijdrage HWBP (€ 0,4 miljoen)
- Bijdrage Nieuwe Dordtse Biesbosch (€ 0,4 miljoen)
- Bijdrage transportstelsels (€ 0,2 miljoen)
- Inhuur (€ 0,2 miljoen)
- De overige nog te betalen bedragen hebben een totaal van € 2,7 miljoen

Het saldo per 31 december 2021 van de vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen bestaat uit:

- Bijdrage voor de fietsverbindingen voormalige S40 (€ 0,5 miljoen)
- Unie van waterschappen, Covid bemonstering (€ 0,5 miljoen)
- De overige vooruitontvangen bedragen hebben een totaal van € 0,15 miljoen.

Vooruitontvangen subsidies

<i>(bedragen x € 1 mln.)</i>	Verschaffer	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2021
Normtraject 20.3	Rijk	3,565	-	-0,355	3,210
Zettingsvloeiing ZV3T fastlane	Rijk	2,755	-	-0,669	2,086
Praktijkproef Piping Hedwigepolder	Rijk	-	3,392	-2,682	0,711
Optimalisatie Watervoorziening Brielse Meer	Rijk	0,566	1,260	-0,152	1,674
Totaal		6,886	4,652	-3,858	7,681

De verplichtingen personeel hebben te maken met de salarissen over de periode december.

5.2.6 Niet uit balans blijvende verplichtingen

Garantstellingen

De Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 heeft aan de N.V. HVC een garantstelling afgegeven voor een totaalbedrag aan leningen van € 22,7 miljoen (2020: € 23,2 miljoen). Op basis van de aandelenverhouding heeft waterschap Hollandse Delta 28% en dus een borgstelling verleend van 28%. De totale garantstelling zal met de investering in een slibdroger (2021 – 2022) oplopen naar € 53,7 miljoen eind 2022.

In 2017 heeft de NWB Bank een geldlening verstrekt aan de Unie van Waterschappen ter grootte van € 6,013 miljoen, eind 2021 betrof de verstrekte geldlening nog € 5,05 miljoen. De leden van de Unie van Waterschappen staan garant voor de juiste nakoming van de verplichting tot betaling van al hetgeen de NWB Bank van de Unie van Waterschappen dan wel haar rechtsopvolger onder algemene titel te vorderen heeft of zal hebben. Conform de vastgestelde verdeelsleutel staat WSHD garant voor 5,8% (zijnde € 0,293 miljoen).

Leasecontracten

Het vaste bedrag voor leasecontracten voor toekomstige jaren bedragen € 5,1 miljoen (2020: € 6,04 miljoen), waarvan de verplichtingen voor 2022 € 1,37 miljoen bedraagt (2020: € 1,31 miljoen). De verplichtingen langer dan één jaar maar korter dan vijf jaar bedragen € 3,45 miljoen (2020: € 3,96 miljoen). De verplichtingen langer dan vijf jaar bedragen € 0,28 miljoen (2020: € 0,77 miljoen). Afhankelijk van de vervangingen en de nieuwe leasetarieven kan dit bedrag gedurende het jaar wijzigen. De genoemde bedragen zijn exclusief BTW, dit komt omdat niet alle leasebedragen met (volledige) BTW zijn. De voornaamste afname van de verplichting wordt veroorzaakt door een kortere leaseperiode. De toename van het aantal geleaste auto's, van 139 auto's in 2020 naar 151 auto's in 2021 wordt veroorzaakt doordat enkele auto's, met een contractdatum die verlopen is, langer worden geleased, omdat er leveringsproblemen zijn met nieuwe leaseauto's.

Huurcontracten

- Het waterschap is een huurovereenkomst aangegaan betreffende levering en dienstverlening aangaande multifunctionals, de overeenkomst loopt tot en met 31 mei 2022. De resterende verplichting per 31 december 2021 bedraagt € 0,01 miljoen.
- Het waterschap heeft 2 erfpachtcontracten afgesloten ten behoeve van de Sluisjesdijk. Deze contracten lopen tot eind 2025 en de resterende verplichting op 31 december 2021 betreft € 0,4 miljoen. De jaarlijkse canon in 2022 is € 0,1 miljoen waarvan reeds € 0,02 is voldaan in 2021 en zichtbaar is op de post vooruitbetaalde kosten.
- Het waterschap heeft in 2020 een overeenkomst afgesloten met Joulz Infradiensten BV. voor de huur van 29 transformatoren, looptijd van overeenkomst betreft 16 jaar. De resterende verplichting per 31 december 2021 betreft € 4,0 miljoen, waarvan € 0,25 miljoen betrekking heeft op 2022. Daarnaast heeft het waterschap in 2021 een overeenkomst met Joulz Infradiensten BV. afgesloten voor het onderhoud van 16 vermogensschakelaars, de looptijd van de overeenkomst betreft 5 jaar. De resterende verplichting per 31 december 2021 betreft € 0,07 miljoen, waarvan € 0,01 miljoen betrekking heeft op 2022.

Thuiswerkbudget voor medewerker

In hoofdstuk 10 van het Cao-akkoord is vastgelegd dat iedere medewerker die op 1 oktober 2020 in actieve dienst was van het waterschap en structureel thuiswerkt recht heeft op een budget van € 600 inclusief BTW op een thuiswerkplek in te richten die voldoet aan een Arbo-verantwoorde werkplek. Het budget is beschikbaar vanaf 1 april 2020 tot 1 april 2025. Na afloop van deze periode valt het gehele of gedeeltelijke budget wat niet is gebruikt door de werknemer terug aan de werkgever.

Contractverplichtingen meerjarige inkoopcontracten

WSHD heeft per 31 december 2021 met diverse partijen lopende opdrachten die in komende jaren worden uitgevoerd. De totale meerjarige verplichting bedraagt ongeveer € 549 miljoen. Sommige contracten kennen gezien de levensduur van de activa van het waterschap een zeer lange looptijd (tot 30 jaar) en sommige contracten hebben het kenmerk van een raamovereenkomst. Bijvoorbeeld voor de levering van chemicaliën, onderhoud aan kunstwerken, en ingenieursdiensten. Daarbij is niet altijd een harde jaarverplichting of maximale contractwaarde opgenomen in het contract. Overigens is dat conform de aanbestedingen die zijn doorlopen. WSHD heeft in de loop van 2019 geïnvesteerd in een contractmanagementsysteem. Ook in 2021 is nog volop gewerkt aan de verdere implementatie van dit systeem. De registratie in dit systeem moet op termijn een scherper inzicht gaan geven in de waarde van de lopende contracten. Hierbij geldt als kanttekening dat bij raamovereenkomsten het moeilijk blijft de totale waarde exact in te schatten.

In de jaarrekeningcontroles 2019 en 2020 is gebleken dat het verkrijgen van betrouwbare informatie over de niet uit de balans blijkende verplichtingen lastig is. De accountant heeft in het accountantsverslag 2020 geadviseerd om door Concerncontrol te laten onderzoeken hoe deze informatievoorziening kan worden verbeterd. Concerncontrol heeft dit advies overgenomen en het onderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn de volgende bevindingen gedaan:

- Het proces van de opvoer van contracten vormt een gedegen basis.
- De kwaliteit van de opvoer van contracten is nog niet voldoende gewaarborgd, doordat er geen kader is voor de juiste en volledige opvoer van contractinformatie. Daarnaast is er geen gedeeld beeld binnen de organisatie wat verstaan moet worden onder een volledige opvoer.”
- De invulling van het contractbeheer heeft bijgedragen aan de invulling van dit proces, maar is kwetsbaar georganiseerd.
- Nog niet alle relevante contractgegevens zijn volledig en/of juist opgevoerd in Proquero, wat risicovol is voor de aanbestedingsrechtmatigheid en de betrouwbaarheid van de informatievoorziening ten aanzien van de niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Op basis van deze bevindingen zijn gesprekken voor verbetering in gang gezet, met als doel om de informatievoorziening rondom de contracten te verbeteren. De opvolging van deze verbeterpunten wordt gemonitord.

5.2.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Coronavirus

Vanaf 2020 is de wereld geconfronteerd met het Coronavirus. Ook de activiteiten van waterschap Hollandse Delta werden door deze crisis geraakt. Conform de landelijke richtlijnen hebben medewerkers ook in 2021 en begin 2022 conform het beleid van het Rijk, in bepaalde perioden zoveel mogelijk thuisgewerkt. Op het moment van het opmaken van de Jaarstukken 2021 zijn er nog steeds onzekerheden. Zo is nog niet duidelijk hoe het Coronavirus zich in 2022 gaat ontwikkelen, en eventuele impact op de activiteiten van WSHD.

Een financiële analyse eind januari 2022 laat zien dat de financiële impact van het Coronavirus te overzien is geweest. Bij het samenstellen van de Programmabegroting 2021 was duidelijk dat Corona ook impact zou hebben op 2021. Er is derhalve rekening gehouden door zo realistisch mogelijk te plannen van activiteiten. De lockdowns zijn wel een extra belasting voor medewerkers van WSHD.

In de Programmabegroting 2021 was rekening gehouden met een stijging van kwijtscheldings- en oninbaarheidspercentages. Deze stijging heeft zich niet voorgedaan. Hierdoor is een voordeel gerealiseerd op het Programma Dekkingsmiddelen. In de Programmabegroting 2022 zijn de kwijtscheldings- en oninbaarheidspercentages naar beneden bijgesteld. In 2022 lopen de steunpakketten vanuit het Rijk voor het bedrijfsleven af. De impact hiervan voor bedrijven en eventuele faillissementen kunnen leiden tot lagere belastinginkomsten in 2022 en verder. Voor dit risico is bij de Bestuursrapportage 2021 een bestemmingsreserve gevormd.

Omdat WSHD een vrij gunstige financiële positie heeft, wordt de continuïteit van het waterschap niet geraakt.

Ontwikkelingen Oekraïne

Eind februari 2022 is de wereld geconfronteerd met een oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Eén van de gevolgen van deze oorlog is de stijging van olie- en gasprijzen, en daaraan gekoppelde inflatie. Bij het opmaken van de jaarstukken 2021 is nog niet in te schatten hoe lang het conflict gaat duren en wat de impact op de Nederlandse economie wordt. Wel geeft de gestegen inflatie druk op de realisatie van de doelstellingen van 2022 en verder. De inflatie is immers flink hoger dan waarvan was uitgegaan bij het samenstellen van de Programmabegroting 2022. Dit betekent dat met de (vaststaande) belastinginkomsten van 2022, minder activiteiten gefinancierd kunnen worden. Zoals diverse overheden, heeft WSHD een contract met Gazprom. Dit contract heeft een beperkte waarde, en loopt af per eind 2022. Verder wordt geen zaken gedaan met Russische bedrijven, waarvoor sancties gelden. Gezien voorgaande is de continuïteit van de bedrijfsvoering niet in het geding.

5.2.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT normeert de bezoldiging (het bezoldigingsmaximum) en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen. In de (semi)publieke sector. Indien de bezoldiging en/of ontslagvergoeding van een topfunctionaris de wettelijke norm overschrijdt, dient het meerdere teruggevorderd te worden van de betreffende topfunctionaris. In de wet is tevens geregeld wie als topfunctionaris dient te worden aangemerkt.

Voor een waterschap geldt de secretaris-directeur als topfunctionaris. De WNT is ook van toepassing op topfunctionarissen die geen dienstverband hebben, maar bijvoorbeeld via een detacheringsbureau zijn ingehuurd. De “bezoldiging” wordt dan bepaald op basis van de vergoeding (exclusief BTW) die aan het detacheringsbureau wordt betaald. WSHD had in 2021 geen ingehuurde topfunctionarissen.

Het bezoldigingsmaximum voor 2021 bedraagt € 0,209 miljoen (2020: € 0,201 miljoen). Dit bedrag wordt jaarlijks per ministeriële regeling aangepast. Vanaf het kalenderjaar 2017 is variabele beloning toegestaan zolang de totale bezoldiging onder het toepasselijke bezoldigingsmaximum blijft. Daarnaast geldt een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 0,075 miljoen, dan wel één jaarsalaris zo dit lager is dan € 0,075 miljoen. Uit de tabellen met bezoldiging topfunctionarissen blijkt dat de bezoldiging van de secretaris-directeur binnen de norm blijft. Naast een wettelijk bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen geldt voor reguliere functionarissen een openbaarmakingsverplichting van een bezoldiging boven de norm. De norm voor publicatie bedraagt in 2021 € 0,209 miljoen (2020: € 0,201 miljoen) bij een voltijd aanstelling. Bij waterschap Hollandse Delta waren in 2021 geen bezoldigingen hoger dan de publicatienorm.

Omschrijving (bedragen x €1)	S.J. Steendijk
Functiegegevens 2021	Secretaris-Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.437
Beloningen betaalbaar op termijn	22.793
Subtotaal	171.230
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	171.230
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Functiegegevens 2020	Secretaris-Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	47.560
Beloningen betaalbaar op termijn	5.796
Subtotaal	53.356
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	67.000
Totale bezoldiging 2020	53.356

6 Financiële overzichten

6.1 Gecomprimeerde staat van lasten en baten per programma

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021 incl. wijzigingen	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Waterveiligheid	20,569	22,435	22,806	22,159	-0,647	V
Voldoende en Schoon Water	43,404	46,044	47,271	48,794	1,524	N
Waterketen	68,972	71,994	71,912	71,352	-0,560	V
Wegen	9,738	10,230	11,481	10,872	-0,609	V
Bestuur en Organisatie	17,487	23,551	24,597	23,589	-1,008	V
Dekkingsmiddelen	-167,434	-170,535	-176,245	-178,306	-2,061	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-7,264	3,718	1,821	-1,540	-3,361	V
Toevoeging aan reserves	33,172	6,380	9,133	8,088	-1,044	V
Onttrekking aan reserves	-43,923	-10,098	-13,365	-13,351	0,014	N
Saldo van baten en lasten na bestemming	-18,014	-	-2,411	-6,803	-4,392	V

6.1.1 Exploitatierkening en toelichting exploitatierkening

6.1.1.1 Waterveiligheid

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	23,564	28,587	25,921	25,973	0,053	N
Baten	-2,995	-6,152	-3,115	-3,814	-0,699	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	20,569	22,435	22,806	22,159	-0,647	V
Toevoeging aan reserves	4,583	1,230	1,357	1,357	-	
Onttrekking aan reserves	-8,022	-2,371	-2,971	-2,971	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming	17,131	21,294	21,192	20,545	-0,647	V

01.10 Preventie (1^e laag)

Binnen Preventie is het saldo van de lasten en baten voor bestemming positief (voordeel € 0,6 miljoen). De lasten laten een negatief saldo van is € 0,1 miljoen zien, dit wordt veroorzaakt door diverse over- en onderschrijdingen. De eindafrekening op de Solidariteitsbijdrage ten behoeve van het Hoogwaterbeschermingsprogramma is € 0,4 miljoen hoger uitgevallen dan in het najaar vanuit het Rijk geprognosticeerd werd.

Kosten voor grondonderzoeken die ten laste van 2021 kwamen, zijn circa € 0,3 miljoen hoger dan verwacht. Daar tegenover staan voor in totaal € 0,3 miljoen lagere onderhoudskosten en nog circa € 0,1 miljoen aan overige meevallers. Bij de lagere onderhoudskosten kon voor circa € 0,1 miljoen aan steenbestortingen niet meer in 2021 worden uitgevoerd door de aannemer. Dit werk wordt in 2022 alsnog voltooid.

Ook bleek voor het uitgevoerde onderhoud aan bomen uiteindelijk circa € 0,1 miljoen minder nodig te zijn. Bij de praktijkproef Hedwigepolder wordt voor € 0,2 miljoen doorgeschoven naar 2022. Omdat dit een 100% gesubsidieerde activiteit is, heeft dit per saldo geen effect op de jaarrekening. De overige meevallers in het onderhoud is de som van diverse kleine onderhoudsposten.

De baten laten een positief saldo van € 0,7 miljoen zien, vrijwel geheel veroorzaakt door het HWBP gesubsidieerde projecten. Er zijn meer kosten subsidiabel dan in de laatste prognose werd geprognosticeerd.

01.30 Crisisbeheersing (3^e laag)

Het resultaat op de lasten van de crisisbeheersing wordt veroorzaakt door minder onderhoud aan dijkbewakingsposten en wegens coronamaatregelen uitgestelde activiteiten op het gebied van opleiding, training en oefening.

6.1.1.2 Water

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	43,864	48,483	47,959	49,354	1,395	N
Baten	-0,460	-2,439	-0,689	-0,560	0,129	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	43,404	46,044	47,271	48,794	1,524	N
Toevoeging aan reserves	13,262	2,350	1,548	0,503	-1,044	V
Onttrekking aan reserves	-11,575	-2,739	-3,203	-3,189	0,014	N
Saldo van baten en lasten na bestemming	45,091	45,655	45,615	46,108	0,493	N

Binnen het programma Voldoende en Schoon Water is het saldo van de lasten en baten voor bestemming negatief (nadeel € 1,5 miljoen). De lasten laten een nadelig resultaat van € 1,4 miljoen zien. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting zijn het gevolg van een combinatie van externe invloeden en interne oorzaken:

- Niet kunnen uitvoeren deel pilot onderhoud NVO's (vanwege niet beschikbaar zijn benodigd aangrenzend perceel in geplande periode) en herprofilieren watergangen (vanwege ontbrekende asset data voor goede opdrachtverstrekking heeft voorbereiding langer geduurd en is uitvoering doorgeschoven) – € 0,2 miljoen voordelig
- Hogere kosten storingsonderhoud aan de kunstwerken (act. Waterbeheersing, incl. CMK objecten) o.a. vanwege twee grote storingen – € 0,3 miljoen nadelig
- Hogere kosten voor energiebelasting - € 0,25 miljoen nadelig
- Hogere kosten door de grote overloop aan werkzaamheden uit 2020 (incl. extra kosten Aquon waterbodemonderzoeken) en voor de afvoer van pfas-houdende baggerspecie buiten het eigen gebied - € 1,0 miljoen nadelig. De extra kosten worden gedekt door een lagere toevoeging aan de bestemmingsreserve baggeren.

De batenkant laat een nadelig resultaat van € 0,1 miljoen zien. De belangrijkste afwijking aan de batenkant is:

- Passeren verkoop grond doorgeschoven naar 2022 vanwege drukte bij notarissen – € 0,1 miljoen nadelig.

6.1.1.3 Waterketen

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	70,275	73,311	73,337	73,064	-0,273	V
Baten	-1,303	-1,318	-1,425	-1,712	-0,287	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	68,972	71,994	71,912	71,352	-0,560	V
Toevoeging aan reserves	6,810	0,500	0,500	0,500	-	
Onttrekking aan reserves	-4,616	-1,646	-1,646	-1,646	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming	71,166	70,848	70,766	70,206	-0,560	V

Binnen het programma Waterketen is het saldo van de lasten en baten voor bestemming positief (voordeel € 0,6 miljoen). De lasten laten een voordelig resultaat van € 0,3 miljoen zien. Onderstaand is in hoofdlijnen de toelichting voor de belangrijkste afwijkingen aan de lastenkant weergegeven:

- Er is een hogere slibproductie door een verhoogde binnenkomende vuillast en de ondermaatse slibontwateringsrendementen op een aantal zuiveringen (nadeel € 0,2 miljoen).
- Hoger verbruik van polymeren door de hogere slibproductie en het niet optimale ontwateringsproces (nadeel € 0,2 miljoen).
- Meer kosten voor de nutsvoorzieningen (energie, gas en water) (nadeel € 0,1 miljoen).
- Door extra uitgevoerde bemonsteringen en COVID monitoring door Aquon zijn er meer kosten (nadeel € 0,2 miljoen).
- Lagere kosten voor de verontreinigingsheffing (restvervuiling effluentlozingen rijkswater) waar het meerjarige aspect van teruggave speelt (voordeel € 0,4 miljoen).
- De onderhoudskosten zijn lager dan begroot. Dit kent meerdere redenen: langere levertijden, uitval van personeel, door het tijdelijk ontbreken van het Mastercontract zijn werkzaamheden zelf uitgevoerd in plaats van op de markt gezet en de storingskosten zijn over het gehele beheersgebied lager (voordeel € 0,3 miljoen).
- Bijdragen aan gemeente (volgens de kostenverdeling Unie-VNG) zijn lager door de lagere onderhoudskosten bij de rioolgemalen van de gemeenten (voordeel € 0,1 miljoen).
- De ALM-studies en een aantal onderzoeken kennen een langere doorlooptijd dan gepland. De oorzaak is een mix van factoren; een extra te onderzoeken variant, het gelijktijdig uitvoeren van omvangrijke studies in combinatie met de programma-brede opgave maar ook een duidelijk ondervonden hinder in de samenwerking met de marktpartij als gevolg van de coronabeperkingen afgelopen jaar (voordeel € 0,2 miljoen).

De batenkant laat een voordelig resultaat van € 0,3 miljoen zien. De belangrijkste afwijkingen aan de batenkant zijn:

- De bijdrage vanuit de gemeente (volgens de kostenverdeling Unie-VNG) is hoger door de hogere onderhoudskosten bij de rioolgemalen (voordeel € 0,2 miljoen).
- De kosten van de extra COVID monitoring zijn door het Rijk conform overeenkomst vergoed (voordeel € 0,1 miljoen).

6.1.1.4 Wegen

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	18,377	18,923	20,340	19,969	-0,371	V
Baten	-8,639	-8,693	-8,859	-9,097	-0,238	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	9,738	10,230	11,481	10,872	-0,609	V
Toevoeging aan reserves	7,404	2,300	2,400	2,400	-	
Onttrekking aan reserves	-5,361	-2,891	-3,282	-3,282	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming	11,781	9,639	10,600	9,990	-0,609	V

Binnen het programma Wegen is het saldo van de lasten en baten voor bestemming positief (voordeel € 0,6 miljoen).

De lasten laten een voordelig resultaat van € 0,4 miljoen zien.

Verkeerveiligheid

- Door capaciteitstekort bij de leverancier zijn de onderzoeken voor het Meerjarenprogramma Verhardingen en Belijning en bebording niet tijdig afgerond in 2021 en schuiven door naar 2022 (voordeel € 0,1 miljoen)
- Vanwege de weersomstandigheden in met name het eerste kwartaal van 2021 was de gladheidsbestrijding intensiever dan aanvankelijk ingeschat (nadeel € 0,2 miljoen).
- Glaspark Vierpolders is op gebied van duurzaam veilig inrichten in 2021 niet volledig afgerond (voordeel € 0,2 miljoen).

Bereikbaarheid

- Extra kosten in het storingsonderhoud (nadeel € 0,1 miljoen).
- Het verwijderen van drugsafval op diverse locaties, deel van de kosten zijn verrekend met de Provincie (nadeel € 0,1 miljoen).
- Een aanbestedingsvoordeel op het maai-bestek (voordeel € 0,3 miljoen).
- Wegens vertraging van snoeiwerkzaamheden vanwege het broedseizoen is er een voordeel op het budget onderhoud bomen en hagen (voordeel € 0,2 miljoen).
- Meer reparaties als gevolg van meer vorstschades aan de wegen (nadeel € 0,1 miljoen).
- Het volume aan klein onderhoud wegen is groter gebleken dan aanvankelijk geprognostiseerd (nadeel € 0,1 miljoen).
- Toename in veegwerkzaamheden vanwege forse onkruidgroei als gevolg van weersomstandigheden (nadeel € 0,1 miljoen).
- Het repareren van de Beverschade aan de Brienensweg te Middelharnis (nadeel € 0,1 miljoen)
- Minder onderhoud aan wegmarkeringen door het niet tijdig afronden van het onderzoek MJP belijning en bebording (voordeel € 0,1 miljoen).
- Vanwege voorspoedige voortgang van groot onderhoud konden de voorbereidingskosten veelal direct toegekend worden aan de desbetreffende investeringen (voordeel € 0,1 miljoen).
- Vanwege materiaaltekorten en personeelsgebrek bij de aannemer heeft niet al het herstelwerk van de kunstwerken kunnen plaatsvinden (voordeel € 0,1 miljoen).

De baten laten een voordelig resultaat zien van € 0,2 miljoen:

Bereikbaarheid

- Een groter volume aan schades aan wegen, wegbermen bermsloten en bomen kon worden doorbelast aan derden (voordeel € 0,1 miljoen).
- Er zijn beduidend meer klinkersleuven hersteld en doorbelast (voordeel € 0,2 miljoen).
-

6.1.1.5 Bestuur en Organisatie

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	24,478	30,020	31,869	31,299	-0,570	V
Baten	-6,991	-6,469	-7,272	-7,710	-0,439	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	17,487	23,551	24,597	23,589	-1,008	V
Toevoeging aan reserves	1,114	-	0,135	0,135	-	
Onttrekking aan reserves	-6,112	-0,451	-2,085	-2,085	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming	12,489	23,100	22,647	21,639	-1,008	V

Lasten

Bestuur

Het voordeel op de lasten binnen het beleidsproduct Bestuur van € 0,2 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten op de integrale dienstverlening (voordeel € 0,1 miljoen) en lagere lasten voor het project oneigenlijk grondgebruik (voordeel € 0,1 miljoen). Een groot aantal dossiers van het project oneigenlijk grondgebruik bevindt zich in de afrondende fase maar is nog niet opgeleverd. Ook is er in 2021 minder uitgegeven aan specialistisch(e) bijstand op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en draagt het gebruik van het opgestelde waarde-advies ten behoeve van verkoop van grond bij aan de afname van het aantal gedane taxaties.

In 2021 zijn initiatieven ontplooid op de digitalisering van de dienstverlening. Het gaat hier om een veelvoud aan onderwerpen zowel in de sfeer van operationele verbeteringen, zoals het professionaliseren en stroomlijnen van het meldingenproces (tevens bestuurlijk issue) als het implementeren van nieuwe ontwikkelingen zoals de Wet Open Overheid (WOO). Deze ontwikkelingen zijn in 2021 reeds in gang gezet maar de uitvoering daarvan is (nog) niet afgerond. Dit heeft in 2021 geleid tot lagere lasten van € 0,1 miljoen. Voor een deel van dit budget wordt een budgetoverheveling aangevraagd om de niet afgeronde werkzaamheden in 2022 te kunnen uitvoeren (€ 0,05 miljoen).

Regulering

Op het beleidsproduct Regulering zijn de lasten hoger geweest dan begroot als gevolg van de inzet van derden op de afhandeling van vergunningen. Deze hogere lasten worden gecompenseerd door hogere leges.

Calamiteitenorganisatie

Het supplement Personeel uit het calamiteitenplan moet worden vastgesteld, waarna de werving en selectie kan plaatsvinden om medewerkers op te leiden en te trainen. De vaststelling heeft vertraging opgelopen, waardoor minder activiteiten zijn georganiseerd. (€ 0,1 miljoen lagere lasten)

Bedrijfsvoering

Het voordeel op de lasten Bedrijfsvoering is € 0,5 miljoen. De belangrijkste oorzaken van dit verschil betreffen:

- In 2021 hebben de medewerkers minder verlof opgenomen. Het resterende verlof betekent voor WSHD een financiële verplichting naar haar medewerkers waardoor een dotatie aan de voorziening noodzakelijk was. (nadeel € 0,9 miljoen)
- Een onderschrijving op het gebruik van het persoonsgebonden budget (met name opleidingen). (voordeel € 0,5 miljoen)
- Lagere kosten van werving en selectie (voordeel € 0,3 miljoen)
- Voordeel op de salarissen, sociale lasten en overige personeelslasten. (voordeel € 0,3 miljoen)
- Vervangen vloerbedekking € 0,1 miljoen en ICT verhuisdiensten € 0,1 miljoen, totaal € 0,2 miljoen. Dit betreft het budget voor de vervanging vloerbedekking en bijhorende diensten om een etage leeg te halen en meubilair en ICT weer terug te plaatsen. De vervanging van de vloerbedekking is gecombineerd met de realisatie van het werkplekconcept, waardoor overlast voor medewerkers tot een minimum wordt beperkt. Door corona is in 2021 nog niet volledig helder geworden hoe het werkconcept zal zijn. Hier komt in 2022 helderheid over. Tot die tijd zijn de werkzaamheden aan de vloerbedekking opgeschort. Om hier in 2022 invulling aan te kunnen geven, is dit budget in 2022 benodigd. Een bedrag van € 0,2 miljoen is meegenomen in het voorstel voor de budgetoverheveling naar 2022.
- Door de beperkte aanwezigheid van personeel op het hoofdkantoor veroorzaakt door Covid-19 zijn er beduidend minder kosten gemaakt voor drankautomaten, kantinegebruik enz. (voordeel 0,2 miljoen)

Baten

Bestuur

De extra opbrengsten zijn vooral het gevolg van extra opbrengsten vanuit grondverkoop. Dit betreffen twee grotere verkopen, die nog niet bekend waren bij het samenstellen van de Burap 2021. (voordeel € 0,1 miljoen)

Regulering

Als gevolg van het hogere aantal vergunningaanvragen zijn er ook meer vergunningen behandeld. Dit heeft geleid tot extra legesopbrengsten van € 0,2 miljoen.

Bedrijfsvoering

De belangrijkste verschillen betreffen:

- Minder geactiveerde uren op projecten (nadeel € 0,2 miljoen)
- Meer uitkeringen i.v.m. ziekte (voordeel € 0,1 miljoen)
- Hogere baten gedetacheerd personeel (voordeel € 0,1 miljoen)
- Vrijval voorziening wachtgeld (voordeel € 0,1 miljoen)

6.1.1.6 Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	5,249	5,431	5,705	5,607	-0,098	V
Baten	-172,683	-175,967	-181,950	-183,913	-1,962	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-167,434	-170,535	-176,245	-178,306	-2,061	V
Toevoeging aan reserves	-	-	3,193	3,193	-	
Ottrekking aan reserves	-8,238	-	-0,178	-0,178	-	
Saldo van baten en lasten na bestemming	-175,672	-170,535	-173,230	-175,291	-2,061	V

Lasten

Onvoorzien

Vanuit de post onvoorzien is in 2021 € 0,120 miljoen beschikbaar gesteld voor de sloop van de schuur aan de Hoekse weg. De nood voor sloop is hoog en wordt gerealiseerd zodra de vergunning is afgegeven. De vergunning is nog niet verkregen als gevolg van achterstand bij de omgevingsdienst in de afhandeling van de aanvragen (doorlooptijd ongeveer 10 maanden). Om het budget in 2022 beschikbaar te houden voor de sloop van de schuur Hoekse weg te Strijen wordt voorgesteld dit budget beschikbaar in 2022 te stellen vanuit de resultaatbestemming 2021.

De post onvoorzien is in 2021 gedeeltelijk ingezet voor het uitvoeren van de inrichting van 't Schap. Het overige deel van de post onvoorzien, zijnde € 0,07 miljoen, is niet benut.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Saldo
Stand per 1 januari 2021	0,25
Fysiek vergaderen 't Schap (VV 9 juni 2021)	- 0,06
Maatregelen Schuur Hoekseweg	- 0,12
Stand per 31 december 2021	0,07

Algemene lasten en baten :

Voordelig resultaat van € 0,24 door een lagere deelnemersbijdrage. De jaarrekening van SVHW valt minder nadelig uit dan bij de najaarsnota van SVHW was ingeschat hierdoor een lagere deelnemersbijdrage.

Baten

Belastingopbrengsten

Dit bestaat uit hogere belastingopbrengst € 1,1 miljoen en € 0,5 miljoen vergoeding kinderopvang.

Voor het voordeel op de baten vanuit de belastingopbrengst wordt verwezen naar de paragraaf Waterschapsbelastingen.

6.2 Overzicht van programma's naar taken

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Totaal	Watersysteemheffing	Zuiveringsheffing	Wegenheffing
Waterveiligheid	22,159	22,159		
Water	48,794	48,794		
Waterketen	71,352		71,352	
Wegen	10,872			10,872
Bestuur en organisatie	23,589	14,068	7,891	1,629
Algemene dekkingsmiddelen	3,060	1,260	1,519	0,280
Nettolasten	179,825	86,281	80,763	12,781
Mutaties reserves				
Toevoegingen				
Waterveiligheid	1,357	1,357		
Water	0,503	0,503		
Waterketen	0,500		0,500	
Wegen	2,400			2,400
Bestuur en organisatie	0,135	0,061	0,061	0,014
Algemene dekkingsmiddelen	3,193	1,398	1,602	0,193
Totaal toevoegingen	8,088	3,319	2,163	2,607
Onttrekkingen				
Waterveiligheid	-2,971	-2,971		
Water	-3,189	-3,189		
Waterketen	-1,646		-1,646	
Wegen	-3,282			-3,282
Bestuur en organisatie	-2,085	-0,543	-0,543	-1,000
Algemene dekkingsmiddelen	-0,178		-0,178	
Totaal onttrekkingen	-13,351	-6,703	-2,367	-4,281
Totaal mutaties reserves	-5,263	-3,384	-0,204	-1,675
Te dekken door belastingopbrengsten				
Watersysteemheffing	-86,528	-86,528		
Zuiveringsheffing	-82,812		-82,812	
Wegenheffing	-12,026			-12,026
Totaal belastingopbrengsten	-181,365	-86,528	-82,812	-12,026
Saldo baten en lasten na bestemming	-6,803	-3,631	-2,253	-0,919

6.3 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Begroting 2021	Begroting 2021 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2021	Afwijkingen t.o.v. begroting 2021 incl. wijzigingen	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten					
Rente & Afschrijving	26,541	25,918	25,918	-0,00	V
Personeelslasten	65,771	65,782	65,084	-0,698	V
Goederen en diensten van derden	98,837	99,208	100,689	1,481	N
Bijdragen aan derden	12,842	12,558	11,030	-1,528	V
Toevoeging voorziening / onvoorzien	0,765	1,664	2,546	0,882	N
Doorberekeningen	-0,00	-0,00	-	0,00	N
Totaal Lasten	204,755	205,131	205,267	0,136	N
Baten					
Financiële baten	-1,00	-1,638	-1,684	-0,046	V
Personeelsbaten	-0,090	-0,391	-0,558	-0,168	V
Goederen en diensten aan derden	-4,634	-2,805	-3,140	-0,335	V
Bijdragen van derden	-14,850	-12,685	-14,596	-1,911	V
Waterschapsbelastingen	-174,967	-180,294	-181,365	-1,071	V
Interne verrekeningen	-5,497	-5,497	-5,463	0,034	N
Doorberekeningen.	-	-	-	-	
Totaal Baten	-201,037	-203,310	-206,807	-3,497	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	3,718	1,821	-1,540	-3,361	V
Toevoeging aan reserves	6,380	9,133	8,088	-1,044	V
Onttrekking aan reserves	-10,098	-13,365	-13,351	0,014	N
Saldo van baten en lasten na bestemming	-	-2,411	-6,803	-4,392	V

Overige gegevens

7 Vaststelling Jaarstukken 2021

Vergaderdatum : 18 mei 2022

Agendapunt :

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

ONDERWERP Jaarstukken 2021

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta d.d. ;

overwegende dat:

- De Verenigde Vergadering op grond van artikel 104 van de Waterschapswet de jaarrekening en het jaarverslag vaststelt;
- De accountant de jaarrekening heeft gecontroleerd en voorzien heeft van een goedkeurende controleverklaring inzake getrouwheid en rechtmatigheid;
- De auditcommissie in de vergadering van 13 april 2022 de Jaarstukken heeft behandeld en heeft aangegeven dat de Jaarstukken door kunnen voor behandeling in D&H en VV.

gelet op:

- Artikel 77, 13, 104 en 107 Waterschapswet;

BESLUIT:

Voorgesteld wordt:

- a. De Jaarstukken 2021 vast te stellen.
- b. Het nog te bestemmen resultaat 2021 vast te stellen op € 6,803 miljoen voordelig.
- c. In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Schoon & Voldoende Water

- Toevoeging van € 3,346 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatiereserve Watersysteemheffing.

Waterketen

- Toevoeging van € 1,978 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatiereserve Zuiveringsheffing.
- Toevoeging van € 0,089 miljoen aan de bestemmingsreserve grensoverschrijdend afvalwater.

Wegen

- Toevoeging van € 0,535 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatiereserve Wegenheffing.

- d. Een bedrag van € 0,855 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Budgetoverhevelingen en deze direct beschikbaar te stellen voor 2022 ten behoeve van:
 - 1) Praktijkproef Hedwigepolder € 0,200 miljoen
 - 2) Praktijkproef Hedwigepolder -/- € 0,200 miljoen
 - 3) Groot onderhoud steenbekleding € 0,100 miljoen
 - 4) Beheersplan wegenbeheer € 0,055 miljoen
 - 5) Maatregelen duurzaam veilig glaspark € 0,193 miljoen
 - 6) Onderhoud kunstwerken wegen € 0,095 miljoen
 - 7) Integrale dienstverlening € 0,052 miljoen
 - 8) Vervangen vloerbedekking en ICT-verhuisdiensten € 0,197 miljoen
 - 9) Sloopkosten voor de schuur Hoekseweg te Strijen € 0,120 miljoen
 - 10) Stakeholdersmanagement € 0,042 miljoen

Ridderkerk, 18 mei 2022

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

S.J. Steendijk

J.F. Bonjer

8 Controleverklaring accountant

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Verenigde Vergadering van het waterschap Hollandse Delta te Ridderkerk

A. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van het waterschap Hollandse Delta te Ridderkerk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van het waterschap Hollandse Delta op 31 december 2021 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de Verenigde Vergadering op 13 oktober 2021 vastgestelde normenkader 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de gecompriëerde staat van baten en lasten per programma over 2021;
- het overzicht van programma's naar taken over 2021;
- de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten over 2021;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening, het door de Verenigde Vergadering op 13 oktober 2021 vastgestelde normenkader 2021 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het waterschap Hollandse Delta zoals vereist in de Wet Toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.133.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 van het Waterschapsbesluit.

Wij zijn met de Verenigde Vergadering overeengekomen dat wij aan de Verenigde Vergadering tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 150.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- exploitatierekening in één oogopslag;
- samenvatting Jaarstukken 2021;
- jaarverslag, waaronder programma-overstijgende ambities, de programmaverantwoording en de paragrafen; en
- de overige gegevens, waaronder de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van dijkgraaf en heemraden is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het college van dijkgraaf en heemraden en de Verenigde Vergadering voor de jaarrekening

Het college van dijkgraaf en heemraden is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het college van dijkgraaf en heemraden is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2021.

In dit kader is het college van dijkgraaf en heemraden tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van dijkgraaf en heemraden noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van dijkgraaf en heemraden afwegen of de financiële positie voldoende is om het waterschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van dijkgraaf en heemraden moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De Verenigde Vergadering is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening, het door de Verenigde Vergadering op 13 oktober 2021 vastgestelde normenkader 2021, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van dijkgraaf en heemraden en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het college van dijkgraaf en heemraden gehanteerde afweging dat het waterschap in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Verenigde Vergadering onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 20 april 2022

Publieke Sector Accountants B.V.

 ValidSigned door W. Kalkman RA
op 20-04-2022

Was getekend: W. Kalkman RA

9 Bijlagen

9.1 Investerings

De bedragen ten aanzien van bruto investering, bijdragen en subsidies, netto investering en realisatie van de investeringen in bijlage 9.1 hebben als peildatum 31 december 2021.

9.1.1 Lopende investeringen

9.1.1.1 Waterveiligheid

Lopende investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Fase II Dijkverst. HW Zuid HWBP2	7001014510	2,633	-2,633	-	2,297	-2,265	0,032	0,004
Versterken drie regionale waterkeringen	7202100320	4,100		4,100	1,027		1,027	0,590
Aankoop 1/8deel prim. Waterk. Stellend.	7202100323	0,005		0,005	-		-	-
Totaal		6,738	-2,633	4,105	3,324	-2,265	1,059	0,593

9.1.1.2 Water

Lopende investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Peilbesluit Adrianapolder	7103000016	1,825		1,825	0,203		0,203	0,147
Spinozapark fase 3	7103100199	0,384		0,384	-		-	
Nw.BesturingWatersyst TechnAutom(NBWS-TA	7103100219	9,00		9,00	4,024		4,024	2,092
Nieuwe Besturing Watersysteem - BOS	7103100258	1,00		1,00	-		-	-
Maatregelen Binnenbedijkte Maas	7103100288	1,850	-0,464	1,386	0,347	-	0,347	0,241
2 KRW maatregelen Hoeksche Waard	7103100327	1,00		1,00	0,329		0,329	0,196
Renovatie Gemaal Stellendam	7103100338	2,666		2,666	0,342		0,342	0,299
NBW 2017-2027 Peilvak 17e Binnenmaas	7103100344	0,165		0,165	-		-	
Optimalisatie Watervoorz Brielse Meer	7103100345	4,662	-2,869	1,793	1,859	-1,153	0,707	0,671
Vervangen duiker Munnikensteeg	7103100351	0,430		0,430	0,082		0,082	0,019
Eff. peilbesluit Groot Voorne West	7103100354	0,770		0,770	0,144		0,144	0,103
Peilbesluit Kilhaven	7103100355	0,242		0,242	0,107		0,107	0,107
Inlaatvoorziening Piershilse Haven	7103100359	0,385		0,385	-		-	-
Vernieuwen Duiker Pietermanskercje	7103100361	0,190		0,190	0,090		0,090	0,090
Gemaal Oudendoorn	7103300123	5,475	-0,200	5,275	0,270	-	0,270	0,230
Renovatie gemaal Kilhaven	7103300126	0,366		0,366	0,041		0,041	0,041
Vervangen kunstwrkn act. Waterbeheersing	7103300132	0,715		0,715	0,440		0,440	0,440
Vergroten duiker De Hoef Heerjansdam	7103300136	0,500		0,500	0,019		0,019	0,019
CMK optimalisaties	7103300137	0,570		0,570	0,220		0,220	0,220
Diesel aangedreven noodbemaling	7103300141	0,480		0,480	-		-	-
Totaal		32,675	-3,533	29,142	8,517	-1,153	7,364	4,914

9.1.1.3 Waterketen

Lopende investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Bijdrage renovatie Pretorialaan	7304000060	0,147		0,147	-		-	
Leidingverlegging rotonde N218Oostvoorne	7304000064	0,350	-0,022	0,328	-	-	-	-
Renovatie rioolgemaal Ouddorp	7304000068	0,650	-0,200	0,450	0,100	-	0,100	0,100
Renovatie rioolgem Brabant Spijkenisse	7304000071	2,850	-2,025	0,825	0,183	-	0,183	0,183
Online meters waterlijn rwzi's	7304100118	7,600		7,600	0,235		0,235	0,133
Kettingruimers Dokhaven 2020 - 2023	7304100132	2,350		2,350	0,505		0,505	0,414
Zandsilo's 1+2 Dokhaven	7304100136	0,365		0,365	0,298		0,298	0,295
Renovatie Beluchtingsys Zwijndrecht	7304100141	2,500		2,500	1,961		1,961	1,884
IJzerchloride doseerinstal. Spijkenisse	7304100143	0,250		0,250	0,158		0,158	0,158
Ammoniummeters Hoogvliet	7304100144	0,185		0,185	0,153		0,153	0,130
Def herstel leidingwerk Dordrecht	7304100146	0,280		0,280	0,040		0,040	-
Mob. IJzerchloride paxinstallatie rwzi's	7304100149	0,155		0,155	0,017		0,017	0,017
Retourslibafsluiters Dokhaven	7304100151	0,970		0,970	0,254		0,254	0,254
Roostergoed installaties Dokhaven	7304100152	1,400		1,400	0,134		0,134	0,134
RG Transport Installatie Dokhaven	7304100153	0,330		0,330	0,183		0,183	0,183
Schakelkasten Dokhaven	7304100154	0,300		0,300	0,041		0,041	0,041
IJzerchloride Strijen	7304100158	0,165		0,165	0,035		0,035	0,035
Vervangen platte daken Dokhaven	7304100160	0,400		0,400	0,095		0,095	0,095
IJzerchloride Zwijndrecht	7304100161	0,325		0,325	-		-	
Aanpassen blowers Dordrecht	7304100163	0,270		0,270	0,020		0,020	0,020
Aanpassen monsternamkasten COVID	7304100166	0,420	-0,420	-	0,219	-0,219	-0,00	-0,00
Renov. Influentvijzels Hellevoetsluis	7304100167	0,195		0,195	0,019		0,019	0,019
Vervangen meetapparatuur div rwzi/rg	7304100169	0,330		0,330	0,189		0,189	0,189

Lopende investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
ALM Goeree Overflakkee-Spijkenisse	7304100171	2,00		2,00	-		-	-
Schakelkasten Sluisjesdijk	7304210017	6,966		6,966	2,278		2,278	0,649
WarmteKrachtKoppeling (WKK)Sluisjesdijk	7304210018	12,055	-0,082	11,973	11,899	-0,083	11,816	1,346
Gassysteem Sluisjesdijk (op termijn)	7304210021	0,985		0,985	0,039		0,039	0,008
Slibindikking,slibontwater. Sluisjesdijk	7304210023	0,294		0,294	0,050		0,050	0,047
Terreinaanpassingen Sluisjesdijk	7304210025	0,265		0,265	-		-	
Aanschaf centrifuges Sluisjesdijk	7304210042	0,500		0,500	0,057		0,057	0,057
Voorindikers LV Sluisjesdijk	7304210043	1,435		1,435	0,143		0,143	0,143
Aanpassing ventilatiegebouw Sldk	7304210044	3,110		3,110	0,603		0,603	0,603
Luchtbehandeling ontw.lijn Dordrecht	7304210045	0,290		0,290	-		-	-
Revisie slibretourvizels Zwijndrecht	7304210046	0,720		0,720	0,082		0,082	0,082
Totaal		51,406	-2,749	48,658	19,993	-0,302	19,690	7,221

9.1.1.4 Wegen

Lopende investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
3e Barendrechtseweg Y0246 vak 10 en 15	7405130078	0,246		0,246	-		-	
Buitenom H0172 vak 40, 45, 50	7405130088	0,886		0,886	-		-	
Kruisweg G3950 vak 10	7405130089	0,234		0,234	-		-	-
Bermverh. G3950 Kruisweg Achthuizen	7405130095	0,104		0,104	-		-	
Kraaijenssedijk G6740 WV 10,15,20,30,50	7405130114	0,520		0,520	-		-	-
Halspoldersedijk G6770 Hoofdrijbaan- 35-1	7405130115	0,170		0,170	-		-	-
Materieel gladheidsbestrijding	7405130133	2,400		2,400	-		-	-
Ruigendijk V0453 Nissewaard	7405130139	0,900		0,900	0,859		0,859	0,859
Oudelandsedijk G0780 Dirksland	7405130141	0,914		0,914	-		-	-
Herplantplicht 2018-2019	7405130149	0,450		0,450	0,329		0,329	0,329
Bijdr verkeerscirc N215 Dirksland- Meliss	7405210036	0,204		0,204	0,150		0,150	0,150
Vervanging openbare verlichting 2020	7405210053	0,880		0,880	0,263		0,263	0,263
Bijdrage reconstructie A29-N487	7405210070	0,225		0,225	-		-	
Vervanging openbare verlichting 2021	7405210081	0,300		0,300	0,124		0,124	0,124
Totaal		8,433		8,433	1,725		1,725	1,725

9.1.1.5 Bestuur en Organisatie

Lopende investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Fysieke Toegang – deelproject NEN3140	7610000009	7,550		7,550	1,521		1,521	1,005
Inrichting pand Handelsweg 110	7811700011	0,170		0,170	0,159		0,159	0,145
Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2015	7811800019	0,540		0,540	-		-	
Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2016	7811800020	0,350		0,350	-		-	
Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2017	7811800021	0,350		0,350	-		-	
Vervanging meubilair 2020	7811800022	0,360		0,360	0,227		0,227	0,227
Totaal		9,320		9,320	1,907		1,907	1,377

9.1.2 Afgesloten investeringen

9.1.2.1 Waterveiligheid

Afgesloten investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Autom.bediening Keersluis Oud-Beijerl.	7202100317	0,764		0,764	0,764		0,764	0,201
Verv. Wachtdeuren Duikersluis Lorregat	7202100321	0,142		0,142	0,138		0,138	0,078
Vervangen Steenbekleding Dirksland	7202100322	0,150		0,150	0,120		0,120	0,120
Totaal		1,056		1,056	1,021		1,021	0,400

7202100317 Autom.bediening Keersluis Oud-Beijerl.

De keersluis Oud-Beijerland is autonoom bedienbaar gemaakt, omdat in de praktijk de tijd tussen de meldingen te kort was om op locatie de sluisdeuren te sluiten. Als voorkeursalternatief is gekozen voor een autonoom bediende sluis die werkt op radardetectie zonder tussenkomst van menselijke bediening. Daarnaast is de bediening van de sluis aangepast naar de nieuwste normen voor veilig werken. Door vertraging in de planning wordt de automatiseringsupdate uitgevoerd in 2022 onder verantwoording van het NBWS-project (TA).

7202100321 Verv. Wachtdeuren Duikersluis Lorregat

In het kader van de waterveiligheid voldeden de wachtdeuren niet aan de eisen, omdat de deuren niet goed sloten en aan het einde van de levensduur waren. In 2020 zijn de deuren geproduceerd en in de eerste helft van 2021 zijn de deuren geplaatst. Het kunstwerk voldoet voor wat betreft de sluiting van de deuren weer aan de eisen.

7202100322 Vervangen Steenbekleding Dirksland

De steenbekleding van de West- en Oosthavendijk bestaat uit diverse soorten bekledingen van verschillende leeftijden. In 2019 bleek uit een inspectie dat de steenbekleding niet meer aan de norm voldeed en aan vervanging toe was. Na deze vervanging voldoet het buitentalud weer aan de normen. Het bekledingsmateriaal is zodanig gekozen dat de (oever) begroeiing de kans krijgt zich te ontwikkelen.

9.1.2.2 Water

Afgesloten investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Effect. Peilbesl. Noordrand Voorne/KVW	7103000014	0,687	-	0,687	0,670	-0,011	0,660	0,403
Waterbergng Zwndr.Waard(Waalbos fase II)	7103100178	0,540		0,540	0,523		0,523	0,250
Nieuwe Dordtse Biesbosch	7103100272	6,246	-2,335	3,911	6,091	-2,374	3,717	0,065
Afleiden zoetwaterstroom Oudeland v. S	7103100281	0,905		0,905	-		-	-0,087
Gebiedsplan Cromstrijen, fase 2	7103100307	4,092		4,092	4,065		4,065	0,282
Vervangn persleiding Immanuel Kantstraat	7103100315	1,015		1,015	1,014		1,014	0,151
Ontwikkelplan Bernisse	7103100349	0,965	-0,300	0,665	0,919	-0,300	0,619	0,420
Effectueren peilbesluit Oostvoornse Meer	7103100360	0,265		0,265	0,190		0,190	0,190
Renovatie gemaal Nieuw Kraaijer	7103300129	0,290		0,290	0,309		0,309	0,309
Vervangingsinvesteringen stuwen 2021 HoO	7103300131	0,280		0,280	0,271		0,271	0,271
Vervangen stuwen 2021 HoO (overloop2020)	7103300133	0,300		0,300	0,299		0,299	0,210
Vervanging pomp gemaal Raepshille	7103300138	0,166		0,166	0,155		0,155	0,155
Totaal		15,751	-2,635	13,116	14,506	-2,684	11,821	2,619

7103000014 Effect. Peilbesl. Noordrand Voorne/KVW

De peilbesluiten Noordrand van Voorne en Klein Voorne West zijn in 2016 vastgesteld. Er zijn maatregelen uitgevoerd om het peilbesluit te kunnen effectueren. In het project zijn twee gemalen van nieuwe automatiseringsapparatuur voorzien, is een inlaat vervangen en geautomatiseerd, zijn de stuwen vernieuwd en worden schade beperkende maatregelen vanwege peilaanpassingen uitgevoerd. Het project is in 2018 opgestart en is in 2021 afgerond.

De totale projectkosten zijn met 77.000 toegenomen als gevolg van een tegenvallende aanbesteding en extra tijdsbesteding vanwege de moeizame afstemming met stakeholders. Het krediet is middels de Burap-21 aangepast van 610.000 naar 687.000.

7103100178 Waterbergng Zwndr.Waard(Waalbos fase II)

Binnen het project Waalbos (Staatsbosbeheer en gemeente Zwijndrecht) is mogelijkheid ontstaan om een deel van de wateropgave in te vullen en een bijdrage te leveren aan de KRW doelen. Het doel van het project was om het watersysteem robuust en toekomstbestendig te maken zodat (negatieve) effecten van klimaatverandering worden voorkomen. Het project is uitgevoerd door ingenieursbureau Drechtsteden in opdracht van gemeente Zwijndrecht. Het project is afgerond in Q4 2021. Het waterschap heeft een bijdrage aan dit project gedaan.

7103100307 Gebiedsplan Cromstrijen, fase 2

Om een goede waterbeheersing in de Torensteepolder te kunnen waarborgen zijn werkzaamheden verricht waarbij de pompcapaciteit van gemaal Cromstrijen is vergroot. Een ander onderdeel van dit project was de sloop van gemaal Torenstee. Vanwege de nog lopende gesprekken over het behoud van cultuur historie m.b.t. dit gemaal is dit onderdeel uit scope van het project gehaald en zal op een later moment geprogrammeerd worden. Het project is daarmee in 2021 afgerond.

7103100315 Vervangen persleiding Immanuel Kantstraat

Het vervangen en vergroten van de persleiding aan de Immanuel Kantstraat is een voorbeeld van de gezamenlijke projecten in Rotterdam om de stad klimaatbestendig te maken. Dit project is onderdeel van het vergroten van de capaciteit van oppervlaktewatergemaal Spinozapark dat zorgt voor het afvoeren van overtollige neerslag uit het laagste deel van Rotterdam Zuid. De uitvoering is in 2021 afgerond en het project is financieel afgesloten.

7103100272 Nieuwe Dordtse Biesbosch

In samenwerking met de gemeente Dordrecht en provincie Zuid-Holland is een natuur- en recreatiegebied aangelegd op het Eiland van Dordrecht. Hierbij is 560 hectaren Ecologisch Hoofdstructuur aangelegd inclusief waterberging. Met uitvoering van dit project dragen wij bij aan verdere zuivering van aanvoer van schoon water en het scheiden van waterstromen voor landbouw, natuur en de stad Dordrecht. Daarnaast is ook een grotere bergingscapaciteit voor het water gerealiseerd.

Het project is 2,5% goedkoper uitgevallen dan aanvankelijk begroot. Aanleiding hiervoor is minder inzet van interne capaciteit. Het project is in Q4 2021 afgerond en financieel afgesloten.

7103100349 Ontwikkelplan Bernisse

Met het project Ontwikkelplan Bernisse is meer diversiteit in (water)planten en waterdieren gecreëerd en daarmee is het watersysteem in dit gebied verbeterd. Daarnaast is het Bernissegebied aantrekkelijker gemaakt voor recreatie.

Het ontwikkelplan is in 2018 opgesteld in nauw overleg met de inwoners, gemeente en natuurorganisaties. Het project is eind 2021 volledig gerealiseerd en financieel afgesloten.

7103100281 Afleiden zoetwaterstroom Oudeland v. S

Dit project heeft als doel om het brakke water in het waterlichaam "Afwatering Oudeland van Strijen" zo min mogelijk te vermengen met de zoete waterstroom vanuit het noordelijke landbouwgebied. Hierdoor blijft het chloridegehalte constant en dit biedt meer kans voor natuurontwikkeling en betere waterkwaliteit. Tevens worden de bestuurlijk afgesproken KRW maatregelen uitgevoerd.

Gedurende de uitvoering van het project zijn veel omgevingsrisico's opgetreden die invloed waren op zowel financiën als doorlooptijd van het project. De risico's betreffen o.a. aangetroffen vervuilde grond, verhoogd risico archeologie en aanvullende onderzoeken Flora & Fauna.

Gezien de beperkte uitvoerperiode vanwege broedseizoen en komst van de beschermde dwerggans was realisatie in 2022 niet meer haalbaar. Daarnaast werd getwijfeld over de effectiviteit van de uit te voeren maatregelen, zeker gezien de hogere kosten.

Uit de uitgevoerde analyse blijkt dat de business case niet meer valide is en derhalve is voorgesteld het project te beëindigen. Alternatieve maatregelen zullen onderzocht worden in het watergebiedsplan voor dit gebied in 2022.

7103300133 Vervangen stuwen 2021 HoO (overloop2020)

De uitvoering van dit project heeft het doel een drietal stuwen te vervangen die aanvankelijk opgenomen waren in investering 7103300124 Vervangen Stuwen 2020, niet in 2020 werden opgeleverd. Om die investering af te kunnen sluiten is voor de drie stuwen deze investering aangemaakt. De werkzaamheden bestonden uit het vervangen van stuw aan de Broekseweg, vervangen stuw/pomp aan de Helledijk en een nieuwe stuw aan de Geldersedijk.

De werkzaamheden zijn in 2021 uitgevoerd en project is financieel afgesloten.

7103100360 Effectueren peilbesluit Oostvoornse Meer

De grinddammen aan de noordzijde van het Oostvoornse Meer moesten opgehoogd worden voordat het nieuwe peilbesluit geëffectueerd kan worden. Het werk is in 2021 voorbereid en uitgevoerd. De kosten vielen wat voordeliger uit dan oorspronkelijk geraamd. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een lagere eenheidsprijs voor de levering van het ophoogmateriaal.

7103300129 Renovatie gemaal Nieuw Kraaijer

Om de langdurige continuïteit van het gemaal te blijven waarborgen is er groot onderhoud gepleegd en zijn een aantal componenten van het gemaal vervangen. Zo zijn o.a. de frequentie omvormers aangebracht, de meet versterkers op instroom van water aangebracht en het meetinstrument debiet compleet vernieuwd.

De werkzaamheden zijn in 2021 afgerond en het project is in het Q4 2021 financieel afgesloten.

7103300131 Vervangingsinvesteringen stuwen 2021 HoO

Op basis van de technische staat en/of het bereiken van einde technisch levensduur zijn een aantal stuwen gedurende 2021 vervangen om zodoende het functioneren ervan te kunnen waarborgen.

Op twee stuwen na zijn de werkzaamheden aan alle stuwen in 2021 uitgevoerd. De twee stuwen in de polder Heerjansdam zijn doorgeschoven naar het jaar 2022 omdat er op dit moment onduidelijkheid is over wie onderhoudsplichtig is. De twee stuwen zullen opgepakt worden in de investering "Vervangen stuwen 2022 HoO". Het bijbehorend krediet (€40.000) is naar de investering 2022 overgeheveld. Hiermee is de status van deze investering gereed en is deze financieel afgesloten

7103300138 Vervanging pomp gemaal Raepshille

Op basis van technische staat en het blijven waarborgen van langdurige continuïteit van het gemaal is groot onderhoud gepleegd en is de bestaande conventionele pomp vervangen voor een nieuwe visvriendelijke variant. De werkzaamheden zijn uitgevoerd en project is technisch gereed en financieel afgesloten.

9.1.2.3 Waterketen

Afgesloten investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Ged. vervanging rioolpersl. Mijnsheerenl	7304000057	2,747	-0,275	2,473	2,553	-0,194	2,360	1,712
Verleggen persleiding Westmaas N489	7304000065	0,645	-0,172	0,473	0,524	-0,197	0,327	0,210
TA Dokhaven	7304100124	2,200		2,200	2,184		2,184	0,397
Afsluiters effluentbemaling rwzi Dokh	7304100127	0,800		0,800	0,919		0,919	0,519
Beluchtingscircuit RWZI Dordrecht	7304100139	2,500		2,500	2,417		2,417	0,200
Beluchtingscompressoren A-trap Dokhaven	7304100140	0,555		0,555	0,523		0,523	0,347
IJzerchloride doseerinstal. Dordrecht	7304100142	0,305		0,305	0,305		0,305	0,305
Vervanging schakelkast rwzi Heenvliet	7304100145	0,235		0,235	0,221		0,221	0,190
Herstel voorindikker Dordrecht	7304100147	0,210		0,210	0,212		0,212	0,020
Schakelkast PEdosering Spijkenisse	7304100148	0,210		0,210	0,183		0,183	0,136
Surpluslib retourslibvijzels Spijk	7304100150	0,521		0,521	0,518		0,518	0,340
Nabezinktank en indikker Oude Tonge	7304100159	0,350		0,350	0,349		0,349	0,336
Vervang dak bedieningsgebouw Hellevis	7304100162	0,135		0,135	0,135		0,135	0,135
Aanschaf portakabin regio Flakkee	7304100164	0,130		0,130	0,133		0,133	0,133
Vervangen Selectormengers Dordrecht	7304100165	0,180		0,180	0,141		0,141	0,141
Beluchting rwzi Middelharnis	7304100168	0,555		0,555	0,429		0,429	0,429
Gassysteem Sluisjesdijk	7304210020	0,305		0,305	0,307		0,307	0,093
PE-doseervoorzieningen Sluisjesdijk	7304210022	0,097		0,097	0,091		0,091	0,011
Gaswassers en ventilatie Sluisjesdijk	7304210039	0,775		0,775	0,839		0,839	0,767
PE-Bulkopslag Sluisjesdijk	7304210041	0,520		0,520	0,517		0,517	0,448
Totaal		13,975	-0,447	13,529	13,500	-0,391	13,110	6,871

7304000057 Ged. vervanging rioolpersl. Mijnsheerenl

De asbestcement persleiding van rioolgemaal Mijnsheerenland naar het verzamelgemaal Heinenoord was verouderd en aangetast. Daar waar mogelijk is de oude asbestcement leiding verwijderd. Om de afvoer van het afvalwater te waarborgen, is de rioolpersleiding verplaatst en uitgevoerd in een PE-materiaal.

7304000065 Verleggen persleiding Westmaas N489

Het verleggen van de rioolpersleiding is uitgevoerd in samenspraak met de provincie. De asbestcement leiding is over een lengte van ca. 600 meter vervangen, omdat deze niet bestand was tegen de zettingen van de werkzaamheden aan de nieuwe rotonde. Door deze te vervangen door kunststof (PE) leidingen is het onbelemmerd transport van afvalwater weer voor jaren geborgd. De uitvoeringswerkzaamheden zijn in 2021 afgerond.

7304100124 TA Dokhaven

De Technische Automatisering (TA) op de RWZI Dokhaven en het slibverwerkingsbedrijf Sluisjesdijk wordt gebruikt om installatieonderdelen en werktuigen te bedienen, besturen en bewaken. Door onderdelen te vervangen die aan het einde van de technische levensduur waren, voor nieuwe onderdelen, wordt weer aan de robuustheid en onderhoudbaarheid van de installaties met de oorspronkelijke ontwerpeisen voldaan. Dit project is afgestemd en geeft no-regretmaatregelen t.o.v. de ALM Dokhaven.

7304100127 Afsluiters effluentbemaling

Doordat de afsluiters niet meer hun functie vervullen, waardoor de werking van de waterkerende afsluiters, als van de effluentpompen voor de komende jaren niet kan worden gegarandeerd. De uitgevoerde werkzaamheden betroffen het vervangen van effluent afsluiters, inspectie van de twee effluent leidingen en appendages en het inspecteren en onderhouden van de onderhoudsafsluiters van de effluentpompen.

7304100139 Beluchtingscircuit RWZI Dordrecht

Circa 30-40% van de beluchtingseenheden van de beluchtingscircuits van RWZI Dordrecht faalden, waardoor er niet meer optimaal belucht werd en de kwaliteit van het zuiveringsproces daalde. Daarnaast waren ook andere mechanische onderdelen aan het einde van hun levensduur. Met het project is de prestatie van de beluchtingscircuits weer op gewenst niveau gebracht, door het verbeteren van de zuurstofinbreng in de drie beluchtingstanks, en is de technische staat van de beluchtingscircuits en randapparatuur weer op orde gebracht.

7304100140 Beluchtingscompressoren A-trap Dokhaven

Op Dokhaven staan vier beluchtingscompressoren in een 3+1 opstelling, waarvan er één dient als reserve compressor. De beluchtingscompressoren leveren lucht ten behoeve van de beluchting van de zandvangsers en de A-trap. Drie compressoren zijn grondig gereviseerd en één is vervangen. De compressoren kunnen hierdoor nog minimaal 20 jaar hun functie vervullen voor een goed verlopend zuiveringsproces. De werkzaamheden zijn in 2021 afgerond en het project is financieel en administratief afgesloten.

7304100142 IJzerchloride doseerinstal. Dordrecht

Dit is een vervangingsinvestering uit het raamkrediet 2020. De ijzerchloride doseerinstallatie op rwzi Dordrecht was afgekeurd en diende vervangen te worden om te voldoen aan wet- en regelgeving en het risico op overschrijding van de lozingsniveaus te beperken. In 2021 is de nieuwe installatie geplaatst.

7304100145 Vervanging schakelkast rwzi Heenvliet

Dit is een vervangingsinvestering uit het raamkrediet 2020. Na een uitgevoerde inspectie was de schakelkast op rwzi Heenvliet afgekeurd. Om een veilige installatie te kunnen waarborgen is deze in 2021 vervangen en in bedrijf genomen.

7304100147 Herstel voorindikker Dordrecht

Dit is een vervangingsinvestering uit het raamkrediet 2020. Aan een voorindikker op rwzi Dordrecht was een storing opgetreden. Om de ontwateringsprestatie te garanderen is de voorindikker gerenoveerd. In 2021 zijn de werkzaamheden uitgevoerd en is de voorindikker ingebruik genomen.

7304100148 Schakelkast PE dosering Spijkenisse

Dit is een vervangingsinvestering uit raamkrediet 2020. Uit inspectie bleek dat een schakelkast van de polymeer-dosering op rwzi Spijkenisse afgekeurd was. De schakelkast en bijbehorende doseerinstallatie moest vervangen worden om een veilige installatie te waarborgen en de slibontwateringsprestatie te garanderen. De werkzaamheden zijn in 2021 uitgevoerd en afgerond.

7304100150 Surplusslib retourslibvijzels Spijkenisse

Dit is een vervangingsinvestering uit raamkrediet 2020. De surplusslib- en retourslibvijzels op rwzi Spijkenisse waren aan het einde van de technische levensduur. Vervanging was noodzakelijk om het risico op overschrijding van de lozingseisen te beheersen. In 2021 heeft de renovatie aan de retourslibvijzels plaatstgevonden.

7304100159 Nabezinktank en indikker Oude Tonge

Dit is een vervangingsinvestering uit het raamkrediet 2021. Uit een inspectie aan de nabezinktank en indikker bij de rwzi Oude Tonge bleek het einde van de technische levensduur en dat vervanging van installatieonderdelen noodzakelijk was. In 2021 zijn de werkzaamheden uitgevoerd.

7304100162 Vervang dak bedieningsgebouw Hellevoetsluis

Dit is een vervangingsinvestering uit het raamkrediet 2021. Het dak van het bedieningsgebouw Hellevoetsluis was aan het einde van zijn technische levensduur. Vervanging was noodzakelijk om de installaties en constructies er onder te beschermen. In 2021 is een nieuw dak geplaatst.

7304100164 Aanschaf portakabin regio Flakkee

Er waren onvoldoende werk- en overleg ruimten aanwezig in de regio Flakkee. In 2021 is de kabin met de benodigde voorzieningen geplaatst.

7304100165 Vervangen Selectormengers Dordrecht

Dit is een vervangingsinvestering uit raamkrediet 2021. Tijdens schoonmaak werkzaamheden op rwzi Dordrecht bleek dat het merendeel van de mengers in de selector en anaerobe tanks niet functioneerde. De selectormengers zijn in 2021 vervangen om te zorgen dat vermenging van het binnenkomende afvalwater met het retourslib en transport verder het zuiveringsproces in, mogelijk blijft.

7304100168 Beluchting rwzi Middelharnis

Bij de voorbereiding voor de schoonmaak van de beluchting op rwzi Middelharnis bleek dat de vervanging van de beluchting in 2023 gepland stond. Ook voor deze vervanging zijn dezelfde schoonmaakwerkzaamheden noodzakelijk. Hierdoor was het efficiënter en goedkoper om deze werkzaamheden te combineren en heeft de beluchting weer een levensduur van 10 jaar. De werkzaamheden zijn in 2021 uitgevoerd.

7304210020 Gassysteem Sluisjesdijk

Met dit ALM-project is een aantal technische aanpassingen gerealiseerd om de gasveiligheid te verbeteren. Hierdoor treden er minder procesverstoringen op en draagt het bij aan een betere bedrijfsvoering.

7304210022 PE-doseervoorzieningen Sluisjesdijk

Het oplossen van capaciteitsproblemen ten aanzien van drinkwater en bedrijfswater voor respectievelijk de aanmaak en dosering van polymeer (PE) en schoonmaakwerkzaamheden, vormde de aanleiding van dit ALM-project. Daarnaast is ervoor gezorgd dat beide bestaande PE-doseerinstallaties gelijktijdig kunnen draaien. Deze maatregel heeft relatie met het Schakelkastenproject en is uitgewerkt in het definitief ontwerp.

7304210039 Gaswassers en ventilatie Sluisjesdijk

De gaswassers op Sluisjesdijk hebben als doel stankoverlast en verspreiding van ziektekiemen te voorkomen. Om dit te garanderen is een betrouwbaar gaswas- en ventilatiesysteem noodzakelijk. De uitgevoerde werkzaamheden betroffen het schoonmaken, inspecteren, conserveren en reviseren van de gaswassers inclusief de mechanische installatie. Met deze werkzaamheden kan de betrouwbaarheid van de gaswasser en het ventilatiesysteem de komende jaren weer worden gegarandeerd.

7304210041 PE-Bulkopslag Sluisjesdijk

Het project betreft de realisatie van bulkopslag voor polymeer inclusief bijbehorende instrumentatie en aansturing. Deze hulpstof is benodigd voor een goede ontwatering van slib. Gelet op de verbruikte hoeveelheid op jaarbasis is het veiliger en efficiënter om de polymeer in bulk aan te laten voeren en het vanuit opslagtanks te verwerken, waarbij de kans op morsen is verkleind.

9.1.2.4 Wegen

Afgesloten investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Veckdijk V0334 vak 1, 2	7405130083	0,216		0,216	0,197		0,197	0,197
Bermverh. V0308 Hoonardweg	7405130099	0,080		0,080	-		-	-
Hoonardweg V0308/V0116	7405130104	0,370		0,370	0,353		0,353	0,154
Fietspad Rozenburg (Toegang Veerstoep)	7405130116	0,150		0,150	0,154		0,154	0,154
Strypsedijk V0245	7405130117	0,370		0,370	0,361		0,361	0,361
Zuurlandseweg V0315 Hoofdrijbaan-1- 1	7405130118	0,165		0,165	0,166		0,166	0,166
Molenweg parallelweg Y0390 wegvak 20-1	7405130119	-		-	-		-	-
Tilseweg G2440 wegvak 10 en 20	7405130120	0,230		0,230	0,157		0,157	0,157
Schenkeldijk G4210 Hoofdrijbaan-10-1	7405130121	-		-	-		-	-
Oud Schuddebeursedijk V0629 WV1-1	7405130122	0,281		0,281	0,281		0,281	0,281
Sliklandseweg V0237 wegvak 1 en 2	7405130123	0,165		0,165	0,160		0,160	0,160
Grootste middelweg V0404 V0251 wv1,2,3	7405130124	0,345		0,345	0,339		0,339	0,339
Ritselaarsdijk H0445 wegvak 10 en 20	7405130125	0,260		0,260	0,257		0,257	0,257
Stationsweg Noord V0522 Hoofdrijbaan-4-1	7405130126	0,165		0,165	0,141		0,141	0,141
Bolletjesweg G2060 wegvak 10 en 20	7405130127	0,150		0,150	0,149		0,149	0,149
Zandweg V0730 Hoofdrijbaan-1-1	7405130128	-		-	-		-	-
Lageweg V0364 Hoofdrijbaan-2-1	7405130129	-		-	-		-	-
V0403, Sluisweg, Brielle.	7405130130	0,140		0,140	0,130		0,130	0,130
Verloren Arbeid V0244 wegvak 1 en 2	7405130131	-		-	-		-	-
V0321 Tuindersweg	7405130132	0,500		0,500	0,477		0,477	0,477
Zomerlandseweg H0405 Heinenoord	7405130136	0,100		0,100	0,094		0,094	0,094

Afgesloten investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Noord Kavelsedijk H0642 Mookhoek	7405130137	0,160		0,160	0,158		0,158	0,158
Nieuwe Bloksedijk G3460 Oude Tonge	7405130138	0,190		0,190	0,187		0,187	0,187
Schoutseweg V0554 Nissewaard	7405130140	0,335		0,335	0,255		0,255	0,255
Oostendesedijk G2490 Oude Tonge	7405130142	0,250		0,250	0,221		0,221	0,221
Oud-Kraaijerdijk G0720Goeree- Overflakkee	7405130143	0,140		0,140	0,152		0,152	0,152
Zuid Kavelsedijk H0643 Strijen	7405130144	0,164		0,164	0,166		0,166	0,166
Langeweg NB H0104 Nieuw-Beijerland	7405130145	0,425		0,425	0,410		0,410	0,410
Bermen 2021	7405130146	0,746		0,746	0,747		0,747	0,747
H0115Nieuw Piershilseweg Nieuw- Beyerland	7405130147	0,345		0,345	0,358		0,358	0,358
DVI-aanpak Ruigendijk Nissewaard	7405130148	0,250		0,250	0,254		0,254	0,254
Bijdrage reconstructie N489	7405210069	0,183		0,183	0,183		0,183	0,183
Duurzaamveilig: Glaspark	7405210075	0,550		0,550	0,533		0,533	0,533
Totaal		7,425		7,425	7,038		7,038	6,840

7405210069 Bijdrage reconstructie N489

De provincie Zuid-Holland heeft een wegconstructie van de N489 inclusief 2 rotondes die op waterschapswegen aansluiten afgerond. Doordat deze rotondes op waterschapswegen aansluiten is een bijdrage conform de kaders betaald.

Zorg voor de wegen 2021

7405130083 Veckdijk V0334 vak 1, 2

7405130099 Bermverh. V0308 Hoonardweg

7405130104 Hoonardweg V0308/V0116

7405130116 Fietspad Rozenburg (Toegang Veerstoep)

7405130117 Strypsedijk V0245

7405130132 Tuindersweg V0321Bijd

7405130136 Zomerlandseweg H0405 Heinenoord

7405130137 Noord Kavelsedijk H0642 Mookhoek

7405130138 Nieuwe Bloksedijk G3460 Oude Tonge

7405130140 Schoutseweg V0554 Nissewaard
7405130142 Oostendesedijk G2490 Oude Tonge
7405130143 Oud-Kraaijerdijk G0720Goeree-Overflakkee
7405130144 Zuid Kavelsedijk H0643 Strijen
7405130145 Langeweg NB H0104 Nieuw-Beijerland

Regulier groot onderhoud 2021

7405130083, 7405130099, 7405130104, 7405130116 t/m 7405130117, 7405130132, 7405130136 t/m 7405130138, 7405130140, 7405130142 t/m 7405130145

Deze kredieten hebben betrekking op regulier groot onderhoud. Om te waarborgen dat het totale areaal wegen in redelijke staat is en bij te dragen aan de bereikbaarheid en verkeersveiligheid is er groot onderhoud uitgevoerd. In 2021 is in totaal 110.900 m² aan wegen opgepakt, waarvan 72.300 m² aan wegen in de D-categorie. In het kader van werk met werk maken en beperken van overlast zijn deels ook categorie C-wegen opgepakt en in beperkt mate ook categorie B-wegen of als een wegvak aansluit bij werkzaamheden vanuit een gemeente. In het totale beeld van alle wegen is de gemiddelde kwaliteit toegenomen, het areaal aan waterschapswegen ligt er beter bij.

Wegen Huis op orde 2021

7405210075 Duurzaamveilig: Glaspark
7405130118 Zuurlandseweg V0315 Hoofdrijbaan-1-1
7405130119 Molenweg parallelweg Y0390 wegvak 20-1
7405130120 Tilseweg G2440 wegvak 10 en 20
7405130121 Schenkeldijk G4210 Hoofdrijbaan-10-1
7405130122 Oud Schuddebeursedijk V0629 WV1-1
7405130123 Sliklandseweg V0237 wegvak 1 en 2
7405130124 Grootste middelweg V0404 V0251 wv1,2,3
7405130125 Ritselaarsdijk H0445 wegvak 10 en 20
7405130126 Stationsweg Noord V0522 Hoofdrijbaan-4-1
7405130127 Bolletjesweg G2060 wegvak 10 en 20
7405130128 Zandweg V0730 Hoofdrijbaan-1-1
7405130129 Lageweg V0364 Hoofdrijbaan-2-1
7405130130 V0403, Sluisweg, Brielle.
7405130131 Verloren Arbeid V0244 wegvak 1 en 2
7405130146 Bermen 2021
7405130147 H0115Nieuw Piershilseweg Nieuw-Beyerland
7405130148 DVI-aanpak Ruigendijk Nissewaard

Huis op Orde 2021 groot onderhoud, bermverhardingen en duurzaam veilig

7405210075, 7405130118 t/m 7405130131 en 7405130146 t/m 7405130148

Deze kredieten hebben betrekking op regulier groot onderhoud. Zie voor de toelichting hierboven bij Regulier groot onderhoud 2021.

9.1.2.5 Bestuur en Organisatie

Afgesloten investeringen (bedragen x € 1 mln.)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2021
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Modernisering dig. werkomgeving fase 4	7811500096	1,100		1,100	1,101		1,101	1,101
Totaal		1,100		1,100	1,101		1,101	1,101

7811500096 Modernisering dig. Werkomgeving fase4

De huidige werkplekken binnen WSHD waren ingericht op basis van een 'traditionele' denkwijze over (samen)werken op kantoor en het daar gebruiken van ICT middelen en het aanbieden van applicaties. Door middel van het project 'Modernisering digitale werkomgeving fase 4' zijn kantoormedewerkers (met standplaats Ridderkerk) voorzien van een nieuwe laptop, ICT thuiswerkplek en ICT kantoorwerkplek. In 2021 is benodigde software en hardware conform planning aangeschaft en is het project afgesloten.

9.2 WSHD in kengetallen

Kijk voor kaarten, kengetallen en andere geografische informatie op ons Open Dataportaal: wshd.nl/open-dataportaal

9.3 Lijst van begrippen en afkortingen

AGV	Waterschap Amstel Gooi en Vecht	HoO	Huis op Orde
ALM	Asset Lifecycle Management	(NV) HVC	Huisvuilcentrale Noord Nederland
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming	HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
AMP	Assetmanagementplannen	HWH	Het Waterschapshuis
Arbo	Arbeidsomstandighedenbeleid	IBOI	Index voor Bruto OverheidsInvesteringen
BAR	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk	ICT	Informatie- en communicatietechnologie
BBV	Besluit Begroten & Verantwoorden	ICM	Inkoop- en contractmanagement
BEC	bio-energiecentrale	JKZ	Juridische Kwaliteitszorg
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid	km	kilometer
Burap	Bestuursrapportage	KPI (kpi's)	Kritische Prestatie Indicatoren
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	KRW	Kaderrichtlijn Water
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	m3	kubieke meter
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	MBH	Commissie Middelen, Bestuurlijke Zaken en Handhaving
CM	Contractmanagement	MD	Management Development
CMK	Compenserende maatregelen kierbesluit	MER	Main Equipment Room
COVID-19	Coronavirus disease 2019	MLV	Meerlaagsveiligheid
CO2	Koolstofdioxide	Mln.	Miljoen
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek	MOP	Meerjaren Onderhouds Programma's
D&H	Dijkgraaf en heemraden	NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
DPRA	Directieraad Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	NBWS	Nieuwe besturing watersysteem
DRSH	Delfland, Rijnland, Schieland, Hollandse Eilanden en Waarden	NEN	Nederlandse norm
DSO	Digitale stelsel omgevingswet	NVO	Natuurvriendelijke oever
DVO	Dienstverleningsovereenkomst	NWB	De Nederlandse Waterschapsbank N.V.
EMU	Europese Monetaire Unie/Economische en Monetaire Unie	OHC	Onderhoudsconcepten
Fido	Financiering decentrale overheid	OTO	Opleiden, trainen en oefenen
FTE	Fulltime-equivalent	P&C	Planning en control
GWW	Grond-, weg- en waterbouw	PDOK	Publieke Dienstverlening Op Kaart
GOA	Grensoverschrijdend afvalwater	PHA	PolyHydroxyAlkanoaat, een bioplastic
GR	Gemeenschappelijke Regeling	PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
Ha	Hectare	PM	Pro memorie
HHD	Hoogheemraadschap van Delfland	POP3	PlattelandsOntwikkelingsProgramma 3
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	RES	Regionale Energie Strategiën
HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	RWS	Rijkswaterstaat
		rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
		SAMP	Strategisch assetmanagementplan

SDI	Secretaris Directeur Slibdrooginstallatie
SGBP	Stroomgebiedbeheersplannen
SNB	Slibverwerking Noord-Brabant
SOP	Strategisch Onderhoudsplan
SPP	Strategische personeelsplanning
Stowa	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
SVI	Slibverbrandingsinstallatie
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoed informatie Heffing en Waardebepaling
TA	Technische Automatisering
UvW	Unie van Waterschappen
v.e.	Vervuilingseenheden
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VV	Verenigde Vergadering
VZHW	Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen
WBP	Waterbeheerprogramma
WgBP	Wegenbeheerprogramma
WKK	Warmtekrachtkoppeling
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSHD	Waterschap Hollandse Delta
ZV3T	Zettingsvloeiing derde toetsronde
ZZL	Waterschap Zuiderzeeland